

RAPORT
O STANIE MIASTA GRAJEWO
w 2023 roku

Opracował: Sekretarz Miasta – Ryszard Wolwark

Zatwierdził: Burmistrz Miasta – Maciej Paweł Bednarko

Spis treści

I.	Informacje ogólne o mieście.....	3
1.	Położenie geograficzne	3
2.	Demografia.....	3
II.	Budżet Miasta	6
III.	Ochrona środowiska przyrodniczego i gospodarka komunalna	15
1.	Realizacja przyjętych Uchwałami Rady Miasta programów i strategii	15
2.	Stan realizacji innych Uchwał Rady Miasta Grajewo podjętych w 2023 r... 18	
3.	Infrastruktura i obiekty miejskie	20
4.	Gospodarka odpadowa	24
IV.	Zarządzanie majątkiem Miasta i przestrzenią publiczną	26
1.	Nieruchomości Miasta.....	26
2.	Plany zagospodarowania przestrzennego i warunki zabudowy	30
3.	Zabytki Miasta.....	33
4.	Lokale mieszkalne i użytkowe Miasta	34
V.	Działania inwestycyjne Miasta	36
VI.	Programy i projekty finansowane z udziałem środków zewnętrznych.....	44
VII.	Działalność w obszarze społecznym	48
1.	Organizacje pozarządowe i kluby sportowe.....	48
2.	Profilaktyka społeczna	55
3.	Promocja Miasta i patronaty Burmistrza.....	64
VIII.	Edukacja publiczna i działalność opiekuńcza Miasta w 2023 roku	66
IX.	Działalność w obszarze kultury	71
1.	Grajewskie Centrum Kultury	71
2.	Miejska Biblioteka Publiczna.....	73
X.	Sport i rekreacja	75
1.	Obiekty i tereny sportowo- rekreacyjne	75
2.	Wydarzenia sportowe i osiągnięte sukcesy	79
XI.	Pomoc społeczna i działania prorodzinne.....	80
1.	Zakres i formy działania pomocy społecznej	80
2.	Reintegracja społeczna i zawodowa.....	93
3.	Formy wsparcia potrzebujących.....	95
XII.	Podsumowanie	98

I. Informacje ogólne o mieście

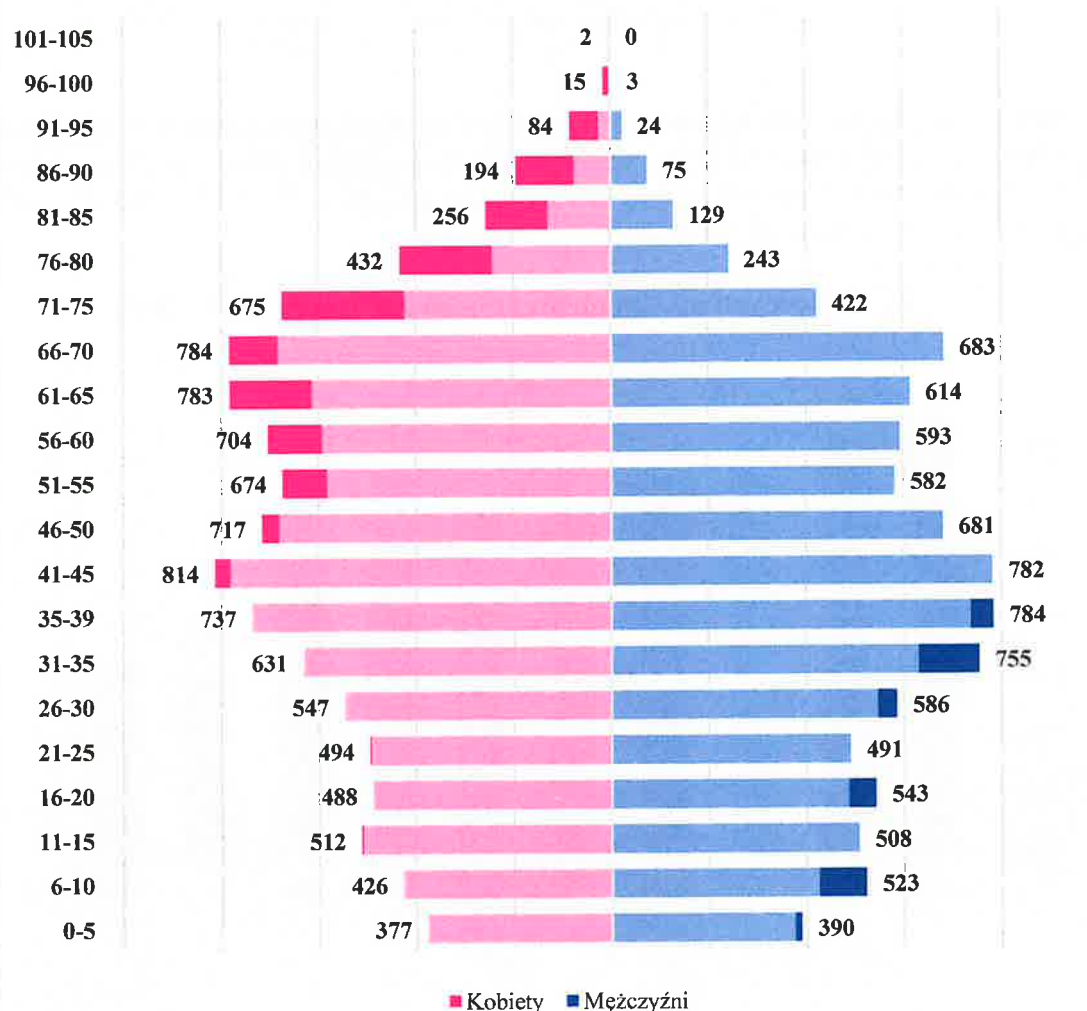
1. Położenie geograficzne

Grajewo (w dalszej części Raportu Grajewo lub/i Miasto) jest położone w Województwie Podlaskim, nad rzeką Ełk. Miasto zajmuje powierzchnię 18,93 km². Geograficznie znajduje się na Wysoczyźnie Kolneńskiej, na Mazowszu, w dawnej ziemi wiskiej, w pobliżu historycznego trójstyku z Mazurami i Podlasiem, zlokalizowanego przy wsi Bogusze na północ od Miasta. Jest to teren tzw. Zielonych Płuc Polski. Północna granica Miasta jest zarazem granicą między Powiatami Ełckim i Grajewskim oraz Województwem Warmińsko-Mazurskim i Podlaskim.

2. Demografia

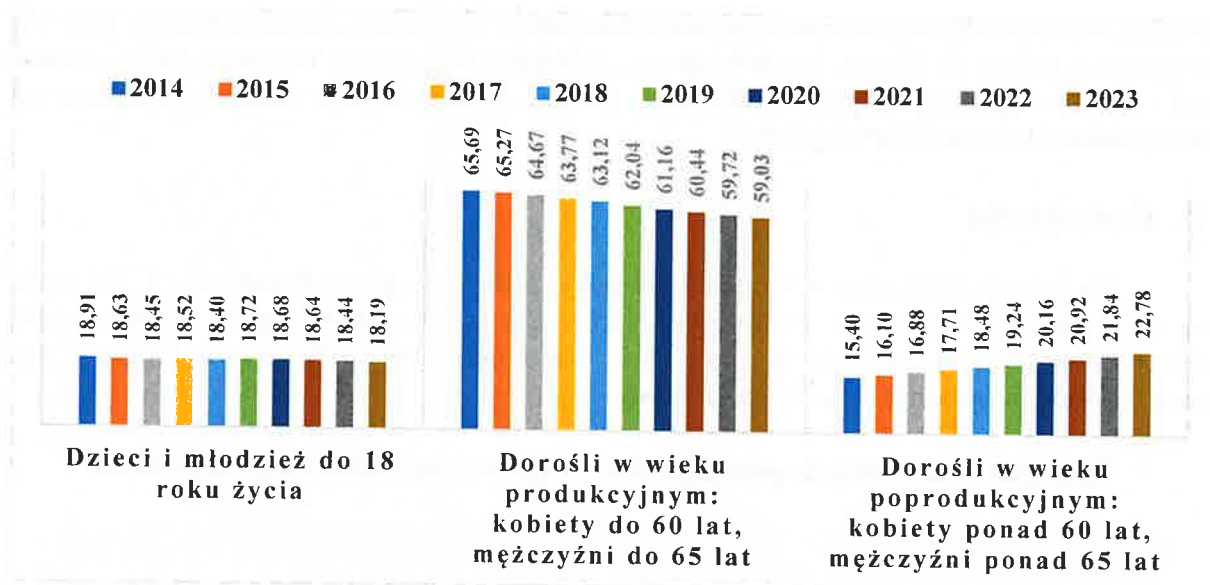
Na koniec 2023 roku w Grajewie na pobyt stały było zameldowanych 19 757 osób, co daje gęstość zaludnienia 1043,69 osób/km². Na pobyt czasowy poza Miastem było zameldowanych 171 stałych mieszkańców. Natomiast 206 osób spoza Miasta było zameldowanych na pobyt czasowy w Grajewie.

Piramida wieku stałych mieszkańców Grajewa – wg stanu na 31.12.2023 r.

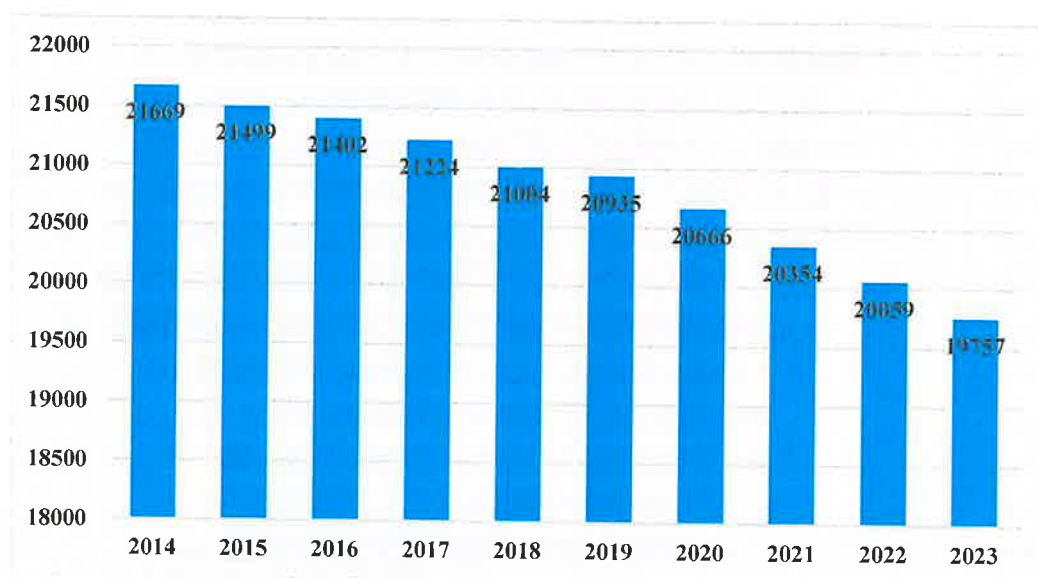
Wśród mieszkańców Miasta kobiety stanowiły 52,37%, mężczyźni – 47,63%. Proporcje te od lat utrzymują się na zbliżonym poziomie. Zmienia się natomiast struktura wiekowa mieszkańców Grajewa. Zwiększa się procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Procentowa struktura wiekowa stałych mieszkańców Grajewa w latach 2014 – 2023

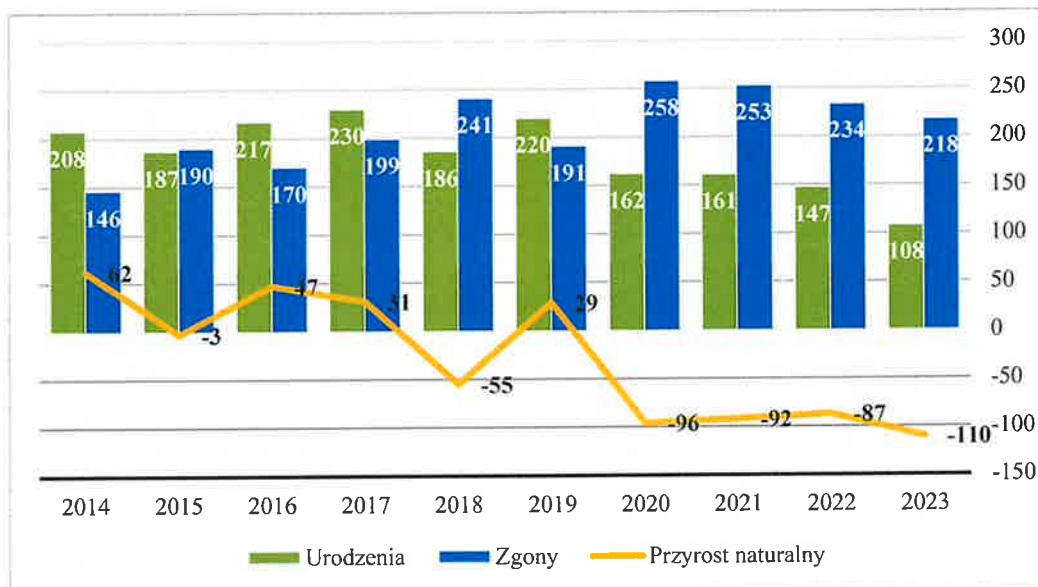

Rok 2023 był kolejnym okresem, w którym liczba stałych mieszkańców Grajewa uległa zmniejszeniu. Główną przyczyną tego stanu rzeczy była migracja ludności z Miasta i ujemny przyrost naturalny. To kolejny rok utrzymywania się tej tendencji. W 2023 r. urodziło się 108 dzieci, a zmarło 218 mieszkańców Grajewa.

Liczba stałych mieszkańców Grajewa w latach 2014 – 2023

Przyrost naturalny w latach 2014 – 2023

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej były realizowane m.in. przez Wydział Spraw Obywatelskich, głównie na podstawie ustaw o ewidencji ludności, o dowodach osobistych, Kodeksu postępowania administracyjnego i Kodeksu wyborczego.

Statystyka usług administracyjnych zrealizowanych przez Wydział Spraw Obywatelskich w 2023 roku:

1. W zakresie dowodów osobistych:
 - 1) wydano 1754 dowody osobiste, w tym poza Urzędem 32,
 - 2) przyjęto 220 zgłoszeń o utracie, uszkodzeniu dowodu osobistego lub kradzieży tożsamości,
 - 3) unieważniono 96 dowodów osobistych w Rejestrze Dowodów Osobistych.
2. W zakresie ewidencji ludności:
 - 1) wykonano 612 czynności materialno-technicznych z zakresu realizacji obowiązku meldunkowego (zameldowania, wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu za granicę i powrotu),
 - 2) nadano lub zmieniono 55 numerów PESEL, w tym 11 obywatelom Ukrainy,
 - 3) wydano 232 zaświadczenia z Rejestru PESEL i Rejestru Mieszkańców,
 - 4) wydano 20 decyzji w sprawach meldunkowych.
3. Obsługa Rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Mieszkańców:
 - 1) udostępnianie danych z rejestrów – 493,
 - 2) odmowa udostępnienia danych z rejestrów (decyzje) – 7,
 - 3) zastrzeżenie numeru PESEL – 74,
 - 4) usuwanie niezgodności w rejestrach – 284.
4. Obsługa wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej:
 - 1) sporządzono 15 aktów pełnomocnictwa do głosowania,
 - 2) wydano 509 zaświadczeń o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów.

Stan Centralnego Rejestru Wyborców Miasta Grajewo:

W Centralnym Rejestrze Wyborców na koniec 2023 roku ujęto 16 349 stałych mieszkańców Grajewo, z tego 16 125 wyborców ujęto z urzędu, a 224 przypisano na ich wnioski. 73 osoby zostały pozbawione prawa wybierania.

Zarządzanie kryzysowe

Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022 r. spowodowała napływ uchodźców z terenu objętego konfliktem zbrojnym. Wykonując decyzję Wojewody Podlaskiego dotyczącą organizacji doraźnego miejsca zakwaterowania dla ludności uchodźczej z Ukrainy podpisano umowy z podmiotami na terenie Miasta, które zapewniły zbiorowe miejsca zakwaterowania oraz wyżywienie dla uchodźców przybywających do Grajewa. Do końca 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało 54 uchodźców.

Rejestracja stanu cywilnego

Zadania z tego zakresu realizował Urząd Stanu Cywilnego w Grajewie na podstawie ustaw Prawo o aktach stanu cywilnego, Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Rejestracji stanu cywilnego dokonuje Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego bądź jego zastępca w rejestrze stanu cywilnego, który jest prowadzony przez ministra właściwego do spraw informatyzacji w systemie teleinformatycznym.

Urząd Stanu Cywilnego dokonywał czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego dla Miasta oraz Gminy Grajewo.

W 2023 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego był zatrudniony kierownik, zastępca kierownika oraz inspektor.

Statystyka usług z zakresu rejestracji stanu cywilnego w 2023 roku

1. Sporządzanie aktów stanu cywilnego, w tym:	774
1) urodzenia	333
2) małżeństwa	101
3) zgonu	340
2. Transkrypcja zagranicznego aktu	107
3. Sprostowanie i uzupełnienie aktu stanu cywilnego	130
4. Wydawanie zaświadczeń do ślubu konkordatowego	39
5. Udzielanie ślubu cywilnego	29
7. Wydawanie decyzji dot. zmiany imienia i nazwiska	21
8. Wydawanie aktów urodzenia dzieci, w tym:	
1) dziewczynki	170
2) chłopcy	163

Najpopularniejsze imiona nadawane w 2023 roku:

- 1) dziewczynki: Oliwia, Marcelina, Maja, Laura, Hanna i Amelia
- 2) chłopcy: Aleksander, Nikodem, Franciszek, Jakub, Marcel.

II. Budżet Miasta

1. Dochody, wydatki, zobowiązania

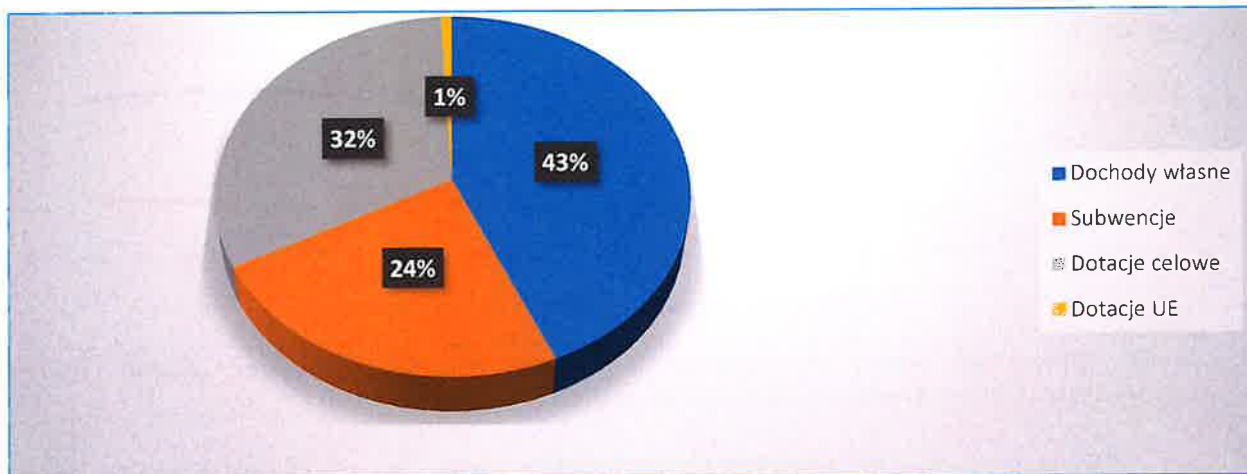
Budżet Miasta Grajewo na 2023 rok przyjęty został uchwałą Nr LII/404/22 Rady Miasta Grajewo z dnia 27 grudnia 2022 r. Zmiany w budżecie w trakcie analizowanego roku wprowadzone zostały jedenastoma uchwałami Rady Miasta oraz dziesięcioma zarządzeniami Burmistrza Miasta.

Budżet miasta za 2023 r. wykonany został po stronie dochodów w wysokości 125 319 420,53 zł przy zakładanym planie 126 310 420,00 zł, a po stronie wydatków wykonanie wyniosło 131 233 390,10 zł przy zakładanym planie 132 984 802,00 zł. Budżet omawianego

roku pozwolił na realizację zaplanowanych zadań. Pewnym utrudnieniem przy realizacji zadań przypisanych Miastu była tocząca się wojna w Ukrainie.

Ostatecznie wykonane dochody osiągnęły poziom 99,68 % planowanych wartości, przy realizacji wydatków na poziomie 96,41 %. Tym samym budżet Miasta Grajewo w 2023 roku zamknął się deficytem w wysokości 5 913 969,57 zł, przy pierwotnie planowanym deficycie 10 400 000,00 zł.

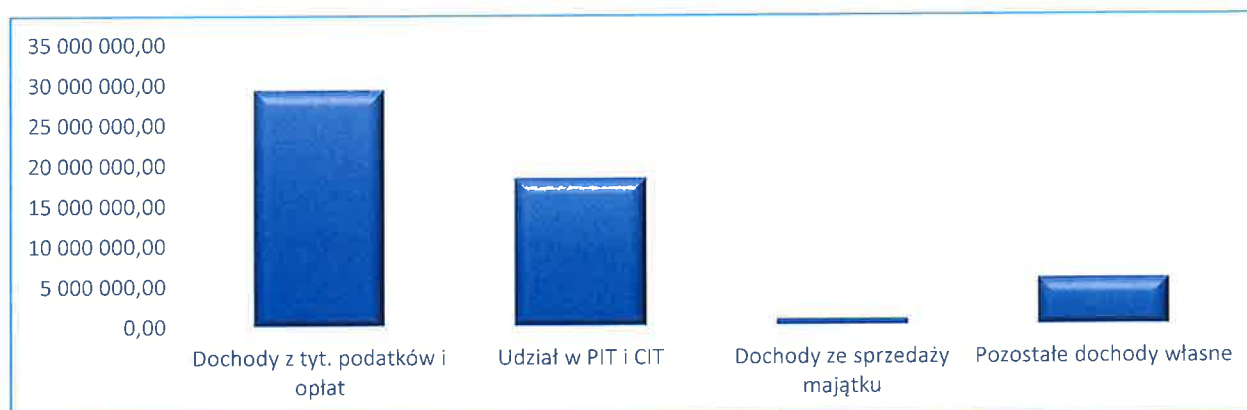
Struktura dochodów budżetowych i ich realizacja wg źródeł pochodzenia w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Dochody własne (czyli takie, na których pozyskanie Miasto ma wpływ, m.in.: podatki lokalne, udziały w podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych, dochody z mienia i wpływy ze sprzedaży usług) stanowiły 43 % dochodów budżetowych ogółem tj. 55 563 779,76 zł. Subwencje i dotacje, czyli transfery bezpośrednie z budżetu państwa, przyniosły budżetowi Miasta odpowiednio 24 % – 29 811 643,35 zł oraz 32 % – 40 011 925,56 zł, dofinansowanie (dotacje) pozyskane w ramach realizowanych projektów stanowiły 1 % – 932 071,76 zł. Warto zauważyć, iż w roku 2023 Miasto realizowało wiele projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych, niemniej jednak nie wszystkie dofinansowania wpłynęły na rachunek miasta. W efekcie w roku 2024 Miasto z budżetu środków europejskich otrzyma 340 373,31 zł tytułem rozliczenia zaangażowanych własnych środków w realizację dotowanych projektów w roku 2023.

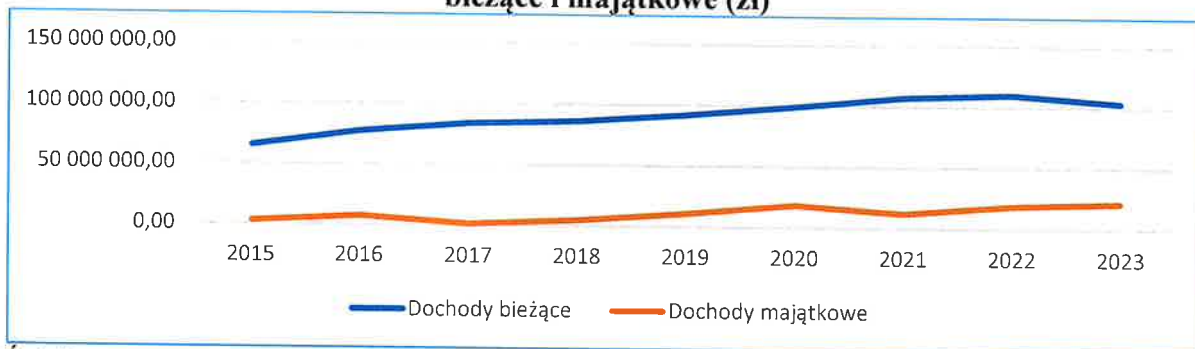
Realizacja dochodów własnych Miasta wg poszczególnych tytułów (zł) w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Największą pozycję dochodów własnych stanowiły dochody z tytułu podatków i opłat, w skład których wchodzi m.in.: podatek od nieruchomości, rolny, leśny, transportowy oraz opłaty lokalne, których realizacja wyniosła 29 391 976,32 zł tj. 23,45 % dochodów ogółem. Drugą, co do wielkości pozycją dochodową są udziały w podatku PIT i CIT, łącznie 18 436 372,00 zł – 14,71 % dochodów ogółem. Dochody ze sprzedaży majątku stanowiły 0,67 % dochodów ogółem tj. 835 065,51 zł oraz pozostałe dochody stanowiące 4,71 % tj. 5 900 365,93 zł.

Dochody Miasta w latach 2015 – 2023, z uwzględnieniem podziału na dochody bieżące i majątkowe (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Grajewo oraz sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Dochody bieżące Miasta cechują się trendem rosnącym, z poziomu około 65 mln zł w roku 2015 wzrosły do około 105 mln zł w roku 2023, co należy ocenić pozytywnie. Dochody majątkowe w analizowanym okresie cechowały się względnie stałym poziomem, oscylowały w przedziale od 3 do 10 mln zł, wyjątkiem są lata 2020 – 2023. Na wyniku analizowanego okresu zaważyły otrzymane wpływy ze sprzedaży nieruchomości pod zabudowę wielorodzinną oraz otrzymanie zewnętrznych środków finansowych na realizowane zadania inwestycyjne.

Wykonanie wydatków bieżących na koniec 2023 r., ukształtowało się na poziomie – 98 745 601,16 zł, co stanowiło 96,58 % planu, zaś wydatki majątkowe – 32 487 788,94 zł, co stanowi 95,90 % planu. Realizacja poszczególnych wydatków przedstawia się następująco:

- 1) wydatki bieżące – przeważająca pozycja to wynagrodzenia osobowe i pochodne (50,15%), obsługa długu (1,57%), pozostałe wydatki, w tym świadczenia wypłacane mieszkańcom oraz dotacje na zadania bieżące (48,28%),
- 2) wydatki majątkowe obejmowały wydatki przeznaczone na inwestycje, zakupy inwestycyjne dokonywane przez jednostki budżetowe miasta oraz przekazane do realizacji innym jednostkom. Stanowią one 24,76 % wykonania wydatków ogółem.

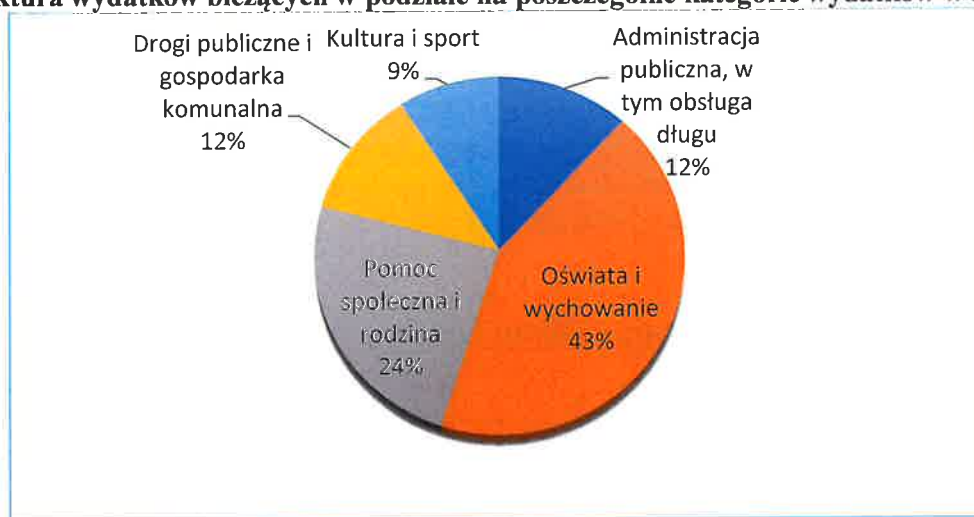
Wydatki Miasta w latach 2015 – 2023 z uwzględnieniem podziału na wydatki bieżące i majątkowe (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Grajewo oraz sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Wydatki bieżące obejmowały między innymi: wypłatę dodatków mieszkaniowych, wypłatę zasiłków i innych świadczeń socjalnych mieszkańcom Miasta, utrzymanie czystości ulic, dróg i posesji miejskich, oświetlenie ulic, usługi remontowe, zakupy materiałów niezaliczonych do zakupów inwestycyjnych, opłaty za media (energię elektryczną, c.o., wodę itp.), usługi pocztowe, telefony, transport, odsetki od kredytów bankowych i obligacji, usługi związane z gospodarką odpadami, koszty poboru podatków i opłat lokalnych i inne koszty bieżące ponoszone przez jednostki budżetowe miasta, a także wynagrodzenia i pochodne, które obejmują wynagrodzenia osobowe pracowników wynikające z umów o pracę, dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. 13 – tka), składki na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy, odpis ZFŚS, PFRON.

Struktura wydatków bieżących w podziale na poszczególne kategorie wydatków w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Grajewo najwięcej środków finansowych przeznaczyło na zadania z zakresu oświaty i wychowania. Dział ten stanowi 43 % wszystkich środków pieniężnych (bieżących), którymi dysponuje Miasto. Drugie w kolejności stanowią wydatki na pomoc społeczną i rodziny, w dużej mierze pozycja ta dotyczy wypłaty świadczeń rodzinnych. Należy podkreślić, iż większość zadań z ww. dziedziny finansowanych jest z dotacji celowej z budżetu Państwa. Obie ww. pozycje stanowią najpoważniejsze kategorie na liście wydatków bieżących Miasta. Łącznie pochłonęły one 67 % kwoty przeznaczonej na wydatki bieżące Miasta. W najbliższych latach pozycje te muszą zostać poddane optymalizacji. Z kolei wydatki na administrację publiczną, drogi, gospodarkę komunalną oraz kulturę i sport kształtują się na bardzo podobnym poziomie tj. około 9 – 12 % wszystkich wydatków bieżących. W roku 2023 istotnie wzrosły koszty obsługi długu, które były skutkiem podnoszenia stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej (organ Narodowego Banku Polskiego).

W roku 2023 r. Grajewo poniosło nakłady inwestycyjne na zadania, które szerzej zostały scharakteryzowane w dalszej części Raportu, tj. w rozdziale V Inwestycje. W analizowanym roku budżetowym Miasto poniosło również wydatki na zakupy inwestycyjne, takie jak:

- 1) zakup gruntów pod drogi publiczne,
- 2) zakup kserokopiarki na potrzeby Urzędu Miasta,
- 3) zakup wyposażenia oraz modernizacja budynku Urzędu Miasta w związku z realizacją projektu Zwiększenie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w Urzędzie Miasta,
- 4) zakup sprzętu komputerowego na potrzeby Urzędu Miasta w związku z realizacją projektu Cyfrowa Gmina,

- 5) zakup kotła warzelnego na potrzeby Przedszkola Miejskiego nr 6 w Grajewie,
- 6) modernizacja (dostosowanie) Elektronicznego Systemu Obsługi Klienta na Pływalni Miejskiej do aktualnych potrzeb obiektu,
- 7) zakup automatu czyszczącego na potrzeby Pływalni Miejskiej w Grajewie.

W analizowanym roku Miasto udzieliło również dotacji na inwestycje lub zakupy majątkowe, takie jak:

- 1) dotacja celowa dla ZWiK celem realizacji zadania: Budowa instalacji fotowoltaicznej na Stacji Uzdatniania Wody w Grajewie,
- 2) dotacja celowa dla GCK celem realizacji zadania: Budowa instalacji fotowoltaicznych na Muzeum Mleka w Grajewie,
- 3) dofinansowanie zakupu samochodu służbowego na potrzeby Komendy Powiatowej Policji w Grajewie,
- 4) dotacja celowa dla Powiatu Grajewskiego z przeznaczeniem na Zakup agregatu prądotwórczego na potrzeby miasta Równe w Ukrainie;
- 5) dotacja celowa dla Powiatu Grajewskiego z przeznaczeniem dla Szpitala Ogólnego w Grajewie celem zakupu sprzętu medycznego na potrzeby tej jednostki;

Różnica między dochodami a wydatkami budżetu miasta stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu albo deficyt budżetu.

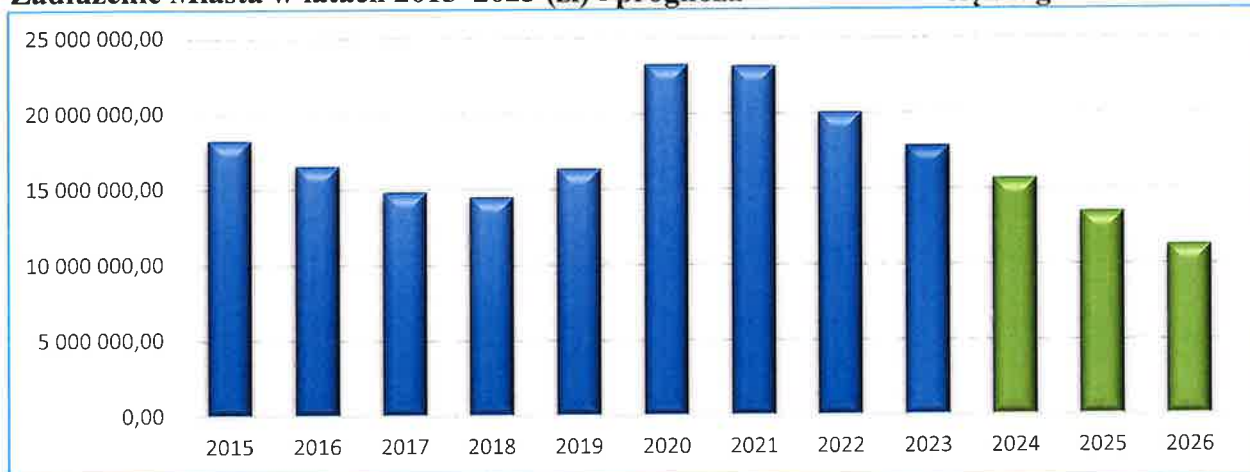
Kształtowanie się budżetu Miasta w latach 2015 – 2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Grajewo oraz sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Nierównowaga budżetowa będąca konsekwencją nadwyżki zrealizowanych wydatków nad wypracowanymi dochodami stanowiła na przestrzeni minionych lat główny powód zadłużania się Miasta. Zaciąganie długu było świadomie realizowaną polityką władz lokalnych chcących osiągnąć założone cele bez ograniczeń w pozostałych sferach działalności oraz bez wzrostu lokalnych podatków i opłat. Należy podkreślić, iż instrumenty dłużne (tj. kredyty oraz wyemitowane papiery wartościowe) spełniały funkcję efektywnych narzędzi w procesie rozwoju i zarządzania Miastem.

Zadłużenie Miasta w latach 2015–2023 (zł) i prognoza kształtowania się długu do 2026 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Grajewo

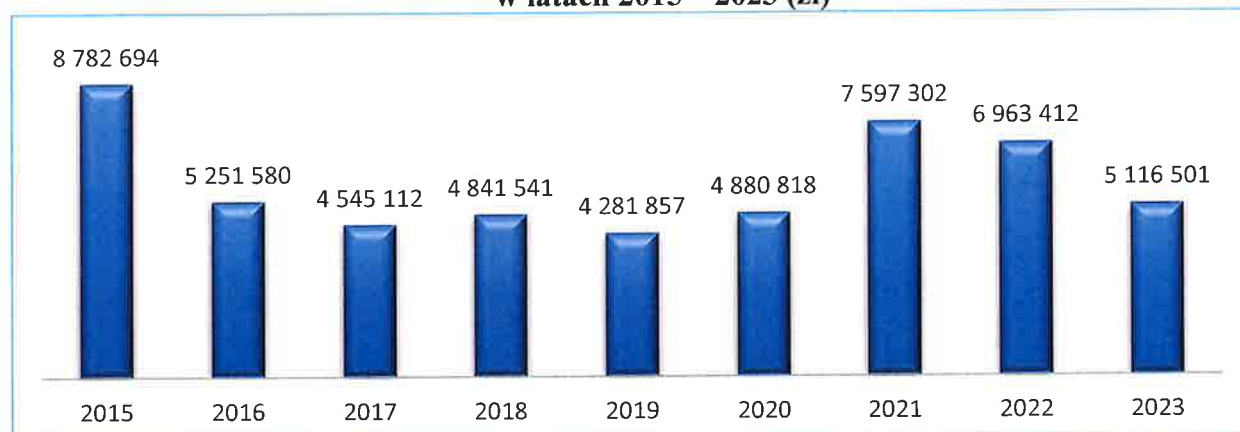
Stan zobowiązań Miasta z tytułu zaciągniętych kredytów i emisji obligacji na koniec 2015 r. wynosił 18,2 mln zł, natomiast na koniec 2023 r. – 17,8 mln zł, co oznacza zmniejszenie o kwotę 0,4 mln zł. Wspomniana kwota jest związana ze skalą działań inwestycyjnych, która wymagała chociażby zapewnienia przez Miasto wkładu własnego do wielu zadań realizowanych z udziałem środków zewnętrznych, w tym głównie środków pieniężnych pozyskanych z Unii Europejskiej.

W 2023 r. zadłużenie Miasta zmalało w stosunku do roku poprzedniego o 2,2 mln zł, co było efektem spłaty kolejnej raty kredytu długoterminowego zaciągniętego w latach ubiegłych oraz wykupem obligacji wyemitowanych w 2013 r.

W tym miejscu warto podkreślić, iż wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosił 4,44 % i spełniał warunek określony w ww. przepisie, tj. nie przekraczał dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań wynoszącego 14,31 %.

Również, wynik budżetu z działalności operacyjnej (bieżącej) jest pozycją istotną w związku z art. 242 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

Wynik operacyjny. Dochody bieżące – wydatki bieżące Miasta w latach 2015 – 2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Grajewo oraz sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

W najbliższych latach działania Miasta będą koncentrowały się na ograniczaniu wydatków bieżących jednostek budżetowych. Działania tego typu będą pomagać w budowaniu pozytywnej relacji między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi Miasta. Tym bardziej, że rok 2024 będzie dla Miasta trudny pod względem finansowym, z uwagi na wzrost wydatków (m.in. w związku ze znaczącymi podwyżkami cen energii elektrycznej, istotny wzrost inflacji). To sprawia, że Miasto zmuszone jest do poszukiwania oszczędności.

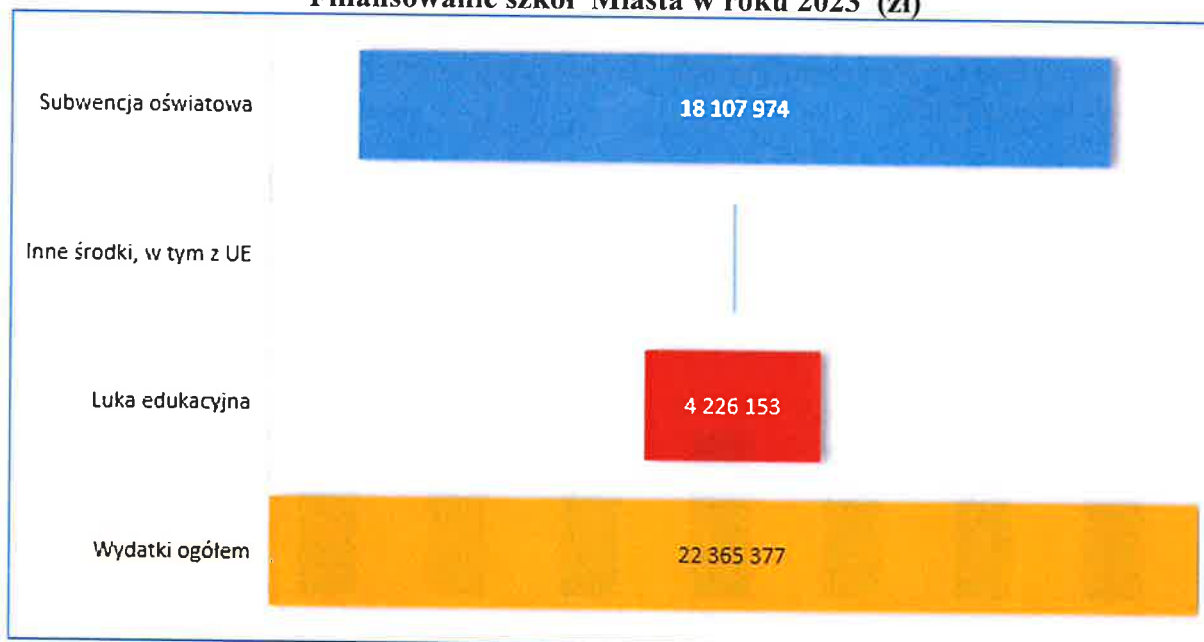
Stan mienia komunalnego Miasta, czyli prawa własności oraz innych praw majątkowych, w tym w szczególności ograniczonych praw rzeczowych, użytkowania wieczystego, wierzytelności, udziałów w spółkach czy akcji, w Raporcie zostanie tylko zasygnalizowany. Szczegóły dotyczące majątku miasta, zmiany w nim zachodzące czy dochody uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych zostały uwzględnione w informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Grajewo za 2023 rok. Wartość mienia komunalnego Miasta na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 349 280 877,24 zł brutto, w tym 84 127 975,45 zł (majątek trwały w spółkach prawa handlowego i samorządowych instytucjach kultury).

2. Finansowanie zadań oświatowych

Oświata finansowana była głównie ze środków budżetu Państwa transferowanych do Miasta w formie subwencji i dotacji. Niedostatek środków z budżetu Państwa samorząd uzupełniał z zasobów własnych oraz z funduszy Unii Europejskiej, różnych fundacji itp. Wielkość subwencji oświatowej ustalana jest przez Ministerstwo według algorytmu przyjmowanego dla konkretnego roku i dzielona między jednostki samorządu terytorialnego według liczby uczniów. Przy naliczaniu subwencji brany jest pod uwagę stopień awansu zawodowego nauczycieli, liczba uczniów niepełnosprawnych, typ szkoły itp.

Zadania edukacyjne nie są „zadaniami własnymi” w normalnym tego słowa znaczeniu. Miasto nie ma wpływu na zasadniczą dla szkolnych finansów sprawę zarobków nauczycieli. Natomiast przyznawana subwencja nie odzwierciedla faktycznych kosztów oświaty.

Finansowanie szkół Miasta w roku 2023 (zł)

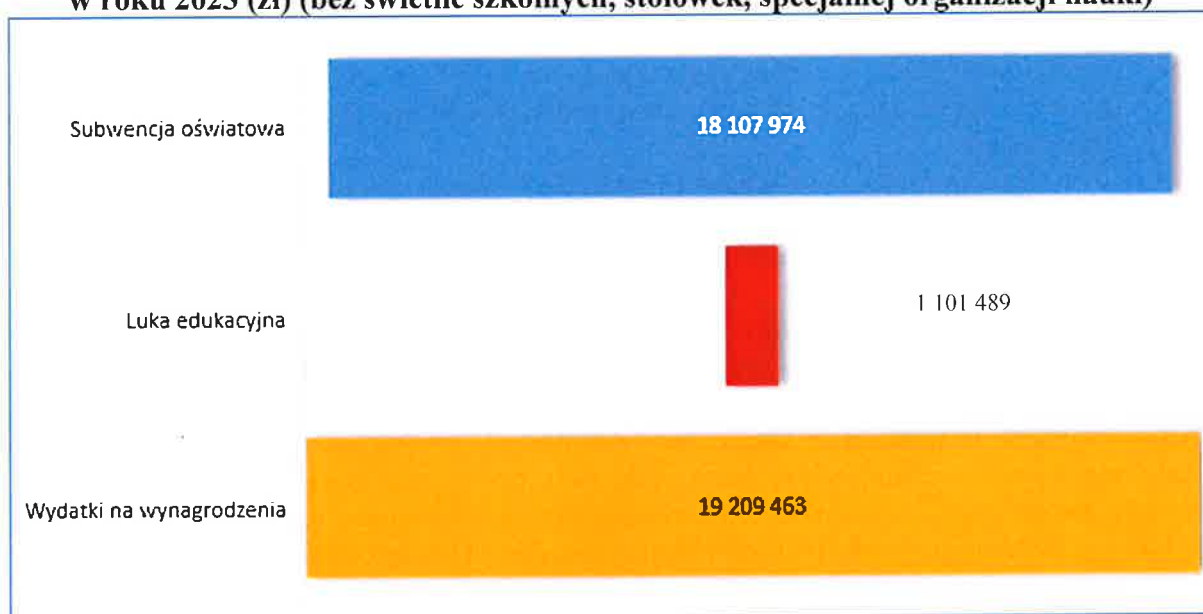

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2022 r.

W 2023 roku „luka edukacyjna”, którą Miasto musiało pokryć z innych źródeł (przede wszystkim udziałami w podatkach PIT i CIT, wpływami z podatku od nieruchomości) stanowiła 18,90% ogółu wydatków przeznaczonych na utrzymanie szkół miejskich.

W ciągu ostatnich lat dynamicznie pogłębiła się luka pomiędzy kwotą subwencji oświatowej a wydatkami bieżącymi w obszarze oświaty. Jest to efekt między innymi braku wystarczających środków na przeprowadzenie reformy systemu oświaty, finansowania przez samorządy w ramach środków własnych ustawowych podwyżek wynagrodzeń nauczycieli oraz niedoszacowania kwot subwencji oświatowej. Subwencja oświatowa nie pokrywa minimalnych kosztów funkcjonowania szkół, nie wystarcza nawet na wynagrodzenia i pochodne dla pracowników jednostek oświaty. W pewien sposób została zachwiana zasada, że środki pieniężne z budżetu Państwa pokrywają wynagrodzenia, całą resztę finansuje samorząd z innych dochodów.

Finansowanie wynagrodzeń i pochodnych w szkołach podstawowych w Mieście w roku 2023 (zł) (bez świetlic szkolnych, stołówek, specjalnej organizacji nauki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

Reasumując Miasto dopłaciło do oświaty (szkół), w roku 2023 – 4,2 mln zł. Część z tych dodatkowych nakładów trafia na podniesienie minimalnych standardów. Wydaje się, że nie można wyciągać jednoznacznych wniosków z powyższego. To, że Miasto dopłaca do subwencji oświatowej, to dowód na wyrównywanie niedostatków transferu z budżetu Państwa, ale również argument dla stopniowej potrzeby restrukturyzacji sieci oświatowej i dostosowanie jej do trendów demograficznych.

Nieperiodyczne zdarzenia mające wpływ na budżet Miasta w 2023 roku

1. Uzupelnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2023 r. Grajewo otrzymało dodatkowe dochody z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w kwocie 6 091 824,35 zł. Środki te zostały podzielone między poszczególne samorządy proporcjonalnie do wysokości dochodów w roku 2023 z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. Otrzymane środki stanowiły znaczące wsparcie w realizacji zadań własnych Miasta. Miasto otrzymane środki przeznaczyło głównie na wydatki bieżące i na inwestycje.

2. Dystrybucja węgla

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych gmina zainteresowana dystrybucją węgla wśród mieszkańców przystępowała do systemu w ciągu trzech dni roboczych od dnia wejścia w życie tej ustawy. Następowo to poprzez opublikowanie na stronie internetowej Miasta oraz w BIP informacji o przystąpieniu do zakupu tego paliwa stałego.

Ww. ustawa przewidywała, że Miasto będzie kupować węgiel od importerów za nie więcej niż 1,5 tys. zł za tonę. Cena nie uwzględnia kosztów transportu. Następnie Miasto będzie sprzedawać węgiel mieszkańcom w cenie nie wyższej niż 2 tys. zł za tonę. Miasto w 2023 r. kupowało węgiel za 1,5 tys. zł, a sprzedawało za 2 tys. zł, różnicę w kwocie 500,00 zł przeznaczało na transport węgla na miejsce składowania oraz na koszty obsługi składu węgla. W efekcie w latach 2022 – 2023 Miasto:

- a) zakupiło 457,58 ton węgla za łączną kwotę 686 368,78 zł,
- b) poniosło koszty transportu węgla na miejsce składowania oraz koszty obsługi składu węgla na łączną kwotę 199 716,54 zł,
- c) sprzedało 448 ton węgla za łączną kwotę 896 000,00 zł,
- d) przekazano MOPS 9,58 ton węgla o wartości 14 370,00 zł, celem rozdystrybuowania go wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców Miasta (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej).

Tym samym rozliczenie kasowe dystrybucji węgla na dzień 31 grudnia 2023 r. prezentuje się następująco: 896 000,00 zł (dochody) – 886 085,32 zł (wydatki) = 14 370,00 zł (wartość węgla przekazanego do MOPS).

3. Zadanie realizowane ze środków Funduszu Pomocy dla Ukrainy

Atak Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku to bezprecedensowe wydarzenie w historii współczesnej Europy. Codziennie wiele osób – w szczególności kobiety i dzieci – uciekło w poszukiwaniu bezpiecznego schronienia. Znajdując je przede wszystkim w Polsce. Polski rząd przygotował specjalną ustawę, która umożliwia legalny pobyt Ukraińców w Polsce. Mogą oni np. podjąć pracę, skorzystać z bezpłatnej opieki zdrowotnej czy kontynuować naukę i edukację. W ramach ustawy powstał również specjalny Fundusz Pomocy, którego celem jest wsparcie działań pomocowych.

Fundusz Pomocy został utworzony na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, aby zapobiec kryzysowi humanitarnemu spowodowanemu inwazją Rosji na Ukrainę. Fundusz zapewnia finansowanie i współfinansowanie wsparcia dla Ukrainy, w szczególności dla obywateli Ukrainy dotkniętych konfliktem zbrojnym. Zadania finansowane z Funduszu mogą być realizowane zarówno na terenie Polski, jak i poza jej granicami.

Miasto Grajewo w roku 2023 wykonało i nadal wykonuje szereg zadań w kluczowych obszarach dotyczących pomocy uchodźcom z Ukrainy. Wspierało również działania oddolne, tj.: inicjatywy związane ze zbiórkami darów, zarówno dla uchodźców, jak też dla osób, które pozostały w Ukrainie.

Poniższy wykres prezentuje szczegółową informację o wykonaniu planu finansowego rachunku środków Funduszu Pomocy dla Ukrainy. Łącznie Grajewo wydało 1 269 388,05 zł środków Funduszu Pomocy na pomoc obywatelom Ukrainy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za 2023 r.

III. Ochrona środowiska przyrodniczego i gospodarka komunalna

1. Realizacja przyjętych Uchwałami Rady Miasta programów i strategii

1) Uchwałą Nr XXIX/240/21 Rady Miasta Grajewo z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Grajewo na lata 2021-2036” dokonano aktualizacji Planu.

Uchwała wskazała działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Miasta oraz przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie poszczególnych nośników energii przez odbiorców. W uchwale:

- dokonano oceny stanu aktualnego i przewidywanych zmian w zaopatrzeniu Grajewo w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- wytyczono przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
- określono możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnych źródeł energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,
- określono możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej,
- określono zakres współpracy z innymi gminami.

Zapotrzebowanie na energię cieplną w Mieście było realizowane za pomocą:

- sieci ciepłowniczej, która obejmuje ponad 60% obszaru Miasta,
- lokalnych kotłowni, głównie zakładowych opalanych różnymi paliwami (węgiel, oleje opałowe, gaz ziemny, biomasa itd.),
- indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, koks, drewno), paliwa ciekłe i gazowe (olej opałowy, gaz ziemny, gaz płynny LPG) oraz elektryczne urządzenia grzewcze.

Ciepło w budynkach wykorzystywane jest do celów socjalno-bytowych, ogrzewania mieszkań, przygotowania ciepłej wody użytkowej, a także do celów technologicznych.

Głównymi dostawcami ciepła na terenie Miasta są Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Grajewie oraz małe indywidualne kotłownie w prywatnych budynkach mieszkalnych i lokalach użytkowych.

Na terenie Grajewa działalność w zakresie dystrybucji energii elektrycznej prowadziła PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok.

Odbiorcy z terenu Miasta zasilani byli w energię elektryczną liniami SN-15 kV wyprowadzonymi ze stacji 110/15 kV Grajewo 1 i Grajewo 2, zlokalizowanych na terenie Miasta. Powyższe stacje transformatorowe połączone są z systemem elektroenergetycznym liniami 110 kV.

Miasto było także zaopatrywane w gaz ziemny sieciowy. Istnieje również dobre zaopatrzenie w gaz propan-butan w butlach.

W czerwcu 2017 r. Miasto podpisało umowę na wybudowanie stacji LNG oraz ponad 5 km sieci dystrybucyjnej. Do chwili obecnej wybudowano stację regazyfikacji gazu oraz około 8 km sieci gazowej. Gaz do stacji regazyfikacji jest dowożony cysternami, a następnie po przetworzeniu trafia do odbiorców. W przyszłości zasilanie Miasta w gaz ziemny planowane jest w sposób liniowy, z projektowanego obecnie gazociągu Polska-Litwa. Od października 2018 r. w Grajewie funkcjonuje sieć gazowa, sieć magistralna łączy strefę przemysłową z częścią Miasta do której będą doprowadzone przyłącza. Pierwsze przyłącza do prywatnych gospodarstw zostały zainstalowane w 2018 roku. W I etapie główną nitkę poprowadzono m.in. przez ul.: Ekologiczną, Konstytucji 3 Maja, część ul. Wojska Polskiego, ulicami Przemysłową, Cmentarną, Sportową, Elewatorską, Magazynową oraz Robotniczą. W kolejnym etapie wykonano sieć gazową w ulicach: Pułaskiego, T. Kościuszki, Geodetów, Inwestycyjnej, Wiktorowo, Skośnej, os. Młodych oraz na os. Jana Pawła II.

Paliwo gazowe jest rozprowadzane na obszarze kraju za pośrednictwem sieci gazociągów przesyłowych eksploatowanych przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA. Funkcję operatora systemu dystrybucyjnego gazowego pełni na obszarze Grajewa Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Natomiast wiodącym sprzedawcą gazu jest PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o.

- 2) Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska nastąpiła w 2023 roku i została opisana w uchwale Nr LXVI/482/23 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 listopada 2023 roku w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla Miasta Grajewo na lata 2024 – 2027 z perspektywą na lata 2028 -2031.

Na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego i przewidywanych kierunków rozwoju opracowano Program jego ochrony. Jego realizacja ma na celu zachowanie najcenniejszych elementów środowiska i poprawę jego stanu. Wyznaczono główne obszary interwencji, w tym:

- a) ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu,
- b) ochronę przed hałasem,
- c) ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- d) poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ochronę przed powodzią,
- e) zrównoważenie gospodarki wodno – ściekowej,
- f) ochronę zasobów kopalin,
- g) ochronę powierzchni ziemi i gleb,
- h) racjonalną gospodarkę odpadami,
- i) ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- j) zapobieganie poważnym awariom przemysłowym.

W przyjętym Programie określono:

- a) strategię ochrony i poprawy stanu środowiska, zawierającą określone cele strategiczne oraz działania inwestycyjne i pozainwestycyjne podjęte w ramach każdego z wyznaczonych celów średniookresowych lub długookresowych, dostosowane do ich znaczenia dla realizacji Programu.
- b) działania inwestycyjne i pozainwestycyjne ustalone w ramach każdego z wyznaczonych celów średniookresowych lub długookresowych, według stopnia ważności dla realizacji Programu,
- c) zasady zarządzania Programem, w tym działania kontrolne,
- d) koszty i źródła finansowania Programu (środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe).

Najważniejszymi kwestiami dla Miasta wynikającymi z analizy stanu i zagrożeń środowiska oraz obszarów nadal stwarzających problemy są inwestycje i działania administracyjno-organizacyjne obejmujące:

- a) wymianę źródeł ogrzewania, wprowadzanie energii odnawialnej, modernizację systemu komunikacyjnego w celu poprawy jakości powietrza i poprawy stanu środowiska w całym Mieście,
- b) modernizację oraz budowę ciągów komunikacyjnych i lokowanie działalności gospodarczej we właściwych miejscach w celu ochrony mieszkańców przed ponadnormatywną emisją hałasu,
- c) rozbudowę systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w związku z ciągłym dostosowywaniem warunków lokalnych do przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- d) rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w celu poprawy jakości wód płynących,
- e) modernizację i przebudowę oczyszczalni ścieków.

Wskazane w Programie obszary interwencji, a w ich ramach działania, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Grajewa, stanowią podstawę dla planowania konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przyszłe lata opartych na analizie stanu środowiska przyrodniczego oraz przewidywanych kierunkach rozwoju.

- 3) Uchwała Nr XXV/206/20 Rady Miasta Grajewa z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Grajewa na lata 2021 – 2025.

W Programie określono:

- a) prognozę wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Miasta z podziałem na lokale socjalne, pomieszczenia tymczasowe i pozostałe lokale mieszkalne,
- b) potrzeby oraz plan remontów i modernizacji, wynikający ze stanu technicznego budynków,
- c) planowaną sprzedaż lokali,
- d) zasady polityki czynszowej,
- e) sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami, wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- f) wysokość wydatków i źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej,
- g) działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

W Programie przyjęto do realizacji m.in. zadania:

- a) zmniejszenie komunalnych zasobów mieszkaniowych poprzez sprzedaż 40 lokali mieszkalnych oraz dokonanie wyburzeń 9 budynków mieszczących 29 lokali mieszkalnych,
- b) budowę budynku mieszkalnego o pow. ok. 1400 m² i 32 lokalach mieszkalnych,
- c) wykonywanie remontów głównych w budynkach zasobu mieszkaniowego,
- d) modernizację obiektów i instalacji w budynkach zasobu komunalnego,
- e) wykonanie remontów zapobiegawczych oraz modernizację obiektów oraz urządzeń technicznych budynków,
- f) inspirowanie remontów w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.

Na koniec 2023 roku stan zasobu komunalnego wynosił:

- a) liczba lokali mieszkalnych – 541,
 - b) liczba budynków komunalnych – 42,
 - c) lokale objęte najmem socjalnym – 53.
- 4) Uchwała Nr LV/431/23 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Grajewo w 2023 r.

W Programie przyjęto do realizacji m.in. zadania:

- a) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt,
- b) odławianie bezdomnych zwierząt,
- c) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie,
- d) obowiązkową sterylizację i kastrację zwierząt w schronisku dla zwierząt,
- e) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- f) usypianie ślepych miotów,
- g) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich (w razie potrzeby),
- h) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt,
- i) sterylizację i kastrację zwierząt.

W celu realizacji Programu zawarto umowy:

- a) z właścicielem firmy GREEN HOUSE, prowadzącym schronisko zwierząt w m. Krzeczkowo, na odławianie i utrzymywanie bezpańskich psów z terenu Miasta. Na ten cel wydatkowano kwotę 262.513,00 zł. Wykonawca umowy odłowił 4 psy, przekazał do adopcji 16 psów; wszystkie odłowione psy zostały poddane sterylizacji lub kastracji. Na koniec 2023 roku w schronisku przebywało 6 psów z terenu Miasta.
- b) z właścicielem gospodarstwa rolnego w Grajewie na zapewnienie miejsca dla zwierząt gospodarskich, które zostały odebrane lub uciekły właścicielom (potencjalnie),
- c) na usługi weterynaryjne (leczenie psów i kotów) za kwotę 19.803,00 zł,
- d) na sterylizację kotek i kastrację kotów wolnożyjących (42 szt.) za kwotę 10.340,00 zł.
Na usługi sterylizacji i kastracji 17 psów i 12 kotów posiadających właścicieli wydatkowano kwotę 3.456,00 zł (Miasto opłaciło 40% wartości usługi).

2. Stan realizacji innych Uchwał Rady Miasta Grajewo podjętych w 2023 r.

- 1) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LIII/419/23 z dnia 31.01.2023 r. w sprawie określenia stawki dotacji przedmiotowej dla zakładu budżetowego Miasta

W uchwale określono stawkę dotacji przedmiotowej dla Zakładu Administracji Domów Mieszkalnych w Grajewie w wysokości 1,74 zł od 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego Miasta, jako dopłatę do utrzymania i remontów budynków mieszkalnych i mieszkań.

- 2) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LV/433/23 z dnia 29.03.2023 r. w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
Uchwałą postanowiono o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
- 3) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LV/430/23 z dnia 29.03.2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wyznaczenia aglomeracji Grajewo
Uchwałą zmieniono obszar aglomeracji oraz uaktualniono równoważną liczbę mieszkańców w aglomeracji
- 4) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LV/431/23 z dnia 29.03.2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Grajewo w 2023 roku”
Uchwałą określiła program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Grajewo w 2023 roku.
- 5) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LV/432/23 z dnia 29.03.2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia opłaty targowej, określenia wysokości stawek, zasad ustalania i poboru oraz terminów jej płatności
Uchwałą zmieniła osobę wyznaczoną na zastępstwo za inkasenta opłaty targowej.
- 6) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LV/434/23 z dnia 29.03.2023 r. w sprawie ustalenia stawek opłat za pojemniki dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne
Uchwałą ustaliła stawki opłat za pojemniki dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
- 7) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LVI/438/23 z dnia 26.04.2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia stawek opłat za pojemniki dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne
Uchwałą przyjęto zmianę polegającą na wprowadzeniu pojemnika na odpady 110l.
- 8) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LVI/439/23 z dnia 26.04.2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości
Uchwałą przyjęto zmianę polegającą na wprowadzeniu we wzorze deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi pojemnika 110l.
- 9) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LVII/442/23 z dnia 31.05.2023 r. w sprawie sposobu załatwienia skargi wniesionej na czynności Burmistrza Miasta Grajewo
Uchwałą określiła sposób załatwienia skargi wniesionej na czynności Burmistrza Miasta Grajewo.
- 10) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LXV/471/23 z dnia 25.10.2023 r. w sprawie wyznaczenia dodatkowego przedstawiciela Miasta Grajewo do Zgromadzenia Związku Komunalnego Biebrza
Uchwałą dokonano zmiany przedstawiciela Miasta Grajewo w Zgromadzeniu Związku Komunalnego Biebrza.
- 11) Uchwała Rady Miasta Grajewo Nr LXVI/482/23 z dnia 29.11.2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Grajewo na lata 2024 - 2027 z perspektywą na lata 2028 - 2031”
Uchwałą określono „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Grajewo na lata 2024 - 2027 z perspektywą na lata 2028 - 2031”.

3. Infrastruktura i obiekty miejskie

1. Drogi gminne i drogi wewnętrzne stanowiące własność Miasta

Na terenie Miasta urządzonych jest 125 dróg kategorii dróg gminnych. Długość dróg publicznych wynosi 53,3 km, w tym:

- a) o nawierzchni bitumicznej – 28,5 km,
- b) o nawierzchni betonowej – 1,3 km,
- c) o nawierzchni z kostki brukowej – 13,2 km – 15,1 km,
- d) o nawierzchni gruntowo-żwirowej – 9,7 km – 7,8 km,
- e) o nawierzchni tłuczniowej – 0,6 km

Drogi o nawierzchni z kostki brukowej stanowiły na początku 2023 roku 13,2 km, a pod koniec roku 15,1 km. Różnica wynika ze zmiany rodzaju nawierzchni jezdni na ulicy Łąkowej, Franciszka Stefczyka, Działkowej, Kwiatowej i Kolejowej. Przed przebudową ulice miały nawierzchnię gruntowo-żwirową.

Na terenie Miasta wyznaczono lokalizacje 29 przystanków autobusowych, w tym 24 przystanki w zarządzie Miasta.

Długość ścieżek rowerowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 6,48 km. W 2023 roku wybudowano ścieżki rowerowe w ul. 9-go Pułku Strzelców Konnych, św. Jana Pawła II, Danuty Siedzikówny „Inki”, Pilota Kazimierza Sztramko i św. Józefa (o długości 1,62 km).

Na terenie Miasta istnieje ok. 90 odcinków dróg wewnętrznych o długości 25 km.

Zakres i koszty prac wykonanych w ramach bieżącego utrzymania dróg i placów Miasta w 2023 r.

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca	Poniesione koszty (zł)
Bieżące utrzymanie dróg i placów			
1.	remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych jezdni ulic	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 148.768,23
2.	remonty i profilowanie nawierzchni dróg gruntowych	Wynajem Sprzętu Budowlanego MARPO Mariusz Buziewicz z Popowa	wartość zadania 145.599,81
3.	naprawy i uzupełnienia oznakowania drogowego i infrastruktury drogowej	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 119.346,81
4.	wykonanie progu zwalniającego w ul. Grunwaldzkiej	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 14.145,00
5.	remont chodnika w ul. Grzybowej (40m)	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 21.762,39
6.	remont chodnika w ul. Szkolnej (36m)	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 22.400,00
7.	odnowienie malowania przejść dla pieszych i linii segregacyjnych na jezdniach ulic miejskich	ROAD COLOR z m. Łumbie	wartość zadania 69.784,16

8.	utrzymanie czystości na ulicach w 2023 r., w tym mechaniczne zmiatanie nawierzchni jezdni ulic i oczyszczania chodników oraz akcja zimowego utrzymania jezdni ulic i chodników w mieście	PUK Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 742.863,56
----	--	--------------------------	-------------------------------

2. Oświetlenie uliczne

Na terenie Miasta funkcjonuje instalacja oświetlenia ulicznego, w której skład wchodzi 2278 punktów świetlnych, które usytuowane są w pasach dróg publicznych i na terenach stanowiących własność Miasta.

Główne zadania wykonane w ramach zapewnienia oświetlenia ulic i placów w Mieście w 2023 roku

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca	Poniesione koszty (zł)
Zapewnienie oświetlenie ulic i placów			
1.	konserwacja oraz naprawy sieci energetycznej i instalacji oświetleniowej	Elektro Instal Wojciech Płochocki z Grajewa	wartość zadania 54.667,35
2.	dystrybucja i zakup energii elektrycznej na oświetlenie przestrzeni publicznej	PGE Dystrybucja S. A. PGE Obrót S. A.	wartość zadania 413.790,33

3. Tereny zieleni miejskiej

Na terenie Miasta położone są następujące parki :

a) „Solidarności” pomiędzy ulicami: Konstytucji 3 Maja, Łazienną, Dolną i Koszarową,

b) „Wolności” przy ul. Strażackiej,

oraz tereny rekreacyjne i zieleni miejskiej:

- przy ul. Mickiewicza, Popiełuszki i Nowickiego,
- na Placu Niepodległości,
- przy ul. Wojska Polskiego,
- przy ul. Rtm. Konopki, ul. Legionistów i siedzibie Grajewskiej Izby Historycznej,
- przy ul. Ekologicznej, – przy ul. Tabortowskiego.

Ogólna powierzchnia terenów zieleni miejskiej wynosi ok. 31 ha.

Główne zadania wykonane w ramach utrzymania zieleni w Mieście w 2023 r.:

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca. Zakres wykonanych prac	Poniesione koszty (zł)
Utrzymanie zieleni miejskiej			
1.	pielęgnacja zieleni miejskiej w mieście Grajewo w 2023 r. Pielęgnacja i bieżące utrzymanie wszystkich urządzonych obiektów i terenów zieleni miejskiej oraz terenów nieurzadzonych stanowiących własność Miasta.	usługę wykonywało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Grajewie	758.900,00
2.	zakup 8.630 sadzonek kwiatów do założenia rabat kwiatowych	nasadzenia na Placu Niepodległości, przy ul.	8.630,00

		Wojska Polskiego, ul Józefa Piłsudskiego, ul. A. Mickiewicza, ul. dr Tadeusza Nowickiego, przed Urzędem Miasta oraz na os. Centrum.	
3.	zakup 338 szt. bylin	nasadzenia dokonano głównie w Parku Wolności, dodatkowo dosadzono byliny w brakujących miejscach na os. Centrum i przy ul. Wojska Polskiego	6.494,00
4.	zakup 76 szt. drzew	na terenie miasta	20.385,94
5.	Zwiększenie bioróżnorodności na obszarze Grajewa. Kompleksowe zagospodarowanie siedmiu obszarów położonych: przy ul. Legionistów, ul. rtm. W. Konopki, ulicach Książęcej i Ks. A. Pęzy, ul. Pułaskiego, ul. Dwornej, ulicach dr Tadeusza Nowickiego, A. Mickiewicza, Ks. J. Popiełuszki i ul. 9-go Pułku Strzelców Konnych. Liczba utworzonych terenów wypoczynkowych – 7 szt. Liczba posadzonych drzew dojrzałych – 40 szt. Powierzchnia utworzonych terenów wypoczynkowych (las kieszonkowy) – 1.200 m ² Dodatkowo powstały 2 łąki kwietne, rabaty bylinowe, nasadzono drzewa, krzewy, byliny, rośliny cebulkowe	Kompleksowe zagospodarowanie siedmiu obszarów. Zamontowano elementy dedykowane ssakom, ptakom, owadom: - budki dla ptaków – 8 szt. - budki dla jeży – 4 szt. - karmniki – 4 szt. - budki dla ssaków – 8 szt. - poidełka – 4 szt. - budki dla owadów – 4 szt. Zamontowano elementy małej architektury: - ławki parkowe – 16 szt. - kosze na śmieci – 16 szt. - stojaki na rowery – 3 szt. - tablice edukacyjne – 7 szt.	497.919,00

4. Kanalizacja deszczowa

Miasto jest właścicielem sieci i urządzeń kanalizacji deszczowej. W każdym roku zajmuje się konserwacją i remontami sieci oraz budową urządzeń w nowo powstałych ulicach.

Sieć kanalizacji deszczowej obejmuje kolektory o łącznej długości 43,6 km i urządzenia kanalizacyjne zakończone 15 wylotami do rowów.

Zgodnie z uzyskanymi pozwoleniami na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych Miasto zobowiązane jest do konserwacji i utrzymania we właściwym stanie rowów odprowadzających wody z kanalizacji deszczowej o łącznej długości 4,5 km.

Na zlecenie Miasta utrzymaniem sieci kanalizacji deszczowej oraz wylotami, poprzez które odprowadzane są wody opadowe do rowów, zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji – zakład budżetowy Miasta. W 2023 roku na cele związane z utrzymaniem kanalizacji deszczowej poniesiono następujące wydatki:

- a) konserwacja oraz naprawy sieci i urządzeń kanalizacji deszczowej i rowów odprowadzających wody opadowe - 58.000,00 zł,

- b) badanie zanieczyszczeń wód opadowych z kanalizacji deszczowej na wylotach do rowów – 2.325,00 zł.

W 2023 roku wybudowano urządzenia kanalizacyjne o łącznej długości 7,7 km w następujących ulicach: Łakowa, Franciszka Stefczyka, Działkowa, Kwiatowa, Kolejowa, mjr Jana Tabortowskiego, płk Tadeusza Grabowskiego, Partyzantów, Pilota Kazimierza Sztramko, droga wewnętrzna przy PIO, sięgacz ul. Grzybowa, rtm. W. Konopki, Legionistów, Spokojna, Ułańska, Perlitza, św. Jana Pawła II, św. Józefa, Danuty Siedzikówny „Inki”, św. Piotra, św. Marka, św. Józefa, św. Maksymiliana Kolbe, Kościelna.

5. Sieć wodociągowa i kanalizacji sanitarnej

Zadania z zakresu gospodarki wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wykonuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie. Przedmiotem działania Zakładu jest:

- 1) pobór i uzdatnianie wody z wyjątkiem działalności usługowej – dysponowanie i gospodarowanie zasobami wód podziemnych eksploatowanymi na potrzeby sieci wodociągowej, zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym,
- 2) działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody – bieżące i stałe dostarczanie wody do odbiorców,
- 3) odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
 - a) odbiór ścieków od odbiorców oraz ich oczyszczanie,
 - b) gospodarka osadami pościekowymi,
- 4) badania i analizy techniczne,
 - a) prowadzenie kontroli parametrów wody w całym procesie technologicznym w celu utrzymania wysokiej jakości wody dostarczanej odbiorcom,
 - b) prowadzenie stałej i bieżącej kontroli odprowadzanych do sieci kanalizacji sanitarnej ścieków oraz utrzymanie właściwych parametrów ich oczyszczania,
 - c) pomiar rejestratorem CDL oraz analiza wielkości i zakresu strumieni objętości poboru wody i dobór na ich podstawie klasy, typu oraz średnicy wodomierzy,
- 5) utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę i oczyszczaniu ścieków,
- 6) utrzymanie oraz eksploatacja zespołów elementów wodociągowych i kanalizacyjnych służących ochronie wód przed zanieczyszczeniem,
- 7) transport drogowy pojazdami specjalizowanymi,
- 8) konserwacja kanalizacji deszczowej w pasie dróg miejskich na zlecenia Urzędu Miasta,
- 9) lokalizacja podziemnych linii użyteczności.

Podstawą gospodarki finansowej Zakładu są przychody własne pochodzące ze świadczonych usług. W związku z tym, że Zakład samodzielnie nie prowadzi inwestycji w zakresie budowy sieci, wykonywane są one na zlecenie Urzędu Miasta i finansowane z budżetu Miasta.

W 2023 roku ZWiK zrealizował zadania inwestycyjne finansowane dotacją celową o łącznej wartości 139.961,81 złotych. Inwestycja obejmowała budowę instalacji fotowoltaicznej na terenie stacji Uzdatniania Wody w Grajewie.

Sieć wodociągowa na terenie Miasta na koniec 2023 r. obejmowała 5,5 km magistrali i 57,051 km sieci rozdzielczej. Długość sieci kanalizacji sanitarnej Grajewa wynosiła 56,643 km.

W 2023 roku ZWiK sprzedał 677 325 m³ wody oraz odebrał od mieszkańców 570 596 m³ ścieków. Na terenie Miasta funkcjonuje 7 źródeł ulicznych stanowiących jego własność z których część mieszkańców pobiera wodę. Koszty pokrywane są z budżetu Miasta.

Przychody z podstawowej działalności operacyjnej za 2023 r. wyniosły 5.922.301,00 złotych i z nich finansowana była działalność Zakładu.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. Zakład zatrudniał 37 osób. Schemat organizacyjny wynosi 43 etaty. W związku z niskimi wynagrodzeniami istnieją problemy ze znalezieniem osób chętnych do pracy i z wymaganymi uprawnieniami. Braki kadrowe są bardzo dużym wyzwaniem w organizacji czasu pracy, zwłaszcza w okresach urlopowych, choroby któregoś z pracowników czy wystąpienia awarii.

Obowiązująca taryfa na usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków została zatwierdzona przez regulatora Wody Polskie w 2021 roku. Koszty stanowiące podstawę kalkulacji aktualnie obowiązującej taryfy, były określone na podstawie danych historycznych z roku 2020 i ówczesnych przewidywań co do zmian warunków ekonomicznych prowadzenia działalności w latach 2021-2024. Rzeczywistość gospodarcza 2022 roku uczyniła te założenia zupełnie nieaktualnymi. W roku 2022 Zakład występował do Wód Polskich o skrócenie okresu obowiązywania taryfy i zatwierdzenie nowej, ale otrzymał odmowę (podobnie jak ponad 90% Zakładów Wodociągowych w Polsce).

W związku ze wzrostem podstawowych kosztów prowadzenia działalności dramatycznie pogorszyła się sytuacja ekonomiczna Zakładu. Działalność ZWiK została ograniczona wyłącznie do najpilniejszych prac remontowych, a zachowanie ciągłości i jakości świadczenia usług wodociągowo-kanalizacyjnych było możliwe tylko dzięki wdrożonym oszczędnościom i pomocy finansowej ze strony Miasta w postaci umorzeń podatku od nieruchomości.

6. Funkcjonowanie obiektów miejskich

1) Targowisko miejskie przy ul. Dwornej

Targowisko miejskie zostało wybudowane i oddane do użytkowania w 2012 roku. Powierzchnia targowiska wynosi 10.258 m².

Zabudowę targowiska stanowią:

- a) budynek administracyjno-sanitarny o powierzchni 68,00 m²,
- b) dwie wiaty stalowe ze stanowiskami handlowymi o powierzchni 623,05 m²,
- c) stanowiska handlowe niezadaszone o powierzchni 619,754 m²,
- d) układ komunikacyjny pieszo jezdny o powierzchni 1957 m²,
- e) tereny zieleni izolacyjnej o powierzchni 1997 m².

Poniesiono wydatki na utrzymanie targowiska w łącznej kwocie 90.415,36 zł.

2) Szalet publiczny przy ul. Ks. J. Popiełuszki

Budynek szaletu miejskiego został wybudowany i oddany do użytkowania w 2003 roku. Jest to budynek parterowy o pow. zabudowy 94,00 m² i pow. użytkowej 62,20 m².

W 2023 roku nie wykonano żadnych remontów w budynku. Poniesiono wydatki na utrzymanie szaletu miejskiego w łącznej kwocie 15.432,55 zł.

3) Cmentarz komunalny przy ul. Pułaskiego

Cmentarz komunalny obejmuje dwa sektory. Sektor pierwszy wybudowany w latach osiemdziesiątych ub. wieku praktycznie jest już zapełniony i obejmuje powierzchnię 3,2 ha. Sektor drugi został wybudowany w 2012 roku i obejmuje powierzchnię 1,2 ha. Znajdują się na nim kolumbaria.

Administracją cmentarza, w tym również utrzymaniem porządku na cmentarzu i prowadzeniem ksiąg cmentarnych zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Grajewie. W 2023 roku wydatki na administrowanie cmentarza wyniosły 248.792,63 zł. Na cmentarzu PUK wykonał remont alejki za kwotę 15.000,00 zł.

4. Gospodarka odpadowa

Przez okres dwunastu miesięcy 2023 roku zostały selektywnie zebrane („u źródła” oraz w PSZOK) i przekazane do odzysku w RIPOK następujące ilości odpadów:

- 1) 16 01 03 - zużyte opony – 4,87 Mg
- 2) 17 01 07 - zmieszane odpady z betonu – 245,22 Mg
- 3) 20 01 01 - papier i tektura – 214,75 Mg
- 4) 20 01 02 - szkło – 259,14 Mg
- 5) 20 01 39 - tworzywa sztuczne – 187,89 Mg
- 6) 20 01 99 - odp. komunalne nie wymienione w innych podgrupach (popiół) – 253,14 Mg
- 7) 20 02 01 - odpady ulegające biodegradacji – 704,73 Mg
- 8) 20 02 03 – inne odpady nieulegające biodegradacji – 164,20 Mg
- 9) 20 03 07 - odpady wielkogabarytowe – 131,88 Mg
- 10) 20 03 99 - odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach – 49,06 Mg.

Razem przekazano 2.214,88 Mg odpadów zebranych selektywnie i 4.192,54 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, co daje łączną ilość 6.407,42 Mg odpadów komunalnych. W roku 2022 było to 2.695,82 Mg odpadów zebranych selektywnie i 4.269,85 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, co dało łączną ilość 6.965,67 Mg.

Wszystkie zmieszane odpady komunalne zebrane z terenu Miasta w roku 2023 przekazane zostały do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce, gdzie zostały poddane procesowi odzysku R12. Miasto Grajewo objęło systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkie nieruchomości, zarówno zamieszkałe, jak i niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne. Do odbierania odpadów komunalnych z tych nieruchomości wyłoniony został jeden wykonawca w postępowaniu przetargowym.

Jednym z głównych celów gospodarki odpadami komunalnymi jest osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Poziomy te zostały przez Miasto osiągnięte i w roku 2023 wyniosły:

- 1) poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - 0%,
- 2) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 36,40%,
- 3) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - 100%.

Z informacji uzyskanych z ewidencji ludności liczba mieszkańców Miasta Grajewo (stan na dzień 31.12.2023 roku) wynosiła 19.757. Odpady w roku 2023 odebrano łącznie z 2341 nieruchomości. Liczba osób wykazanych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosła w 2023 roku 15.342.

Główne zadania związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w Mieście w 2023 roku

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca	Poniesione koszty (zł)
Gospodarowanie odpadami komunalnymi			
1.	wywóz z terenu miasta odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i nie zamieszkałych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. z Grajewa	wartość zadania 1.640.592,29

2.	przyjęcie odpadów komunalnych do zagospodarowania w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce	Firma BIOM Sp. z o. o.	wartość zadania 3.729.288,26
3.	prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców miasta Grajewo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. z Grajewa	wartość zadania 129.703,68
4.	wywóz z terenu miasta odpadów i śmieci zebranych przez osoby sprząające miasto w ramach prac społecznie użytecznych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z Grajewa	wartość zadania 1.260,42

Prace społecznie użyteczne wykonywane przy zbieraniu odpadów i śmieci na terenie Miasta realizowało od marca do listopada 2023 roku od 1 do 3 osób.

IV. Zarządzanie majątkiem Miasta i przestrzenią publiczną

1. Nieruchomości Miasta

Grajewo zajmuje powierzchnię 18,93 km², z czego 205,06 ha to nieruchomości, które stanowią własność Miasta jako jednostki samorządu terytorialnego. Miasto stało się właścicielem tych nieruchomości na podstawie decyzji komunalizacyjnej Wojewody z początku lat 90. oraz w drodze zakupów na podstawie umów cywilnoprawnych.

Ogółem w skład nieruchomości i nieruchomości gruntowych wchodzi:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i wielorodzinnej,
- 2) tereny zieleni: parki, stadiony, tereny leśne i rowy,
- 3) nieruchomości administrowane przez ZADM pod budynkami i przez ZWiK - przepompownie, oczyszczalnia,
- 4) nieruchomości przekazane w trwałą zarząd lub użyczenie szkołom miasta, przedszkolom miejskim, MOSiR, (hala sportowa, stadion), ZADM, ZWiK, MOPS, GCK, ŚDS „Pomocna dłoń”, MBP,
- 5) tereny przemysłowe, targowe, garaże,
- 6) tereny o przeznaczeniu rolniczym.

Miasto jest właścicielem mieszkań komunalnych i może je zbywać na rzecz najemców. Lokale mieszkalne sprzedawane są zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i Uchwałą Rady Miasta Grajewo Nr LV/428/23 z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na okres dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony.

Ilość wszystkich mieszkań komunalnych - 542 (stan na 31.12.2023 r.)

Ilość mieszkań komunalnych sprzedanych - 433 (w tym 1 sprzedane w 2023 r.)

Miasto jest właścicielem gruntów zajętych pod drogi gminne o łącznej powierzchni - 90,6598 ha.

Miasto jest właścicielem nieruchomości gruntowych, które są oddane w użytkowanie wieczyste, w tym :

	ilość nieruchomości. / powierzchnia [ha]
1) osoby fizyczne	380 / 5,44
2) pozostałe (osoby prawne instytucje i spółki)	22 / 21,42

Miasto wdzierzało nieruchomości i wynajmowało powierzchnie garażowe na podstawie 83 zawartych umów, w tym:

1) dzierżawa gruntów pod garaż „blaszak”	54
2) najem garaży murowanych	18
3) inne	11

Powierzchnia gruntów Miasta według form władania:

Lp.	Rodzaj gruntów	Stan na 31.12.2023 r.	
		Powierzchnia w m ²	Wartość w zł
1	Grunty stanowiące własność Miasta	1144049	8. 788.830,98
2	Drogi	906598	12.426.416,24
3	Miasto - użytkownik wieczysty na gruntach Skarbu Państwa i innych	368,11	9. 443,15
4	Grunty Miasta oddane w użytkowanie wieczyste	241462	3. 358.024,88
5	Grunty Miasta oddane w użytkowanie wieczyste - mieszkania własnościowe	908	8. 412,84

Formy prawne gospodarowania nieruchomościami Miasta

Lp.	Rodzaj zagospodarowania	Stan na 31.12.2023 r.	
		Ilość działek szt.	Powierzchnia w ha
1	Oddane w użytkowanie wieczyste	405	26,78
2	Przekazane w trwały zarząd lub użytkowanie	214	36,94
3	Użyczenie	16	10,92
4	Dzierżawa	65	16,69
	R A Z E M :	700	91,33

Grunty Miasta według ich przeznaczenia:

Lp.	Rodzaj gruntów	Stan na dzień 31.12.2023 r.
		Powierzchnia gruntów w ha
1	Grunty orne	8,70
2	Tereny zielone i lasy miejskie	12,60
3	Grunty zabudowane i niezabudowane	72,10
4	Drogi	90,66
5	Grunty pozostałe	21,00

W 2023 roku dokonywał się obrót nieruchomościami Miasta:

- 1) w trybie bezprzetargowym sprzedano części nieruchomości niezbędnych do poprawienia warunków zagospodarowania nieruchomości przyległych, które nie mogły być zbyte jako nieruchomości odrębne – 16 działek o łącznej powierzchni 0,1138 ha za łączną kwotę - 140.979,17 zł,
- 2) w drodze przetargu sprzedano 2 nieruchomości o łącznej powierzchni 0,2422 ha za kwotę- 400.000,00 zł,
- 3) Miasto darowało nieruchomości niezabudowane, położone na terenie miasta Grajewo (10 działek o łącznej powierzchni 22.8438 ha) na rzecz Skarbu Państwa Rejonowego Zarządu Infrastruktury w Olsztynie z przeznaczeniem na cel publiczny związany z obronnością i bezpieczeństwem państwa, tj. na utworzenie nowo formowanej jednostki wojskowej na terenie Grajewa.

W 2023 r. podjęto liczne próby uregulowania stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Miasta, a użytkowanych faktycznie przez inne podmioty. W związku z tym zostały zawarte 3 umowy dzierżawy, 11 nieruchomości zostało sprzedanych, a procedura sprzedaży została rozpoczęta w przypadku 3 nieruchomości.

Zbywanie lokali mieszkalnych

W 2023 r. sprzedano na rzecz najemców 1 lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 37,63 m² w budynku wielorodzinnym na os. Południe 3 – za kwotę 90.384,70 zł

Nabywanie nieruchomości na rzecz Miasta

Miasto nabyło :

- 1) za kwotę 115.000,00 zł od osoby fizycznej jedną nieruchomość, położoną przy ul. Kilińskiego o powierzchni 0,0691 ha z przeznaczeniem na cele związane z realizacją zadań własnych gminy,
- 2) za kwotę 34.527,00 zł od osób fizycznych pięć nieruchomości, położonych na terenie m. Grajewo (ul. Wiktorowo, ul. Kolektorowa i ul. Józefa Piłsudskiego) o łącznej powierzchni 0,0320 ha z przeznaczeniem pod drogę,
- 3) za kwotę 50.000,00 zł od osoby fizycznej jedną nieruchomość, położoną w Koszarówce o powierzchni 0,5749 ha z przeznaczeniem na cele wysypiska i unieszkodliwiana odpadów komunalnych.

Miasto nabyło od Skarbu Państwa w drodze darowizny nieruchomość niezabudowaną o powierzchni 0,4188 ha z przeznaczeniem na cel publiczny, jakim ma być realizacja zadań własnych z zakresu lokalnego transportu zbiorowego.

Naliczanie i aktualizacja opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu oraz windykacja tych naliczeń

W roku 2023 powiadomiono 1 osobę fizyczną (nowo wyodrębniony garaż od Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej) o naliczeniu wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.

Zaktualizowano opłaty roczne za użytkowanie wieczyste dla 189 działek z zachowaniem dotychczasowej stawki procentowej. Windykacja zaległych należności polegała na wysłaniu wezwań do zapłaty, ostatecznych wezwań do zapłaty, złożeniu 3 pozwów do Sądu Rejonowego o zapłatę.

Prowadzenie postępowania administracyjnego dotyczącego podziałów nieruchomości oraz rozgraniczenia nieruchomości

Postępowanie obejmowało wydawanie postanowień o możliwości podziału nieruchomości, wydawanie decyzji zatwierdzających podział nieruchomości i wydawanie postanowień o rozgraniczeniu wraz ze stosowną decyzją.

W 2023 r. przeprowadzono 24 postępowania administracyjne w sprawie podziału nieruchomości. Na wniosek wydano 14 decyzji zatwierdzających podział nieruchomości, natomiast z urzędu 10 decyzji. Każde postępowanie rozpoczynano wydaniem postanowienia (opinii) o możliwości podziału nieruchomości.

Nie zostało wszczęte żadne postępowanie dotyczące rozgraniczenia nieruchomości.

Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów z dniem 1 stycznia 2019 r. prawo użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się w prawo własności. Art. 4 pkt 3 w/w ustawy nałożył na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek wydawania zaświadczeń potwierdzających przekształcenie w przypadku gruntów stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego. Termin na wydanie zaświadczeń został ustalony na 12 miesięcy od dnia przekształcenia.

W 2023 r. nie wydano zaświadczeń o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności dla gruntów położonych na terenie Miasta zabudowanych na cele mieszkaniowe, spełniających warunki ustawy.

Zgodnie z art. 7 ustawy przekształceniowej nowy właściciel gruntu wnosi na rzecz Miasta przez okres 20 lat, począwszy od 1 stycznia 2019 r. roczną opłatę z tytułu przekształcenia bądź też może w każdym czasie trwania obowiązku wnoszenia opłaty zgłosić burmistrzowi na piśmie zamiar jednorazowego jej wniesienia w kwocie pozostającej do spłaty (opłata jednorazowa). W roku 2023 rozpatrzono 11 wniosków o wniesienie jednorazowej opłaty przekształceniowej.

Stosownie do art. 9a ustawy przekształceniowej burmistrz udziela – na wniosek – bonifikaty od opłaty jednorazowej w wysokości 99%. W 2023 roku rozpatrzono 4 wnioski o jednorazową opłatę z tytułu przekształcenia z zastosowaniem 99% bonifikaty przewidzianej w ustawie.

Zgodnie z art. 4 ustawy przekształceniowej Burmistrz może udzielić osobom fizycznym będącym właścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub lokali mieszkalnych lub spółdzielniom mieszkaniowym bonifikaty od opłaty jednorazowej na podstawie Uchwały Nr XLIX/383/22 Rady Miasta Grajewa z dnia 26 października 2022 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej i warunków udzielenia bonifikaty od wniesienia opłaty jednorazowej z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności udzielającej 10% bonifikaty od opłaty jednorazowej z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości zabudowanych na cele mieszkaniowe.

W 2023 roku rozpatrzono 7 wniosków o jednorazową opłatę z tytułu przekształcenia z zastosowaniem 10% bonifikaty przewidzianej w ww. uchwale Rady.

Prowadzenie ewidencji ulic oraz numerów porządkowych nieruchomości

Wydano 18 zaświadczeń o nadaniu numeru porządkowego budynku. Nie nadano nazwy żadnej ulicy.

2. Plany zagospodarowania przestrzennego i warunki zabudowy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Grajewo

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało uchwalone Uchwałą Rady Miejskiej w Grajewie nr 75/XV/99 z dn. 29 grudnia 1999 roku wraz ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Nr XXI/119/08 Rady Miasta Grajewo z dnia 11 kwietnia 2008 roku i uchwałą Nr XXI/140/12 Rady Miasta Grajewo z dnia 25 kwietnia 2012 roku.

W wyniku przeprowadzonej przez Burmistrza Miasta oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Miasta sporządzonej w 2023 r. i obejmującej okres od lipca 2018 r. do czerwca 2023 r. stwierdzono, że

- 1) z uwagi na stosunkowo odległy horyzont czasowy opracowania obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta, a w związku z tym inny stan prawny w tamtym okresie dokument nie wypełnia części obowiązujących wymogów prawnych w tym przede wszystkim wynikających z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 2) w opracowaniu nie uwzględniono również pewnych uwarunkowań o charakterze regionalnym wynikających między innymi z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- 3) wyznaczone kierunki polityki przestrzennej Miasta w większości są jednak nadal aktualne i nie wymagają wprowadzania zmian,
- 4) potrzeba częściowej aktualizacji wynika przede wszystkim z niekontrolowanego rozwoju w przestrzeni miejskiej elektrowni słonecznych, realizowanej na obrzeżach miasta zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz składanych wniosków w zakresie zmiany Studium,
- 5) z uwagi na obowiązujące przepisy w tym wejście w życie z dniem 24 września 2023 r. przepisów ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw Rada Miasta Grajewo nie ma już możliwości prawnych podjęcia uchwały intencyjnej w zakresie zmiany Studium, a wyniki niniejszej analizy należy traktować jako materiał wyjściowy podczas procedury sporządzania Planu Ogólnego Miasta Grajewo.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie Miasta w 2023 r. obowiązywało 21 planów miejscowych i zmian planów miejscowych, które zostały uchwalone po 1 stycznia 1995 r. Łączna powierzchnia terenów objętych aktami prawa miejscowego wynosi ok. 190 ha, co stanowi ok 10 % powierzchni Miasta.

Zgodnie z opracowaną oceną aktualności Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Grajewo oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Grajewo sporządzoną w 2023 r. i obejmującą okres od lipca 2018 r. do czerwca 2023 r. obowiązujące na terenie Grajewo miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w większości są aktualne i nie wymagają zmian. Należy kontynuować prace nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które zostały określone w „Wieloletnim programie sporządzania planów miejscowych”, z uwzględnieniem pojawiających się nowych potrzeb inwestycyjnych.

W strukturze funkcjonalnej planów miejscowych zdecydowanie dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej stanowiące w przyszłości obszary do uwzględnienia

w pierwszej kolejności podczas wyznaczania stref planistycznych o profilach funkcjonalnych – mieszkaniowych w Planie Ogólnym Miasta Grajewo. Zalecane jest nie tylko kontynuowanie dotychczasowej praktyki, lecz również wzrost aktywności gminy w zakresie uchwalania planów miejscowych, z zachowaniem jednakże odpowiednich proporcji przede wszystkim w zakresie wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych względem rzeczywistego zapotrzebowania mieszkańców Miasta na tereny o tej funkcji.

W opracowaniu znajduje się „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na osiedlu Centrum w Grajewie w rejonie ulic: Ełckiej i Kopernika”. Miasto w ramach projektu unijnego pn: „Konsultacje dokumentów planistycznych w podlaskich gminach” w terminie od lipca 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. konsultowało społecznie w/w dokument. Następnie, w lutym 2018 r. projekt planu, został skierowany do zaopiniowania i uzgodnienia do organów, o których mowa w z art. 17 pkt. 6 ustawy - uzyskując ich akceptację. W kolejnym etapie ma on zostać wyłożony do publicznego wglądu, tak aby wszyscy zainteresowani mieli okazję zapoznać się i wnieść ewentualne uwagi.

Aktualnie prowadzona jest procedura administracyjna w sprawie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w południowo-wschodniej części Miasta Grajewo, na potrzeby kompleksowego zorganizowania przestrzeni przede wszystkim pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w tej części miasta.

Na dzień 31.12.2023 r. na terenie Miasta obowiązywały następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo dotycząca osiedla „Marii Konopnickiej” – uchwała nr 166/XXVII/97 Rady Miejskiej w Grajewie z dnia 13 listopada 1997 r.,
- 2) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo w rejonie działki nr 2671 przy ul. Piłsudskiego – uchwała nr 179/XXVIII/97 Rady Miejskiej w Grajewie z dnia 29 grudnia 1997 r.,
- 3) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo w rejonie ulicy Elektrycznej i Kopernika – uchwała nr 180/XXVIII/97 Rady Miejskiej w Grajewie z dnia 29 grudnia 1997 r.,
- 4) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo w obrębie ulic: 23 Stycznia, Wyzwolenia, Spółdzielczej i Wesołej na osiedlu mieszkaniowym „Huta” – uchwała nr 200/XXXI/98 Rady Miejskiej w Grajewie z dnia 17 czerwca 1998 r.,
- 5) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotycząca terenów położonych w rejonie ulic Wojska Polskiego i Spokojnej – Uchwała nr 57/XI/99 Rady Miejskiej w Grajewie z dnia 12 lipca 1999 r.,
- 6) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo dotycząca terenu przy ul. Dwornej w Grajewie "Targowica miejska" – Uchwała nr 148/XXVI/2001 Rady Miasta Grajewo z dnia 28 lutego 2001 r.,
- 7) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo dotycząca obszaru położonego na osiedlu „Jana Pawła II” – Uchwała nr 171/XXX/2001 Rady Miasta Grajewo z dnia 10 lipca 2001 r.,
- 8) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo dotycząca terenu położonego przy ul. Targowej "Teren urządzeń zaplecza komunikacji" – Uchwała nr 182/XXXIII/01 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 listopada 2001 r.,
- 9) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewo dotycząca terenu położonego przy ul. Konopskiej – Uchwała nr VIII/47/03 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 maja 2003 r.,
- 10) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu, położonego w rejonie ulic: Piłsudskiego i Lawendowej w Grajewie – Uchwała nr XXXIII/196/05 Rady Miasta Grajewo z dnia 28 października 2005 r.,

- 11) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy ul. Konstytucji 3 Maja w Grajewie – Uchwała nr XIV/71/07 Rady Miasta Grajewo z dnia 28 września 2007 r.,
- 12) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na osiedlu Jana Pawła II w Grajewie na północny-wschód od Kościoła p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy – Uchwałą nr XXI/120/08 Rady Miasta Grajewo z dnia 11 kwietnia 2008 r.,
- 13) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ulicami: Stefczyka, Działkową, Konopnickiej, Konopską, rowem melioracyjnym i ul. Łąkową na osiedlu M. Konopnickiej w Grajewie – Uchwała nr XXXIX/232/09 Rady Miasta Grajewo z dnia 2 grudnia 2009 r.,
- 14) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Targowej i Ekologicznej w Grajewie – uchwała Nr XXXII/187/05 Rady Miasta Grajewo z dnia 27 września 2005 r.,
- 15) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Konopnickiej, Sadowej i Piłsudskiego w Grajewie – uchwała Nr XIV/88/11 Rady Miasta Grajewo z dnia 25 października 2011 r.,
- 16) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmująca teren położony na osiedlu Centrum w Grajewie- uchwała nr XXXVII/269/13 Rady Miasta Grajewo z dnia 27 czerwca 2013 r.,
- 17) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewa dotycząca terenu położonego na os. Jana Pawła II – uchwała Nr XZLV/326/14 Rady Miasta Grajewo z dnia 24 stycznia 2014 r.,
- 18) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Grajewa dotycząca terenu położonego na os. Jana Pawła II – uchwała Nr XIII/104/15 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 września 2015 r.,
- 19) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego Grajewa w rejonie ulic: Kilińskiego, Ks. J. Popiełuszki, Józefa Piłsudskiego i Pl. Niepodległości.- uchwała nr XIII/105/15 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 września 2015r.
- 20) zmiana planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ulicami: Sportową, Piłsudskiego, Braci Świackich i Partyzantów w Grajewie – uchwała Nr XXX/247/21 Rady Miasta Grajewo z dnia 31 marca 2021 r.
- 21) plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ulicami: Przemysławą, Wiórową i Robotniczą w Grajewie – uchwała Nr XLI/325/22 Rady Miasta Grajewo z dnia 23 lutego 2022 r.

W grudniu 2023 r. do Rady Miasta wpłynął jeden wniosek o ustalenie lokalizacji inwestycji mieszkaniowej polegającej na budowie dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z halami garażowymi na samochody osobowe w kondygnacji podziemnej, budowie utwardzonych dojazdów, parkingów, dojeżdżających pieszych, elementów małej architektury oraz infrastruktury technicznej przy ul. Pośla Jana Zyskowskiego w Grajewie na działkach ozn. nr geod. 2040/3 i 2040/4, obręb 0001. Burmistrz na każdym etapie postępowania zapewnił jawność i przejrzystość procedowania. Rada Miasta Grajewo po uzyskanych uzgodnieniach i opiniach podjęła uchwałę nr LXVIII/496/24 z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie odmowy ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej położonej przy ul. Pośla Jana Zyskowskiego w Grajewie. Stosownie do art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowej oraz inwestycji towarzyszących (zwanej dalej: ustawą mieszkaniową) inwestycję mieszkaniową lub inwestycję towarzyszącą realizuje się niezależnie od istnienia lub ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem że jest zgodna z planem ogólnym gminy, oraz nie jest sprzeczna z uchwałą o utworzeniu parku kulturowego.

W obecnym stanie prawnym w odniesieniu do art. 5 ust. 3 ustawy mieszkaniowej ma zastosowanie przepis art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688) w myśl którego: „Art. 64. 2. Do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy w danej gminie, w przepisach ustaw zmienianych niniejszą ustawą z wyjątkiem ustawy zmienianej w art. 26, odnoszących się do planu ogólnego gminy, przez plan ogólny gminy należy rozumieć studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z wyjątkiem spraw uchwalania planów ogólnych gminy”.

Rada Miasta podejmując uchwałę zawsze bierze pod uwagę potrzeby i możliwości rozwoju miasta wynikające z ustaleń obowiązującego na terenie Miasta Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą Nr 75/XV/99 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 grudnia 1999 r., zmienionego uchwałami Rady Miasta Grajewo Nr XXI/119/08 z dnia 11 kwietnia 2008 r. i Nr XXI/140/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r. Teren, na którym planowana była inwestycja mieszkaniowa zgodnie z ww. Studium położony jest na obszarze o przeważającym kierunku rozwoju określonym jako tereny przemysłowe, produkcji i usług, czyli nie został spełniony najważniejszy warunek tj. warunek niesprzeczności przedmiotowej inwestycji z obowiązującym Studium.

Uczestniczenie w sporządzaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego

Instrumentem prawnym ograniczającym dowolne inwestowanie na obszarze nie objętym planem miejscowym, jest obok przepisów szczególnych, decyzja ustalająca warunki zabudowy dla inwestycji niepublicznych oraz decyzja ustalająca lokalizację inwestycji celu publicznego. Decyzje te mają charakter promesy ale też przesadzają o treści kolejnej decyzji – pozwolenia na budowę. Wygasają z chwilą, gdy inny wnioskodawca uzyskał pozwolenie na budowę lub dla tego terenu uchwalono plan miejscowy, którego ustalenia są sprzeczne z treścią decyzji.

W 2023 r. Burmistrz Miasta wydał ogółem 37 decyzji o warunkach zabudowy na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Najwięcej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 16. Wydano 6 decyzji dotyczących zabudowy usługowej, a zabudowy innej (m. in. produkcyjnej, handlowej, OZE) – 15.

Decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w 2023 r. zostało wydanych 10. Przeważały inwestycje liniowe, tj. budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa gazociągu średniego ciśnienia, budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w sięgaczu w ul. Skośniej, w ul. Kolektorowej i w ul. Magazynowej, a także rozbudowa budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 o wiatrołap czy budowa zewnętrznej klatki schodowej wraz z windą przy budynku Urzędu Miasta.

3. Zabytki Miasta

Miasto zobowiązane jest do ochrony zabytków, które znajdują się na jego obszarze. Zgodnie z art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami gminy mają dbać m. in. o zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie czy zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków.

Gminna ewidencja zabytków nie jest jedyną formą ochrony zabytków wymienionych w art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Natomiast zgodnie z art. 21

jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami. Gminna ewidencja zabytków Miasta została opracowana w 2015 r i przyjęta Zarządzeniem Nr 213/15 Burmistrza Miasta Grajewo z dnia 9 grudnia 2015 r.

W Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Grajewo na dzień 31.12.2023 r. ujętych było 59 obiektów.

Przygotowanie miejskiego programu opieki nad zabytkami Miasta Grajewo

Przedmiotem opracowania „Miejskiego programu opieki nad zabytkami Miasta Grajewo” jest dziedzictwo kulturowe Miasta. Celem Programu jest analiza zasobów kulturowych Miasta oraz określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami. Miejski program opieki nad zabytkami sporządzony został przez Burmistrza, a następnie po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków został przyjęty przez Radę Miasta Grajewo Uchwałą Nr LV/412/18 z dnia 29 sierpnia 2018 r. Miejski Program Opieki nad Zabytkami Miasta Grajewo na lata 2018-2021 określił priorytety i kierunki działań zarówno samorządu, jak i mieszkańców - obecnych oraz przyszłych właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych. Burmistrz Miasta planuje sporządzić Miejski Program Opieki nad Zabytkami na lata 2024 – 2026.

Na terenie Miasta znajduje się czternaście obiektów objętych ochroną prawną wynikającą z ujęcia ich w rejestrze zabytków Województwa Podlaskiego, prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Realizacja Miejskiego programu opieki nad zabytkami Miasta służy ochronie materialnego dziedzictwa, a jego głównym zadaniem jest zachowanie wartościowych zasobów dobra kulturowego oraz zahamowanie degradacji substancji zabytkowej.

Wyznaczone cele, zawarte w Miejskim programie opieki nad zabytkami Miasta w 2023 roku realizowano poprzez:

- 1) prowadzenie i bieżącą aktualizację gminnej ewidencji zabytków nieruchomości (GEZ) Miasta oraz przekazywanie aktualnej ewidencji do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- 2) stałą współpracę Miasta z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Urząd Miasta współpracuje w sprawach związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami, m.in. w zakresie uzgadniania dokumentacji dotyczących polityki przestrzennej miasta, decyzji o warunkach zabudowy, prowadzenie i aktualizacja (Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków), zaleceń konserwatorskich.

- 3) zamieszczanie w wydawnictwach materiałów i artykułów przedstawiających działania związane z propagowaniem historii i dziedzictwa Miasta.

Zrealizowane zadania służą budowie tożsamości lokalnej oraz dbałości o wizerunek Miasta.

4. Lokale mieszkalne i użytkowe Miasta

Gospodarowaniem komunalnymi lokalami mieszkalnymi i użytkowymi zajmuje się Zakład Administracji Domów Mieszkalnych w Grajewie utworzony Uchwałą Nr 34/VIII/94 Rady Miejskiej z dnia 8 grudnia 1994 roku w sprawie utworzenia zakładu budżetowego. Zakład jest jednostką organizacyjną Miasta nie posiadającą osobowości prawnej.

ZADM gospodaruje komunalnymi lokalami mieszkalnymi i użytkowymi, planuje i wykonuje remonty, konserwacje i modernizacje budynków, świadczy usługi lokatorskie oraz utrzymuje inne obiekty oraz urządzenia infrastruktury technicznej, stanowiące własność Miasta.

Nadzór nad działalnością ZADM sprawuje Burmistrz Miasta. Działalnością ZADM kieruje dyrektor, który reprezentuje Zakład na zewnątrz, odpowiada za jego funkcjonowanie oraz powierzone składniki majątkowe.

ZADM prowadzi gospodarkę finansową na zasadach ustalonych dla zakładów budżetowych. Podstawą gospodarki finansowej jest roczny plan przychodów i rozchodów zwany planem finansowym, sporządzony na podstawie uchwalonego budżetu Miasta.

Przychodami Zakładu są: czynsze z lokali mieszkalnych i użytkowych, garaży, dochody z reklam, opłaty komunalne lokali mieszkalnych i użytkowych, dzierżawa śmietników, pokrycie amortyzacji oraz dotacje Miasta, odsetki za nieterminowe regulowanie należności.

W 2023 r. przychody ZADM wyniosły - 4.298.028,80 zł, w tym dotacja Miasta przekazana dla Zakładu na remonty lokali mieszkalnych w kwocie - 470.000,00 zł.

Koszty, odpisy amortyzacji i pozostałe koszty operacyjne w 2023 r. wyniosły - 4.268.411,23 zł.

Majątek Miasta administrowany przez ZADM na dzień 31.12.2023 roku

Lp.	Nazwa środka trwałego	Ilość (szt.)	Wartość brutto (zł)	Umorzenie (zł)
1.	Grunty	66.881,52m ²	5.882.666,95	
2.	Budynki i lokale	124	17.847.608,50	6.368.965,59
3.	Budowle	18	805.324,37	290.972,30
4.	Maszyny, urządzenia	2	59.341,98	42.896,28
5.	Urządzenia techniczne	1	38.540,50	26.978,35
6.	Środki transportu	1	46.284,58	46.284,58
	Ogółem		24.679.766,88	6.776.097,10

Na dzień 31.12.2023 r. Zakład Administracji Domów Mieszkalnych w Grajewie w zasobach komunalnych posiadał:

- 1) 42 budynki mieszkalne oraz udziały w 28 budynkach Wspólnot Mieszkaniowych,
- 2) 18 lokali użytkowych (w tym: 2 budynki lokali użytkowych),
- 3) 33 budynki gospodarcze,
- 4) 542 lokale mieszkalne, w tym 57 w najmie socjalnym.

Powierzchnia użytkowa lokali komunalnych i socjalnych na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 22.557,68 m².

Liczba mieszkań zmniejszyła się o 2 z tytułu połączenia mieszkań o nr 3 i 4 w budynku przy ul. Ełckiej 5 oraz nr 1 i 2 w budynku przy ul. Dolna 11. Natomiast zwiększyła się o 2 mieszkania z tytułu przekazania do Zakładu przez Miasto mieszkań na os. Południe 8 i os. Centrum 28 w Grajewie.

Miasto ogranicza stary (o złym stanie technicznym) zasób mieszkaniowy poprzez rozbiórkę budynków o najgorszym stanie technicznym, których remont jest nieopłacalny, wykonuje niezbędne remonty i modernizacje pozostałych budynków i lokali mieszkalnych.

W 2023 roku we współpracy z Burmistrzem Miasta Zakład dokonał:

- 1) przydziału mieszkań 18 rodzinom z listy osób oczekujących na lokale mieszkalne i najem socjalny,
- 2) przesiedlenia 2 rodzin z budynków do rozbiórki ze względu na zły stan techniczny,
- 3) zamiany mieszkań z listy zamian – 6 rodzinom.

Na dzień 31.12.2023 r. zaległości czynszowe najemców bez odsetek, przedstawiały się następująco (w zł):

	31.12.2021r.	31.12.2022 r.	31.12.2023 r.
1) lokale mieszkalne	558.542	545.803	603.041
2) lokale użytkowe	16.079	19.559	19.576
3) garaże, grunty, śmietniki	2.208	1.131	967
Razem:	576.829	566.493	623.584

W 2023 roku (zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Miasta Grajewo nr 35/15 z 17.02.2015 r.) 11 osób wzięło udział w programie „Odpracowanie zaległości czynszowych” i odpracowało 21.104,00 zł zadłużenia czynszowego w formie świadczeń rzeczowych. Wykonywane prace polegały na sprzątnięciu posesji, śmietników, placów zabaw, piwnic. Ogółem w projekcie uczestniczyło 11 osób, które od 17.02.2015 r. do 31.12.2023 r. odpracowały 122.254,40 zł zaległości czynszowych.

Od 1 września 2023 roku (zgodnie z Zarządzeniem nr 797/23 Burmistrza Miasta Grajewo z dnia 23 marca 2023 roku) stawka wyjściowa czynszu za 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego wynosi 4,37 zł, natomiast stawka czynszu w lokalu socjalnym wynosi 1,83 zł/m². Grajewo prowadzi racjonalną politykę czynszową, która ma na celu utrzymanie mieszkaniowego zasobu Miasta na odpowiednim poziomie technicznym, estetycznym i użytkowym. Niemniej jednak planując politykę czynszową trzeba starannie rozważyć jej skutki w kontekście możliwości finansowych najemców.

Działania Zakładu w 2023 roku w stosunku do zadłużonych najemców zajmujących lokale mieszkalne były następujące:

- 1) Zakład skierował 10 spraw do sądu,
- 2) komornik wyegzekwował od 5 najemców kwotę 10.660,73 zł,
- 3) wysłano 46 pism przedwypowiedzeniowych oraz wypowiedziano 4 umowy,
- 4) należy nadmienić, iż w dniu 01.03.2011 roku Zakład podpisał umowę z Krajowym Rejestrem Długów. Na dzień 31.12.2023 roku w rejestrze umieszczonych jest 50 najemców lokali mieszkalnych i użytkowych.

W ramach działalności remontowej i modernizacyjnej ZADM w 2023 r. wykonał następujące prace: wymiana okien, drzwi wejściowych, remont pokryć dachowych pomieszczeń gospodarczych oraz remont lokali mieszkalnych, w tym odzyskanych po zmarłych najemcach. Przebudowa trzonów kuchennych i pieców kaflowych. Wymiana instalacji elektrycznych oraz wodno-kanalizacyjnych. Remonty pomieszczeń gospodarczych i śmietników, przeglądy techniczne, kominiarskie i instalacji elektrycznych. Ponadto ZADM dokonywał wpłat na fundusz remontowy mieszkań komunalnych w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych. Razem poniesiono wydatki na kwotę: 351.688,62 zł.

Koszty związane z utrzymaniem nieruchomości wspólnych w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych w 2023 roku (w tym wynagrodzenie administratorów) wyniosły: 145.387,00 zł.

V. Działania inwestycyjne Miasta

1. Budowa przyłącza wodociągowego do wieży ciśnień na os. Jana Pawła II w Grajewie.

Dnia 16.03.2023 r. zlecono Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie ul. Sienkiewicza 34, 19-200 Grajewo wykonanie robót budowlanych w ramach przedmiotowego zadania za kwotę 14 000,00 zł brutto. Odbiór końcowy został przeprowadzony w dniu 20.04.2023 r.

2. Rozwój elektromobilności na terenie Grajewa - budowa ogólnodostępnej infrastruktury ładowania pojazdów (dofinansowanie NFOŚiGW).

Dnia 25.07.2023 r. Burmistrz Miasta ponownie powołał komisję przetargową przedmiotowego zadania. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 25.07.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 11.08.2023 r.

W wymaganym terminie wpłynęły 3 oferty. W dniu 03.10.2023 r. została podpisana umowa na realizację zadania z firmą Innergo Space sp. z o.o. z siedzibą 38-400 Krosno ul. Czajkowskiego 55B , na kwotę 155 495,99 zł brutto i terminem wykonania 45 dni od daty podpisania.

Realizacja zadania w trakcie.

3. Budowa ciągu ulic: Łąkowej, Stefczyka, Działkowej, Kwiatowej i Kolejowej na os. M. Konopnickiej w Grajewie (dofinansowanie Fundusz Dróg Samorządowych).

Zadanie kontynuowane z 2021 r. W dniu 06.08.2021 r. została podpisana umowa na wykonanie w/w zadania z Przedsiębiorstwem Inżynierii Łądowej AQUARIUS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa z siedzibą ul. Techniczna 5, 15-620 Białystok na kwotę 12.709.943,55 zł brutto i terminem wykonania 600 dni.

W dniu 14.11.2022 r. został zawarty aneks do umowy z uwagi na konieczność wykonania robót dodatkowych nie objętych pierwotnym kontraktem. W związku z powyższym zwiększone zostało wynagrodzenie Wykonawcy na kwotę 13.730.324,34 zł brutto i wydłużono termin realizacji inwestycji na 690 dni.

Odbiór końcowy został przeprowadzony dnia 25.07.2023 r.

Nadzór inwestorski zlecono firmie „OMEGA” Wioletta Kacprzak 19-335 Bogusze ul. Bojowników 74, na podstawie zawartej w dniu 06.08.2021 r. umowy za kwotę 140.999,82 zł brutto.

4. Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. Magazynowej i J. Kochanowskiego – dokumentacja

Dnia 18.04.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową postępowania dotyczącego *opracowania dokumentacji projektowej na zadanie pn.: „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ulicach w mieście Grajewo”*, które obejmowało swym zakresem następujące części:

- 1) Część 1 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. Magazynowej”,
- 2) Część 2 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. J. Kochanowskiego”,
- 3) Część 3 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. Kolektorowej”,
- 4) Część 4 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w sięgaczu od ul. Skośnej”,
- 5) Część 5 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. 09KD i KX na os. Jana Pawła II w Grajewie”.

Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 24.04.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 18.05.2023 r. W dniu 18.05.2023 r. postępowanie zostało unieważnione, ponieważ w wymaganym terminie nie wpłynęła żadna oferta.

Dnia 19.05.2023 r. Burmistrz Miasta ponownie powołał komisję przetargową przedmiotowego zadania. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 19.05.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 30.05.2023 r.

W wymaganym terminie wpłynęły 3 oferty. W dniu 19.06.2023 r. została podpisana umowa na opracowanie dokumentacji, w tym:

- 1) *Część 1 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. Magazynowej”* z firmą PPI PROJEKT Bogusław Lipiński z siedzibą Plac Rzędziana 17, 19-222 Wąsosz na kwotę 33 187,00 zł brutto i terminem wykonania 90 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.
- 2) *Część 2 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. J. Kochanowskiego”* z firmą Usługi Inżynierskie „A-D DROGA” Wiesław Urbanowicz ul. E. Plater 15/5, 16-400 Suwałki na kwotę 32 336,70 zł brutto i terminem wykonania 90 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.
- 3) *Część 3 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. Kolektorowej”* z firmą PPI PROJEKT Bogusław Lipiński z siedzibą Plac Rzędziana 17, 19-222 Wąsosz na kwotę 25 830,00 zł brutto i terminem wykonania 90 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.
- 4) *Część 4 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w sięgaczu od ul. Skośnej”* z firmą Usługi Inżynierskie „A-D DROGA” Wiesław Urbanowicz ul. E. Plater 15/5, 16-400 Suwałki na kwotę 47 206,17 zł brutto i terminem wykonania 90 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.
- 5) *Część 5 – „Budowa nawierzchni i infrastruktury technicznej w ul. 09KD i KX na os. Jana Pawła II w Grajewie”* z firmą PPI PROJEKT Bogusław Lipiński z siedzibą Plac Rzędziana 17, 19-222 Wąsosz na kwotę 43 911,00 zł brutto i terminem wykonania 90 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.

5. Budowa nawierzchni chodnika w części ul. 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie

Dnia 27.09.2023 r. ogłoszono na stronie BIP Urzędu Miasta zapytanie ofertowe na realizację zadania pn. „Budowa nawierzchni chodnika w części ul. 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie”. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 10.10.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęło 7 ofert. W dniu 12.10.2023 r. została podpisana umowa z firmą PHU „UNIROL” sp. z o.o. z siedzibą 19-200 Grajewo ul. Robotnicza 7, za kwotę 120 000,00 zł brutto i terminem realizacji robót 45 dni od daty zawarcia umowy. Dnia 07.11.2023 r. został zawarty aneks do umowy dotyczący robót dodatkowych polegających na wypełnieniu masą asfaltową ubytków w nawierzchni asfaltowej w ul. 9-go Pułku Strzelców Konnych, za kwotę 4 920,00 zł brutto.

Odbiór końcowy został przeprowadzony dnia 30.11.2023 r.

6. Przebudowa ul. Konstytucji 3 Maja, Krasickiego, 9. Pułku Strzelców Konnych oraz Koszarowej – dokumentacja

Dnia 31.05.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową postępowania dotyczącego *opracowania dokumentacji projektowej na zadanie*

pn.: „Przebudowa ul. Konstytucji 3 Maja, Krasickiego, 9. Pułku Strzelców Konnych oraz Koszarowej”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 01.06.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 20.06.2023 r.

W wymaganym terminie wpłynęła 1 oferta. W dniu 20.06.2023 r. postępowanie zostało unieważnione, ponieważ cena brutto oferty przewyższyła kwotę przeznaczoną na sfinansowanie zadania.

Dnia 22.06.2023 r. Burmistrz Miasta ponownie powołał komisję przetargową przedmiotowego zadania. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 22.06.2023 r. Otwarcie ofert wyznaczono na dzień 18.07.2023 r.

Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 18.07.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęły 3 oferty. W dniu 10.08.2023 r. została podpisana umowa na opracowanie dokumentacji z firmą Nadzorowanie, Projektowanie i Budowa Dróg Jarosław Grabiński z siedzibą ul. Papieża Jana Pawła II 18/61, 16-400 Suwałki, na kwotę 295 200,00 zł brutto i terminem wykonania 180 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych.

Opracowanie dokumentacji w trakcie.

7. Budowa i przebudowa dróg gminnych w Mieście Grajewo - Inspektor nadzoru (środki własne)

Zadanie kontynuowane z 2022 r. W dniu 08.07.2022 r. została podpisana umowa na pełnienie nadzoru nad wykonaniem w/w zadania odpowiednio dla następującej branży:

- a) branża drogowa - zgodnie z umową zawartą w dniu 08.07.2022 r. nadzór pełni firma BUDOMARK Marek Gierasimiuk z siedzibą Barany ul. Wrzosowa 6, 19-300 Ełk za kwotę 150 000,00 zł brutto.
- b) branża sanitarna - zgodnie z umową zawartą w dniu 08.07.2022 r. nadzór pełni firma BUDOMARK Marek Gierasimiuk z siedzibą Barany ul. Wrzosowa 6, 19-300 Ełk za kwotę 46 900,00 zł brutto.
- c) branża elektryczna - zgodnie z umową zawartą w dniu 08.07.2022 r. nadzór pełni Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „OMEGA” Wioletta Kacprzak z siedzibą 19-335 Bogusze, ul. Bojowników 74, za kwotę 29 500,00 zł brutto.

Realizacja inwestycji w trakcie.

8. Budowa drogi dojazdowej do Otwartej Strefy Aktywności położonej na działce nr 1795/3 przy ul. Konstytucji 3 Maja 2B – dokumentacja

Kontynuacja zadania z 2020 r. Umowa na opracowanie dokumentacji projektowej zadania pn.: „Budowa drogi dojazdowej do Otwartej Strefy Aktywności położonej na działce nr 1795/3 przy ul. Konstytucji 3 Maja 2B – dokumentacja” została podpisana w dniu 05.11.2020 r. firmą „DROSAN-PROJEKT” mgr inż. Mariusz Józef Pawluczuk z siedzibą 16-010 Wasilków ul. Gen. Sosnowskiego 10, na kwotę 21.000,00 zł brutto i terminem zakończenia prac projektowych 90 dni, z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie. Zwłoka w terminie wykonania przedmiotu umowy z przyczyn niezależnych od Zamawiającego.

9. Budowa nawierzchni oraz brakującej infrastruktury technicznej na terenach położonych w rejonie ulic: Konopnickiej, Sadowej i Piłsudskiego w Grajewie – dokumentacja

Dnia 15.11.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania inwestycyjnego pn. Budowa nawierzchni oraz brakującej infrastruktury technicznej na terenach położonych w rejonie ulic: Konopnickiej, Sadowej i Piłsudskiego w Grajewie*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 15.11.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 14.12.2023 r. – wpłynęło 7 ofert.

W dniu 16.01.2024 r. podpisano umowę z firmą Mplan Sp. z o.o. ul. Osińskiego 2/6, 13-100 Nidzica na opracowanie dokumentacji projektowej dla ww. zadania inwestycyjnego na kwotę 280 440,00 zł brutto.

Obecnie opracowywana jest koncepcja zagospodarowania terenu.

10. Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych na terenie ulic: Mickiewicza i Koszarowej w Grajewie

Dnia 18.04.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych na terenie ulic: Mickiewicza i Koszarowej w Grajewie*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 21.04.2023 r.. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 11.05.2023 r. W dniu 18.05.2023 r. postępowanie zostało unieważnione, ponieważ w wymaganym terminie nie wpłynęła żadna oferta.

Dnia 16.05.2023 r. Burmistrz Miasta ponownie powołał komisję przetargową przedmiotowego zadania. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 21.05.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 05.06.2023 r. W dniu 06.06.2023 r. postępowanie zostało unieważnione, ponieważ w wymaganym terminie nie wpłynęła żadna oferta.

Dnia 23.06.2023 r. Burmistrz Miasta po raz trzeci powołał komisję przetargową przedmiotowego zadania. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 23.06.2023 r. Otwarcie ofert wyznaczono na dzień 20.07.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęły 2 oferty. W dniu 08.08.2023 r. została podpisana umowa na realizację zadania z Firmą Handlowo-Usługową „Mag-Bud” Piotr Lipski z siedzibą ul. Nowo Osiedle 11, 19-200 Grajewo, na kwotę 248 900,00 zł brutto i terminem wykonania 60 dni od daty podpisania umowy.

Odbiór końcowy zadania został przeprowadzony w dniu 27.10.2023 r.

11. Budowa i przebudowa dróg gminnych w Mieście Grajewo (dofinansowanie Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg)

Zadanie kontynuowane z 2022 r. W dniu 08.07.2022 r. została podpisana umowa na wykonanie w/w zadania z Konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Handlowo -Usługowe „UNIROL” Dorota Kulikowska z siedzibą 19-200 Grajewo ul. Robotnicza 6 – Lider Konsorcjum; Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe „UNIDROG” z siedzibą 19-200 Grajewo ul. Robotnicza 4 – Partner Konsorcjum, na kwotę 29 900 561,45 zł brutto i terminem wykonania 800 dni.

W dniach 16.11.2022 r. oraz 07.03.2023 r. zawarto z Wykonawcą aneksy do umowy z uwagi na to, że w trakcie realizacji inwestycji powstała konieczność wykonania robót dodatkowych nie objętych pierwotnym kontraktem. W związku z powyższym zwiększone zostało wynagrodzenie Wykonawcy na kwotę 30 614 017,95 zł brutto. Realizacja inwestycji w trakcie. W ramach przeprowadzonych

odbiorów częściowych zostały odebrane i opłacone roboty na łączną wartość 15 758 234,49 zł brutto.

12. Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ulicy Targowej w Grajewie (dofinansowanie Bank Gospodarstwa Krajowego)

Zadanie kontynuowane z 2022 r. W dniu 17.02.2023 r. została podpisana umowa na wykonanie w/w zadania z firmą „DEVELOPER WASILEWSKI” sp. z o.o. Spółka Komandytowa z siedzibą 19-300 Ełk ul. Sikorskiego 19B, na kwotę 6 591 569,31 zł brutto i terminem wykonania 390 dni.

Nadzór inwestorski zlecono firmie ABC Projekty-Inwestycyjne Andrzej Czatrowski ul. Szpitalna 73F, 16-400 Suwałki, na podstawie zawartej w dniu 17.02.2023 r. umowy za kwotę 79 827,00 zł brutto.

Realizacja inwestycji w trakcie. W ramach przeprowadzonych odbiorów częściowych zostały odebrane i opłacone roboty na łączną wartość 3 248 249,87 zł brutto.

13. Rozbudowa cmentarza komunalnego

Dnia 24.03.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Rozbudowa cmentarza komunalnego*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 29.03.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 20.04.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęły 2 oferty. W dniu 25.05.2023 r. została podpisana umowa na realizację inwestycji z Firmą Handlowo-Uslugową „Mag-Bud” Piotr Lipski z siedzibą ul. Nowo Osiedle 11, 19-200 Grajewo, na kwotę 1 497 248,90 zł brutto z terminem realizacji 150 dni od daty podpisania umowy.

Nadzór inwestorski zgodnie z umową zawartą w dniu 25.05.2023 r. pełni firma Usługi Inżynierskie w Budownictwie „Rafał Stankiewicz” z siedzibą ul. Władysława Raginisa 8, 16-300 Augustów za kwotę 15 000,00 zł brutto.

Odbiór końcowy zadania został przeprowadzony w dniu 20.12.2023 r.

14. Adaptacja pomieszczeń łazienek w budynku Urzędu Miasta celem ich dostosowania na potrzeby dla osób niepełnosprawnych

Dnia 18.04.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Adaptacja pomieszczeń łazienek w budynku Urzędu Miasta Grajewo celem ich dostosowania na potrzeby dla osób niepełnosprawnych*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 24.04.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 16.05.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęły 2 oferty. W dniu 19.06.2023 r. została podpisana umowa na realizację inwestycji z Przedsiębiorstwem Usługowo-Handlowym „DOMHAL” Jarosław Dąbrowski ul. Wilczewo 44, 19-200 Grajewo, na kwotę 216 474,99 zł brutto z terminem realizacji 75 dni od daty podpisania umowy.

Odbiór końcowy zadania został przeprowadzony w dniu 07.09.2023 r.

15. Zwiększenie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w Urzędzie Miasta

Dnia 09.11.2022 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Utworzenie Punktu Interesanta w Urzędzie Miasta Grajewo*” w ramach zadania pn. „*Zwiększenie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Grajewo*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 14.11.2022 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 08.12.2022 r.

W wymaganym terminie wpłynęły 4 oferty. W dniu 12.01.2023 r. została podpisana umowa na realizację inwestycji z Firmą „DOMHAL” Jarosław Dąbrowski z siedzibą ul. Wilczewo 44, 19-200 Grajewo, na kwotę 793 185,54 zł brutto z terminem realizacji 90 dni od daty podpisania umowy. W związku z koniecznością realizacji robót dodatkowych w dniu 07.04.2023 r. został podpisany aneks do umowy w wyniku czego ogólna wartość robót wyniosła 806 404,37 zł brutto. W dniu 11.04.2023 r. Wykonawca zgłosił zakończenie robót związany z realizacją przedmiotowego zadania. Roboty zostały odebrane protokołem spisanim w dniu 20.04.2023 r.

Nadzór inwestorski zgodnie z umową zawartą w dniu 12.01.2023 r. pełniła firma PHU „OMEGA” Wioletta Kacprzak z siedzibą ul. Bojowników 74, 19-335 Bogusze, za kwotę 11 070,00 zł brutto.

16. Budowa klatki schodowej do Urzędu Miasta Grajewo celem zwiększenia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami – dokumentacja.

W dniu 14.09.2023 r. została zawarta umowa na opracowanie dokumentacji z Pracownią Projektową „Projekt Plus” Dariusz Jackowski z siedzibą 19-300 Ełk ul. Kolejowa 14/1, na kwotę 27 060,00 zł brutto z terminem realizacji 90 dni od podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych.

Opracowanie dokumentacji w trakcie.

17. Budowa budynku hali sportowej z łącznikiem wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną przy Szkole Podstawowej Nr 4

Dnia 04.07.2023 r. polecono Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie ul. Sienkiewicza 34, 19-200 Grajewo wykonanie robót budowlanych polegających na wykonaniu studni kanalizacji sanitarnej w ramach przedmiotowego zadania, za kwotę 7 000,00 zł netto.

Odbiór końcowy został przeprowadzony w dniu 24.07.2023 r.

18. Budowa boiska lekkoatletycznego przy Szkole Podstawowej nr 4 w Grajewie (wydatki niekwalifikowalne - środki własne - UM)

Zadanie kontynuowane z 2022 r. W dniu 21.11.2022 r. została podpisana umowa na wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej zadania pn. „*Budowa boiska lekkoatletycznego przy Szkole Podstawowej Nr 4 w Grajewie*”, z firmą PRIMTECH Szymon Kita z siedzibą 42-600 Tarnowskie Góry ul. Sienkiewicza 4/6, za kwotę 23.370,00 zł. Zakres przedmiotu umowy obejmuje między innymi konieczność uzyskania uzgodnień z Komisją Obiektów i Urządzeń PZLA w celu uzyskania świadectwa PZLA dla w/w obiektu lekkoatletycznego oraz decyzji administracyjnych niezbędnych do realizacji robót.

Opracowanie dokumentacji w trakcie. Zwłoka w terminie wykonania przedmiotu umowy z przyczyn niezależnych od Zamawiającego.

19. Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie

Dnia 14.03.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową zadania pn.: „*Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie*”. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 14.03.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 30.03.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęły 3 oferty. W dniu 25.05.2023 r. została podpisana umowa na realizację inwestycji ze Spółdzielnią Budowlanych SKOMAND w Ełku z siedzibą ul. Wojska Polskiego 71A, 19-300 Ełk, na kwotę 8 694 950,23 zł brutto i terminem wykonania

800 dni od podpisania umowy. Realizacja inwestycji w trakcie. W ramach przeprowadzonych odbiorów częściowych zostały odebrane i opłacone roboty na łączną wartość 434 748,23 zł brutto.

20. Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie - Inspektor nadzoru

Dnia 25.05.2023 r. zlecono Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie ul. Sienkiewicza 34, 19-200 Grajewo pełnienie nadzoru inwestorskiego nad realizacją inwestycji pn.: „*Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie*” za kwotę 85 000,00 zł brutto.

21. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jana Pawła II i Legionistów w Grajewie

Zadanie kontynuowane z 2022 r. W dniu 23.09.2022 r. została podpisana umowa na wykonanie w/w zadania ze Spółdzielnią Budowlanych SKOMAND w Ełku z siedzibą ul. Wojska Polskiego 71A, 19-300 Ełk, na kwotę 2 989 893,78 zł brutto i terminem wykonania 390 dni od podpisania umowy. W dniu 25.06.2023 r. został zawarty aneks do umowy z uwagi na konieczność wykonania robót dodatkowych nie objętych pierwotnym kontraktem. W związku z powyższym zwiększone zostało wynagrodzenie Wykonawcy na kwotę 3 050 618,86 zł brutto bez zmiany terminu realizacji inwestycji. Odbiór końcowy został przeprowadzony dnia 01.08.2023 r.

22. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jana Pawła II i Legionistów w Grajewie - Inspektor nadzoru

Dnia 15.09.2023 r. zlecono Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie ul. Sienkiewicza 34, 19-200 Grajewo pełnienie nadzoru inwestorskiego nad realizacją inwestycji pn.: „*Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie*” za kwotę 30 000,00 zł brutto.

23. Zagospodarowanie terenów zielonych objętych MPZP na os. Jana Pawła II (w tym teren byłej "strzelnicy") – dokumentacja

Dnia 31.05.2023 r. Burmistrz Miasta powołał komisję przetargową postępowania dotyczącego *opracowania dokumentacji projektowej na zadanie pn.: „Zagospodarowanie terenów zielonych objętych MPZP na os. Jana Pawła II (w tym teren byłej "strzelnicy")”*. Zamówienie publiczne w trybie podstawowym bez negocjacji zostało ogłoszone w dniu 19.05.2023 r. Otwarcie ofert nastąpiło w dniu 07.06.2023 r. W wymaganym terminie wpłynęło 9 ofert.

W dniu 05.07.2023 r. podpisano umowę na opracowanie dokumentacji z firmą ARAMIX BIURO PROJEKTOWE ul. Grunwaldzka 3/50, 08-300 Sokołów Podlaski za kwotę 179 211,00 zł brutto i terminem realizacji 180 dni od daty podpisania umowy z wyłączeniem czasu na uzyskanie decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie robót budowlanych. Opracowanie dokumentacji w trakcie.

24. Rozbudowa monitoringu wizyjnego w Parku Solidarności w Grajewie

W dniu 18.04.2023 r. zlecono firmie Podlaskie Sieci Światłowodowe sp. z o.o. z siedzibą 19-200 Grajewo ul. Wojska Polskiego 66A, za kwotę 10 500,00 zł brutto montaż 2 kamer IP wraz z infrastrukturą niezbędną do ich uruchomienia tj. doprowadzeniem transmisji światłowodowej, wykonanie zasilania oraz zakupem sprzętu wraz z licencjami. Roboty zostały odebrane protokołem spisanim w dniu 26.05.2023 r.

VI. Programy i projekty finansowane z udziałem środków zewnętrznych

Miasto w celu pozyskiwania środków zewnętrznych:

- 1) sukcesywnie wyszukiwało możliwości uzyskania dofinansowania ze środków unijnych i innych,
- 2) aplikowało o uzyskanie dofinansowania na realizację poszczególnych zadań i projektów.

Wszystkie realizowane przez Miasto projekty wpisywały się w działania oraz priorytety zawarte w Programie Rozwoju Miasta na lata 2016-2023 przyjętego Uchwałą Nr XXXI/240/17 Rady Miasta 25 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Miasta na lata 2016-2023. Część z tych projektów to projekty wieloletnie, których realizacja rozpoczęła się w roku 2019 i jest kontynuowana w latach kolejnych.

W roku 2023 Miasto realizowało następujące zadania oraz projekty, które były współfinansowane ze środków zewnętrznych krajowych oraz Unii Europejskiej:

Nazwa Projektu / zadania	Źródło finansowania	Zakres Projektu / zadania	Wartość całkowita [PLN]	Wysokość dofinansowania [PLN]
Przebudowa ciągu ulic: Łąkowej, Stefczyka, Działkowej, Kwiatowej i Kolejowej na os. M. Konopnickiej w Grajewie.	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (środki krajowe)	Zadanie obejmowało budowę ulic: Łąkowej, Stefczyka, Działkowej, Kwiatowej i Kolejowej wraz z sieciami kanalizacji sanitarnej, deszczowej, wodociągowej oraz oświetleniem. Zadanie realizowano w okresie 2021-2023.	13.883.589,94	5.940.452,18
Budowa i przebudowa dróg gminnych w Mieście Grajewo.	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (środki krajowe)	Zadania obejmuje budowę i przebudowę dróg: Spokojna, rtm. Konopki, Perlitza, Ułańska, Legionistów, Grzybowa, Jaśminowa, Miła, Konwaliowa, Grabowskiego, Sztramko, Partyzantów, Polna, Piaskowa, Tabortowskiego, Baśniowa, Jana Pawła II, Siedzikówny, Kościelna, św. Józefa, św. Piotra, św. Marka, św. M. Kolbe, św. Floriana, łącznika na os. Południe, budowę parkingu przy ul. Strażackiej oraz brakujących chodników na os. Szkolna, os. Huta i os. Parkowe. Powstają nawierzchnie jezdni wraz z chodnikami i zjazdami, odwodnienie dróg, oświetlenie uliczne. Realizacja 2022 – 2024.	30.614.017,95	28.40533,37
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na osiedlach Jana	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji	Inwestycja obejmowała budowę sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach: Legionistów, Spokojna, Ułańska, Perlitza, Sztramko, Jana Pawła II, Św. Józefa, Św. Piotra,	3.076.681,99	2.840.399,09

Pawła II i Legionistów w Grajewie.	Strategicznych (środki krajowe)	Św. Marka, Św. Floriana, Św. Maksymiliana Kolbe, Siedzikówny „Inki”, Tabortowskiego, oraz budowę sieci wodociągowej w ulicach: Jana Pawła II, Św. Józefa, Św. Piotra, Św. Marka, Św. Floriana, Św. Maksymiliana Kolbe, Siedzikówny „Inki”, Tabortowskiego. Zadanie realizowano w okresie 2022 – 2023.		
Budowa ulic św. Jana Pawła II oraz Pilota Kazimierza Sztramko w Grajewie.	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (środki krajowe)	Zadanie obejmuje budowę ulic św. Jana Pawła II oraz Pilota Kazimierza Sztramko. Kwota 904.892,17 PLN jest uzupełnieniem dofinansowania, jakie te ulice uzyskały w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych: „Budowa i przebudowa dróg gminnych w Mieście Grajewo”. Realizacja 2022 – 2024.	5.688.770,57	904.892,17
Remont ulic Mickiewicza i Nowickiego w Grajewie	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (środki krajowe)	Zadanie obejmuje remont nawierzchni jezdni oraz chodników w ul. Mickiewicza oraz w ul. Nowickiego wraz z remontem skrzyżowania pomiędzy ulicami Mickiewicza i Nowickiego. Realizacja 2023-2024.	2.288.911,86	1.312.170,00
Budowa brakujących sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Grajewie	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (środki krajowe)	Inwestycja obejmie budowę sieci wodociągowej w ulicach: Architektów, Jaśminowej, Partyzantów, Piłsudskiego, Ekologicznej, Konopnickiej, Miodowej, Rumiankowej, Fiołkowej, Krokusowej, Wrzosowej, Chabrowej, Cichej, Dąbrowskiego, Żeromskiego, Św. Piotra, Konopskiej; oraz obejmie budowę sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach: Architektów, Miłej, Jaśminowej, Partyzantów, Piłsudskiego, Ekologicznej, Lawendowej, Konopnickiej, Miodowej, Rumiankowej, Fiołkowej, Krokusowej, Wrzosowej, Chabrowej, Cichej, Dąbrowskiego, Żeromskiego, Św. Piotra, Przemysłowej, Konopskiej. Łącznie powstanie ok. 6 km bieżących sieci kanalizacji sanitarnej oraz ok. 5,5 km bieżących sieci wodociągowej. Realizacja 2023-2024.	8.694.950,23	8.260.202,00
Poprawa bezpieczeństwa	Program Operacyjny	Projekt obejmował przebudowę dwóch przejść dla pieszych na ul.	252.434,00	190.768,90

pieszych na przejściach dla pieszych na terenie ulic: Mickiewicza i Koszarowej w Grajewie	Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (środki UE)	Mickiewicza (naprzeciwko Szkoły Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza oraz naprzeciwko Zespołu Szkół nr 1 w Grajewie) i dwóch przejść na ul. Koszarowej (w rejonie skrzyżowania z ul. Krasickiego, w tym jedno planowane do przeniesienia). Zadanie zrealizowano w 2023.		
Budowa budynku wielorodzinnego trzyklatkowego na os. Południe w Grajewie	Fundusz Dopłat operowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego (środki krajowe)	W przedmiotowym projekcie beneficjentem wsparcia jest Miasto Grajewo, natomiast inwestorem Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Grajewie. Zadanie polega na budowie wielorodzinnego, czterokondygnacyjnego, trzyklatkowego budynku mieszkalnego. Realizacja 2022 – 2024.	8.954.577,00	6.209.745,77
Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Targowej w Grajewie	Fundusz Dopłat operowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego (środki krajowe)	Zadanie polega na budowie wielorodzinnego, 24-mieszkaniowego, komunalnego budynku mieszkalnego. Realizacja 2022 – 2024.	6.592.827,10	5.274.261,68
Zwiększenie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Grajewo.	„Dostępny samorząd – granty” realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (środki UE oraz krajowe)	Celem była poprawa dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnościami) poprzez wdrożenie nowych rozwiązań w obszarze dostępności w budynku Urzędu Miasta Grajewo. W ramach zadania zaplanowano: - utworzenie Punktu Obsługi Interesanta poprzez przebudowę holu; - zakup platformy umożliwiającej dostanie się do Urzędu osób ze specjalnymi potrzebami, zwłaszcza osób poruszających się na wózkach; - zakup urządzeń ułatwiających komunikację dla osób z niepełnosprawnościami: tabliczki brajlowskiej, systemu wzywania pomocy, pętli indukcyjnej, powiększalnika elektronicznego, tabliczki do podpisu; systemu informacyjno-nawigacyjnego na telefony komórkowe. Zadanie realizowano w okresie 2022-2023.	806.404,37	250.000,00
Remont łazienek w Urzędzie	Norweski Mechanizm	W ramach projektu zaplanowano prace adaptacyjno – remontowe w	216.614,99	100.000,00

Miasta Grajewo w celu dostosowania ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Finansowy 2014-2021 (środki norweskie)	łazienkach Urzędu Miasta Grajewo w celu dostosowania pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zadanie zrealizowano w 2023 r.		
Modernizacja hali sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Grajewie	Sportowa Polska – Program lokalnej infrastruktury sportowej – Edycja 2023 (środki krajowe)	Zadanie obejmuje: 1) Wykonanie nowej nawierzchni sportowej boiska głównego hali sportowej MOSiR. 2) Zakup niezbędnego wyposażenia hali sportowej służącego do gier zespołowych: koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej oraz tenisa ziemnego. Realizacja 2023-2024.	680.992,00	276.800,00
Zwiększenie bioróżnorodności na obszarze Miasta Grajewo	Regionalny Programy Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (środki UE)	Zadanie polegało na urządzeniu terenów zielonych w 7 lokalizacjach na terenie Miasta Grajewo tj. - przy ul. Legionistów, - przy ul. Rtm. Konopki, - przy ul. Książęcej i Pęzy, - przy ul. Pułaskiego, - przy ul. Dwornej, - przy ul. A. Mickiewicza, ks. J. Popiełuszki i dr T. Nowickiego, - przy ul. 9. Pułku Strzelców Konnych. Zadanie zrealizowano w 2023 r.	527.416,27	448.303,82
Przygotowanie audytów energetycznych dla budynków użyteczności publicznej w Mieście Grajewo	Regionalny Programy Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (środki UE)	Przedsięwzięcie dotyczyło opracowania 11 audytów energetycznych dla budynków użyteczności publicznej w Grajewie: - Przedszkole Miejskie nr 1, - Przedszkole Miejskie nr 2, - Przedszkole Miejskie nr 4, - Przedszkole Miejskie nr 6, - Szkoła Podstawowa nr 1, - Szkoła Podstawowa nr 2, - Szkoła Podstawowa nr 4, - Klub Seniora, ul. Konstytucji 3-go Maja 2 B, - Urząd Miasta Grajewo, ul. Strażacka 6A, - Urząd Miasta Grajewo, ul. Strażacka 6, - Pływalnia Miejska, ul. Targowa 11. Zadanie zrealizowano w 2023 r.	37.207,50	28.400,60
Rozwój elektromobilności na terenie Grajewo - budowa ogólnodostępnej infrastruktury ładowania pojazdów	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (środki krajowe)	Przedsięwzięcie polegało na budowie ogólnodostępnej stacji ładowania pojazdów elektrycznych na parkingu przy ul. Ks. J. Popiełuszki z punktami ładowania: o mocy ładowania prądem stałym 50kW i mocy ładowania prądem zmiennym 22kW.	157.795,99	57.730,24

		Zadanie zrealizowano w 2023 r.		
Projekt Grantowy „Cyfrowa Gmina”	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (środki UE)	Celem projektu był rozwój cyfrowy instytucji samorządowych oraz zwiększenie cyberbezpieczeństwa Zaplanowano zakup: 1) sprzętu IT (m.in.: serwery, przełączniki sieciowe, router, zabezpieczenia sieciowe, skanery, drukarki kodów kreskowych, komputery) 2) oprogramowania (system ePodatki, platforma do zarządzania konsultacjami społecznymi, ankietami i konkursami, platforma sygnalisty w samorządzie, platforma do prezentacji budżetu samorządu, platforma do zarządzania zgłoszeniami oraz licencji niezbędnych do realizacji e-usług). Zadanie realizowano w okresie 2022 – 2023.	731.132,00	651.269,00

VII. Działalność w obszarze społecznym

1. Organizacje pozarządowe i kluby sportowe

Szczegółowe zasady współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi określone zostały w rocznym Programie współpracy miasta Grajewo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok zwanym dalej Programem, który został przyjęty Uchwałą Nr LI/394/22 Rady Miasta Grajewo z dnia 30 listopada 2022 r. zgodnie z art. 5a ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Projekt Programu współpracy na 2023 rok opracowywany był w oparciu o wcześniejsze doświadczenia oraz zgłaszane uwagi podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 09.11.2022 r. Projekt konsultowany był zgodnie z Uchwałą Nr LII/306/10 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustalenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Celem głównym Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy na 2023 rok było efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Miasta.

Wśród celów szczegółowych Programu wymieniono:

- 1) kontynuowanie działalności Centrum Organizacji Pozarządowych w Grajewie,
- 2) kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami,
- 3) umacnianie w świadomości społecznej poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną i realizację jej potrzeb,

- 4) stwarzanie warunków do zwiększania aktywności społecznej mieszkańców Miasta w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb zbiorowych,
- 5) budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez promowanie aktywności społecznej dorosłych, młodzieży i dzieci, w tym działań wolontarystycznych,
- 6) uzupełnianie przez organizacje działań Miasta w zakresie nie obejmowanym przez jednostki samorządowe,
- 7) zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- 8) poznanie środowiska organizacji w mieście,
- 9) promowanie działalności organizacji pozarządowych.

Miasto Grajewo realizowało współpracę z trzecim sektorem opierając się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności oraz uczciwej konkurencji i jawności.

Zgodnie z zapisami Programu współpracy na 2023 rok współpraca samorządu lokalnego z trzecim sektorem przebiegała w formie finansowej i pozafinansowej.

Współpraca finansowa odbywała się na zasadzie wspierania wykonania zadań publicznych. W tym celu Burmistrz Miasta ogłosił otwarte konkursy ofert na realizację priorytetowych zadań publicznych w mieście Grajewo w 2023 r. w zakresie:

- 1) działalności wspomagającej rozwój społeczności lokalnej pn. „Centrum Organizacji Pozarządowych w Grajewie”,
- 2) kultury,
- 3) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- 4) działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 5) wspierania i upowszechniania działalności na rzecz rodziny,
- 6) działalności na rzecz seniorów,
- 7) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- 8) promocji i organizacji wolontariatu,
- 9) ochrony zwierząt,
- 10) organizacji różnorodnych form spędzania czasu wolnego (spotkania integracyjne) z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin dysfunkcyjnych w ramach realizacji zadania publicznego z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W odpowiedzi na zawarte w Ogłoszeniach wykonanie zadań publicznych dofinansowanie w ramach wsparcia realizacji zadania publicznego otrzymały niżej wymienione organizacje/stowarzyszenia, część organizacji/ podmiotów wymienionych nie otrzymało dofinansowania ze względów formalnych bądź merytorycznych – (0,00)

Lp.	Nazwa organizacji / podmiotu wnioskującego o przyznanie dotacji	Rodzaj zadania publicznego	Nazwa zadania określona w ofercie podmiotu	Wysokość przyznanej dotacji w ramach wsparcia realizacji zadania publicznego [zł]
1	Towarzystwo Przyjaciół 9 Pułku Strzelców Konnych w Grajewie	Działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej w mieście Grajewo na lata 2023-2024 pn. „Centrum Organizacji	Centrum Organizacji Pozarządowych	(2023 r.) 25 000,00 (2024 r.) 30 000,00 = 55 000,00
2	Fundacja ładowarka		Centrum Organizacji Pozarządowych w Grajewie	0,00

		Pozarządowych w Grajewie”			
3	Fundacja Rozwoju Kinematografii	Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej w mieście Grajewo w 2023 r.	Historyczne wieczory z kinem polskim	0,00	
4	Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka		Rajd Szlakiem Miejsc Pamięci – Grajewo - Kosówka	0,00	
5	L UWIA		Plener Malarski - Grajewo	0,00	
6	Towarzystwo Przyjaciół 9 Pułku Strzelców Konnych w Grajewie		„150 lat kolei w Grajewie” – folder historyczno-informacyjny	5 500,00	
7	Towarzystwo Przyjaciół 9 Pułku Strzelców Konnych w Grajewie		Wielki test wiedzy o historii Grajewa 2023	4 500,00	
8	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Grajewie		Działania na rzecz osób niepełnosprawnych w mieście Grajewo w 2023 r.	Piknik z uśmiechem – plenerowa impreza integracyjna	0,00
9	L UWIA			Grajewo wspiera	0,00
10	Fundacja Klub Polskiej Lekkiej Atletyki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej w mieście Grajewo w 2023 r.	Hoop Spoort Grajewo	0,00	
11	Fundacja Wychowanie Przez Sport		BiegamBoLubię Grajewo	0,00	
12	MOTOWILKI GRAJEWO		Motoryzacyjny Piknik Rodzinny z MOTOWILKAMI	0,00	
13	Fundacja Wychowanie Przez Sport		z podwórka na bieżnię w Grajewie	0,00	
14	Fundacja Fucco		Aktywna Pewność Siebie – Warsztaty Krav Maga	0,00	
15	Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka		Trafić w Dziesiątkę – turniej strzelecki	0,00	
16	Stowarzyszenie Razem dla Grajewa		Turniej Piłki Nożnej Łoś 7	7 000,00	
17	Ochotnicza Straż Pożarna w Grajewie		„Sprawni jak strażacy”	0,00	
18	JagnaBlue NON PROFIT Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Działalność na rzecz seniorów	ZDROWY SYRENI SENIORA DUCH	0,00	
19	Polska Fundacja Diagnostyki Osteoporozy		Narodowy Test Kości – bezpłatne badania w kierunku osteoporozy dla seniorów z Grajewa	0,00	

20	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Grajewie	w mieście Grajewo w 2023 r.	Działalność na rzecz seniorów w mieście Grajewo w 2023 r.	10 000,00
21	L UWIA		Grajewo: Wzmacniamy osoby starsze	0,00
22	Fundacja Generator Kultury	Wspieranie i upowszechnianie działalności na rzecz rodziny w mieście Grajewo w 2023 r.	Robotrons – Niepokonani Aniołowie Galaktyki - Spektakl	0,00
23	L UWIA		Kultura dłońmi inspirowana	0,00
24	Stowarzyszenie Razem dla Grajewa		PIKNIK RODZINNY TRUCK SHOW PODLASIE, IV GRAJEWSKI ZŁOT SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH	44 900,00
25	Teatr Ludyczny	Kultura w mieście Grajewo w 2023 r.	Śladami pańszczyzny – spektakl edukacyjny Syn Chama	0,00
26	Fundacja Rozwoju Kinematografii		Kinowe lato w Grajewie	0,00
27	Elckie Towarzystwo Muzyczne		KONCERT INAUGURACYJNY NOWYCH ORGANÓW W KOŚCIELE ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II W GRAJEWIE	0,00
28	L UWIA		Kulturalnie o Grajewie	0,00
29	Ochotnicza Straż Pożarna w Grajewie		Upowszechnianie kultury i sztuki	0,00
30	Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka		Promocja i organizacja wolontariatu w mieście Grajewo w 2023 r.	Nieś chętną pomoc ...
31	Stowarzyszenie Młodzi dla Grajewa	Młodzi dla Grajewa		5 900,00
32	Ochotnicza Straż Pożarna w Grajewie	Kultura w mieście Grajewo w 2023 r.	Jubileuszowy koncert z okazji 110 - lecia Miejskiej Orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej w Grajewie	7 640,00
33	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca Grajewianie		„Piknik z Folklorem” – świętowanie na ludową nutę z ZPiT Grajewianie”	0,00
34	FUNDACJA LUX MUSICAE		RÓŻYCKI I SPÓŁKA. Koncert Kameralny	0,00

35	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca Grajewianie	Kultura w mieście Grajewo w 2023 r.	„Koncert jubileuszowy z okazji 35-lecia ZPiT Grajewianie”	9 000,00
36	FUNDACJA FORTE „Finansowanie, Organizowanie Realizacji Twórczych i Edukacyjnych”		W Grajewie wszystko gra! – seria wydarzeń muzycznych w ramach „IX Lotnej Akademii Kultury”	0,00
37	MOTOWILKI GRAJEWO	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej w mieście Grajewo w 2023 r.	Motoryzacyjny Piknik Rodzinny z MOTOWILKAMI	0,00
38	MOTOWILKI GRAJEWO		Motoryzacyjny Piknik Rodzinny z MOTOWILKAMI	0,00
39	Fundacja Fucco		Aktywna Pewność Siebie	0,00
40	Ochotnicza Straż Pożarna w Grajewie		„Sprawni jak strażacy”	5 582,00
41	MOTOWILKI GRAJEWO		Motoryzacyjny Piknik Rodzinny z MOTOWILKAMI	6 330,00

Od 2020 r. oferty w ramach otwartego konkursu ofert są składane wyłącznie w programie informatyczny witkac.pl. Jest to program usprawniający m.in. ogłaszanie konkursów, nabór i ocenę wniosków, tworzenie umów oraz składanie i weryfikację wniosków.

Wszystkie zadania publiczne, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Miasta były realizowane na rzecz społeczności lokalnej oraz były zgodne ze sferą priorytetowych zadań publicznych, które zostały określone w Programie współpracy.

Zakładane cele i rezultaty, które zostały opisane w ofertach złożonych przez stowarzyszenia/organizacje pozarządowe zostały w dużej mierze osiągnięte. Otrzymane środki finansowe z budżetu Miasta zostały wykorzystane zgodnie ze wskazaniem.

Na realizację zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej w 2023 r. przyznano łącznie kwotę w wysokości 131.352,00 zł. Faktycznie wykorzystana kwota przyznanych dotacji w 2023 r. to 120.790,07 zł. Ze sprawozdań wynika, że były kwoty niewykorzystane, które podlegały zwrotowi na rachunek bankowy Miasta. Zwrócono kwotę w łącznej wysokości 10.561,93 zł wraz z odsetkami w wysokości 89,30 zł.

Zgodnie z § 6 ww. Programu Miasto współpracowało z organizacjami pozarządowymi w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecenia organizacjom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) informowania o planowanych sesjach Rady Miasta, posiedzeniach komisji Rady, udostępnianie projektów uchwał, zarządzeń – za pośrednictwem strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta,
- 3) udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w sesjach Rady i posiedzeniach komisji Rady,
- 4) obejmowania patronatem Burmistrza Miasta stowarzyszeń organizujących imprezy,
- 5) udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w komisjach opiniujących oferty konkursowe oraz projekty aktów normatywnych,

- 6) promowania przez władze miasta działalności organizacji za pośrednictwem internetowej strony Urzędu Miasta www.grajewo.pl,
- 7) użyczania lokali komunalnych organizacjom pozarządowym w celu umożliwienia im prowadzenia działalności statutowej (dot. sali konferencyjnej Urzędu Miasta, pomieszczeń Grajewskiego Centrum Kultury w Grajewie, budynek w parku przy ul. Wojska Polskiego 61B – Centrum Organizacji Pozarządowych),
- 8) bieżącej wymiany informacji między administracją samorządową a organizacjami poprzez umieszczanie informacji na stronie BIP, stronie promocyjnej miasta, tablicy ogłoszeń, pocztą tradycyjną i elektroniczną (e-mail),
- 9) popularyzowania działań organizacji na stronie Urzędu Miasta www.grajewo.pl,
- 10) kontynuowanie działalności Centrum Organizacji Pozarządowych w Grajewie.

Od 1 sierpnia 2020 r. do chwili obecnej w budynku należącym do Miasta przy ul. Wojska Polskiego 61B zlokalizowane jest Centrum Organizacji Pozarządowych (COP). Celem COP jest aktywizowanie i wsparcie merytoryczne organizacji pozarządowych i innych podmiotów ze sfery pożytku publicznego.

Centrum Organizacji Pozarządowych zadanie realizowało i nadal realizuje poprzez: stwarzanie warunków do aktywnej działalności organizacji pozarządowych, podnoszenia profesjonalizmu organizacji pozarządowych i ich członków, pracowników, wolontariuszy poprzez działania edukacyjne i poradnictwo, integrację sektora pozarządowego, budowanie współpracy i komunikacji między administracją samorządową, biznesem oraz organizacjami pozarządowymi.

Szybkiemu i bezpośredniemu dotarciu z informacjami do organizacji pozarządowych służyła zakładka „Organizacje pozarządowe” na stronie Urzędu Miasta www.grajewo.pl. Zakładka służy do zamieszczania informacji dotyczących działalności organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta oraz informacji przekazywanych przez Urząd Miasta, m.in. ogłoszenia o otwartych konkurach ofert na realizację zadań publicznych w Mieście, informacje o konsultacjach społecznych, roczny Program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz inne dokumenty/pisma przeznaczone dla stowarzyszeń/organizacji pozarządowych.

Roczny Program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi na rok 2023 pozwolił organizacjom realizować szereg zadań publicznych określonych w Programie.

Działania podjęte w ramach Programu przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców Grajewa, wzmocnienia aktywności społeczności lokalnej, umacniania partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, wsparcia organizacji pozarządowych w realizacji ich zadań statutowych, zapewnienia efektywniejszej realizacji zadań publicznych poprzez włączenie organizacji pozarządowych w realizację tych zadań oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój lokalnych społeczności.

Szczegółowe dane zostały zawarte w sprawozdaniu z realizacji rocznego Programu współpracy Miasta Grajewa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok, które zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Burmistrz, nie później niż do 31 maja 2024 r. był zobowiązany przedłożyć Radzie Miasta. Sprawozdanie z realizacji Programu opublikowane zostało na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Grajewa.

Kluby sportowe

Uchwałą Nr V/29/11 Rady Miasta Grajewa z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Miasto Grajewa zostały określone warunki i tryb finansowania rozwoju sportu przez Miasto Grajewa.

W 2023 r. Burmistrz Miasta w trybie konkursowym przyznał Klubowi Sportowemu „WARMIA” Grajewo dwie dotacje celowe z budżetu Miasta na realizację celu publicznego pn. Rozwój dyscypliny sportowej – piłki nożnej poprzez wsparcie klubów sportowych reprezentujących miasto Grajewo w rozgrywkach ligowych piłki nożnej w pierwszym i w drugim półroczu 2023 r. o łącznej wartości 225.000,00 zł.

W okresie realizacji zadania w pierwszym półroczu 2023 r. tj. od 25.01.2023 r. do 30.06.2023 r. drużyna piłki nożnej KS „WARMIA” Grajewo w końcowej tabeli rozgrywek IV ligi podlaskiej zajęła VII miejsce w 18-zespołowej tabeli. Klub przeprowadził 70 dwugodzinnych zajęć treningowych oraz 8 jednostek roztrenowania dla 26-osobowej kadry zawodniczej.

W rundzie wiosennej sezonu 2022/2023 zespół WARMII Grajewo rozegrał 18 spotkań ligowych, w których osiągnął 8 zwycięstw, 2 remisy i poniósł 8 porażek. Drużyna zdobyła 30 bramek tracąc 32. W rezultacie zespół zajął VII miejsce w tabeli końcowej sezonu 2022/2023 KEEZA IV ligi podlaskiej.

Klub rozegrał jeden mecz w ramach rozgrywek o Puchar Polski.

W ramach przygotowań do rundy wiosennej zespół rozegrał 7 meczów kontrolnych, w których odniósł 3 zwycięstwa, 1 remis i 3 porażki. Bilans bramkowy: 19-17.

Mecze z udziałem Klubu były szeroko relacjonowane w środkach masowego przekazu (prasa regionalna, Internet, portale miejskie, portal społecznościowy Facebook – 4205 osób śledzących profil Klubu na portalu społecznościowym stan na 30.06.2023 r.).

Skróty filmowe z każdego spotkania Klubu zostały opublikowane na profilu Klubu na portalu youtube.com/c/KSWARMIAGrajewo – 619 subskrypcji (stan na 30.06.2023 r.), każdy skrót był wyświetlony średnio 500 razy a niektóre ponad 1000.

Od 06.07.2023 r. do 30.11.2023 r. - w okresie realizacji zadania w drugim półroczu 2023 r. drużyna piłki nożnej KS „WARMIA” Grajewo w końcowej tabeli rundy jesiennej sezonu 2023/2024 rozgrywek IV ligi podlaskiej zajęła IV miejsce w 18-zespołowej tabeli.

Klub przeprowadził 70 dwugodzinnych zajęć treningowych oraz 8 jednostek roztrenowania dla 24-osobowej kadry zawodniczej.

W rundzie jesiennej sezonu 2023/2024 zespół rozegrał 17 spotkań ligowych, w których osiągnął 11 zwycięstw, 3 remisy i poniósł 3 porażki. Drużyna zdobyła 62 bramki tracąc 18.

W rezultacie zespół zajął IV miejsce w tabeli końcowej rundy jesiennej sezonu 2023/2024 IV ligi podlaskiej.

Klub rozegrał dwa mecze w ramach rozgrywek o Puchar Polski.

W ramach przygotowań do rundy jesiennej zespół rozegrał 5 meczów kontrolnych, w których odniósł 1 zwycięstwo i 4 porażki. Bilans bramkowy: 7-17.

Mecze z udziałem Klubu były szeroko relacjonowane w środkach masowego przekazu (prasa regionalna, Internet, portale miejskie, portal społecznościowy Facebook – 4420 osób śledzących profil Klubu na portalu społecznościowym stan na 30.11.2023 r.).

Skróty filmowe z każdego spotkania Klubu zostały opublikowane na profilu Klubu na portalu youtube.com/c/KSWARMIAGrajewo – 674 subskrypcji (stan na 30.11.2023 r.), każdy skrót był wyświetlony średnio 500 razy a niektóre ponad 1000.

Ze sprawozdań końcowych wynika, że nie było kwot niewykorzystanych, które podlegały zwrotowi na rachunek bankowy Miasta.

Każde półrocze objęte było oddzielnym postępowaniem, tj. ofertą Wykonawcy, umową o realizację zadania publicznego oraz sprawozdaniem z realizacji zadania publicznego. Uzyskana przez Klub Sportowy „WARMIA” Grajewo w 2023 r. dotacja została przeznaczona przez Klub w szczególności na realizację programów szkolenia sportowego, zakup sprzętu sportowego, pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w tych zawodach, pokrycie kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego, wynagrodzenie kadry szkoleniowej oraz pokrycie kosztów obsługi zadania

(obsługa księgową, utrzymanie rachunku bankowego).

Środki pochodzące z dotacji zapewniły odpowiedni przebieg zajęć treningowych zespołu, sprawną organizację rozgrywanych meczów, a także transport i wyżywienie zawodników podczas meczów wyjazdowych.

Zgodnie z § 20 Uchwały Nr V/29/11 Rady Miasta Grajewo z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez Miasto Grajewo Burmistrz przedstawia Radzie Miasta informację roczną o realizacji ww. uchwały do końca marca roku następującego po upływie roku budżetowego. Informacja zawierająca szczegółowe dane merytoryczne i finansowe dostępna jest w Biurze Rady Miasta.

2. Profilaktyka społeczna

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii realizacja zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przebiegała zgodnie z przyjętym przez Radę Miasta Grajewo Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok, który został przyjęty Uchwałą NR LII/399/22 Rady Miasta Grajewo z dnia 27 grudnia 2022 roku. Zadania ujęte w Programie stanowią ważny i trwałe element profilaktyki społecznej w zakresie ochrony zdrowia, realizowany na terenie naszego miasta. Do działań związanych z profilaktyką w sensie ustawowym należy zaliczyć działania promujące zdrowie, leczenie oraz pomoc rodzinom w radzeniu sobie z alkoholizmem jej członka (współuzależnienie). Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie są środki finansowe z budżetu Miasta, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W realizacji zadań Programu Komisja współpracuje ze szkołami z terenu miasta, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sądem, Punktem Konsultacyjnym przy Klubie "Zdrowie i Trzeźwość".

Program skierowany jest do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych z problemem uzależnień bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia oraz z przemocą domową, tj. :

- do osób uzależnionych od alkoholu oraz pijących w sposób ryzykowny i szkodliwy,
- do osób uzależnionych od narkotyków i innych zagrożeń społecznych,
- do osób stosujących przemoc,
- do osób doznających przemocy,
- do rodzin ww. osób,
- do dzieci i młodzieży szkolnej.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołany Zarządzeniem Nr 126/19 Burmistrza Miasta Grajewo z dnia 17 września 2019 r. w sprawie powołania Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), która działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W jej skład wchodzi osoby powołane Zarządzeniem Nr 14/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. i Zarządzeniem Nr 155/19 z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zmian w składzie Miejskiej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz jednostki organizacyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej tj. Miejski Punkt Konsultacyjny działający przy Klubie „Zdrowie i Trzeźwość”.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 807/23 z dnia 5 kwietnia 2023 r. Burmistrza Miasta Grajewo w sprawie powołania Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także Zarządzeniem Nr 718/22 z dnia 10 października 2022 r. Burmistrza Miasta Grajewo w sprawie zmian w składzie Miejskiej

Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została dokonana czasowa zmiana osoby pełniącej funkcję Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja powołana jest do inicjowania działań profilaktycznych oraz interwencyjnych w zakresie problemów alkoholowych. Celem działań profilaktycznych Komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększenie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi.

Komisja zajmuje się podejmowaniem działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz czynnie przeciwdziałania alkoholizmowi i pomaga w wychodzeniu z uzależnienia poprzez podejmowanie czynności związanych z orzeczeniem o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu od alkoholu w zakładzie lecznictwa odwykowego. Postępowanie takie dotyczy osób, które zakłócają spokój i porządek publiczny, stosują przemoc fizyczną i psychiczną wobec najbliższych, powodują demoralizację dzieci i młodzieży w związku z nadużywaniem alkoholu. Wnioski o leczenie odwykowe najczęściej składają: policja, sąd, oraz najbliżsi członkowie uzależnionego. Po rozpatrzeniu wniosku Komisja uruchamia procedury, mające na celu wszczęcie postępowania sądowego zobowiązującego do leczenia. O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu orzeka sąd.

Do najważniejszych zadań Komisji należy:

- 1) udzielanie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- 2) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, a w uzasadnionych przypadkach występowanie do Sądu z wnioskiem o przymusowe leczenie;
- 3) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 4) działalność w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień;
- 5) działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, m. in. poprzez udział w Zespole Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

LECZENIE ODWYKOWE

W okresie sprawozdawczym do Komisji wpłynęły **42 wnioski** o leczenie odwykowe od alkoholu.

Tabela nr 1. Liczba wniosków skierowanych do MKRPA w latach 2019 r. – 2023 r.

Liczba wniosków skierowanych przez:	2019	2020	2021	2022	2023
Prokuratura Rejonowa w Grajewie	0	0	0	0	0
KPP w Grajewie	24	19	20	12	18
Sąd Rejonowy w Grajewie	14	16	18	14	10
Członkowie rodzin	18	9	15	13	14
Grypy Robocze/ZI	0	0	0	0	0
Razem:	56	44	53	39	42

W okresie sprawozdawczym Komisja spotkała się 15 razy. Komisja:

- wystąpiła z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Grajewie o zajęcie stanowiska odnośnie leczenia wobec 22 osób,
- wystąpiła z wnioskiem do Sądu o skierowanie na ewentualne leczenie odwykowe 11 osób
- umorzyła lub wycofała postępowanie w sprawie o leczenie odwykowe wobec 4 osób,
- nie stwierdziła uzależnienia (w/g opinii biegłych sądowych) wobec 7 osób,
- nadzorowała 12 osób w trakcie leczenia.

OPINIOWANIE ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja opiniowała wnioski na sprzedaż detaliczną i gastronomiczną napojów alkoholowych. Opinie dotyczyły zgodności lokalizacji i limitu liczby punktów sprzedaży z obowiązującymi w tym zakresie uchwałami Rady Miasta.

Pozytywnie zaopiniowano 9 wniosków na **detaliczną** sprzedaż napojów alkoholowych.

Pozytywnie zaopiniowano 2 wnioski na **gastronomiczną** sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela nr 2. Wykaz punktów sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2021 r. – 2023 r.

Rodzaj zezwoleń	Detaliczne			Gastronomiczne		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
do 4,5% (piwo)	41	42	42	14	14	14
powyżej 4,5% (wino)	34	35	35	6	6	7
powyżej 18% (wódka)	36	37	37	7	7	7
Razem punktów:	41	42	42	14	14	14

KONTROLE PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zespół Kontrolny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadził 55 kontroli w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym w: 42 placówkach prowadzących sprzedaż detaliczną i 12 placówkach ze sprzedażą gastronomiczną napojów alkoholowych. Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych większych uchybień stanowiących podstawy do cofnięcia zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Przeprowadzane są również rozmowy profilaktyczno-informacyjne ze sprzedawcami odnośnie przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych wymaganych przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przede wszystkim przypominano o konieczności żądania okazania dokumentu dojrzałości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy. W trakcie kontroli właściciele i sprzedawcy otrzymują materiały informacyjne rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dotyczące omawianych kwestii. W większości punktów kontrole przeprowadzone były wspólnie z funkcjonariuszem policji.

Tabela nr 3. Skontrolowane placówki ze sprzedażą napojów alkoholowych w 2023 r.

Lp.	Detaliczna	Gastronomiczna
1.	JERONIMO MARTINS POLSKA S.A. BIEDRONKA ul. Dworna 27C, 19-200 Grajewo	Zakład Gastronomiczny Pizzeria Iwona Jankowska ul. Wojska Polskiego 39, 19-200 Grajewo

2.	Wojciech Karulski Sklep Spożywczo – Przemysłowy „ALASKA” ul. Grunwaldzka 15 , 19-200 Grajewo	„Fidziukiewicz i Spółka” Spółka Jawna „Da Grasso” ul. Wojska Polskiego 72/17 lok. 1, 19-200 Grajewo
3.	Alkohole Świata Sp. z o. o. ul. Kopernika 9, 19-200 Grajewo	Ewa i Przemysław Jabłoński „PIZZA 4YOU” ul. Wojska Polskiego 50A, 19-200 Grajewo
4.	Alkohole Świata Sp. z o. o. ul. Rzemieślnicza 6 19-200 Grajewo	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe „Milenium” Celina Wiszowata Restauracja „Balton” ul. Wojska Polskiego 50A, 19-200 Grajewo
5.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno –Handlowo – Usługowe AS Sp. z o. o. os. Południe 60, 19-200 Grajewo	Zbigniew Strojny „PIZZERIA SPERANZA” ul. Kilińskiego 12, 19-200 Grajewo
6.	ERONIMO MARTINS POLSKA S.A. BIEDRONKA ul. 9-go Pułku Strzelców Konnych 8, 19-200 Grajewo	Katarzyna Joanna Jeglińska Gastronomia Piecuch Retro ul. Wojska Polskiego 23C 19-200 Grajewo
7.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. os. Południe 18A, 19-200 Grajewo	Jarosław Szumowski SALSA – IMPREZY, BANKIETY, SZKOLENIA ul. Wojska Polskiego 71E, 19-200 Grajewo
8.	ARHELAN Sp. z o. o. ul. Koszarowa 48A, 19-200 Grajewo	WMS GRUPA Marek Śliwiński „Spółdzielcza 1” ul. Spółdzielcza 1, 19-200 Grajewo
9.	„CALWADOS” s. c. os. Centrum 23 lok. 8, 19-200 Grajewo	„MARPOL” Przedsiębiorstwo Budowlano – Handlowe Ryszard Okuniewski Bar przy stacji paliw „LOTOS” ul. Kopernika 26, 19-200 Grajewo
10.	Mariusz Paluszkiewicz „Alina Market” ul. Ełcka 47, 19-200 Grajewo	Ewa Wasilewska Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „SAVONA” ul. Ełcka 24 19-200 Grajewo
11.	Sklep Ogólnospożywczy Owocowo – Warzywny Edyta Żywno os. Centrum 27/P13 , 19-200 Grajewo	Elżbieta Bednarowicz „Zajazd Pod Świerkiem” ul. Dworna 27, 19-200 Grajewo
12.	Centrum Handlowo – Usługowe „MESP” Januszewski, Januszewska ul. Kopernika 51, 19-200 Grajewo	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „MARTYNKA” Jadwiga Karwowska ul. Józefa Piłsudskiego 55 19-200 Grajewo
13.	Daniel Marek Tyc Dan As ul. Wojska Polskiego 52/1, 19-200 Grajewo	
14.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. ul. Targowa 9, 19-200 Grajewo	

15.	JERONIMO MARTINS POLSKA S.A. BIEDRONKA ul. Konstytucji 3-go Maja 4, 19-200 Grajewo	
16.	Jędrus i Syn Sp. z o. o. ul. Wojska Polskiego 46, 19-200 Grajewo	
17.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. ul. Strażacka 1B, 19-200 Grajewo	
18.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. ul. Józefa Piłsudskiego 13, 19-200 Grajewo	
19.	PHU IDEA MOTORS Wiesław Motus w spadku ul. A. Mickiewicza 10, 19-200 Grajewo	
20.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. ul. Konopska 19A, 19-200 Grajewo	
21.	Elżbieta Pietruchowska SAM „Ela” Art. Spożywczo - Przemysłowe ul. Przemysłowa 29, 19-200 Grajewo	
22.	Eugeniusz Chrostowski Usługi Ogólnobudowlane ul. Józefa Piłsudskiego 24, 19-200 Grajewo	
23.	IN Irena Nicikowska Sklep Żabka ul. A. Mickiewicza 6A, 19-200 Grajewo	
24.	Alkohole Świata Sp. z o. o. ul. Koszarowa 37/3, 19-200 Grajewo	
25.	„CALWADOS” s. c. ul. 9-go Pułku Strzelców Konnych 21, 19-200 Grajewo	
26.	Alkohole Świata Sp. z o. o. os. Południe 66, 19-200 Grajewo	
27.	P. H. U. Wanda Sztolsztejner Sklep os. Południe 26A lok. 5, 19-200 Grajewo	
28.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Eksport – Import „KARPOL” Sp. z o. o. ul. Józefa Piłsudskiego 55, 19-200 Grajewo	
29.	„CALWADOS” s. c. ul. Konstytucji 3-go Maja 2/8, 19-200 Grajewo	

30.	MN Martyna Nicikowska ul. Wojska Polskiego 6, 19-200 Grajewo	
31.	P. H. U. Wanda Sztolsztejner Sklep os. Południe 26A lok. 5, 19-200 Grajewo	
32.	HEALTHIER Patrycja Niewiarowska Sklep Żabka os. Broniewskiego 13, 19-200 Grajewo	
33.	NETTO INDYGO Sp. z o. o. ul. Dworna 29, 19-200 Grajewo	
34.	LIDL Polska Sp. z o. o. Sp. k. ul. Kopernika 37, 19-200 Grajewo	
35.	Ryszard Okuniewski MARPOL Sklep punkt na stacji paliw LOTOS ul. Kopernika 26, 19-200 Grajewo	
36.	Polski Koncern Naftowy ORLEN S. A. (Sklep stacja paliw nr 448) ul. Etcka 40, 19-200 Grajewo	
37.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. os. Południe 12, 19-200 Grajewo	
38.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. os. Południe 28A, 19-200 Grajewo	
39.	„SPOŁEM PSS w Grajewie” Sp. z o. o. os. Południe 48, 19-200 Grajewo	
40.	Aleksandra Witkowska Sklep Żabka os. Południe 26A lok. 3,7,8,9, 19-200 Grajewo	
41.	Alkohole Świata Sp. z o. o. os. Centrum 30, 19-200 Grajewo	
42.	Anna Chetmińska Sklep Żabka ul. Dworna 27E, 19-200 Grajewo	
43.	Halina Sawicka Sklep Żabka os. Centrum 27/P14, 19-200 Grajewo	
44.	ALDI Sp. z o. o. ul. 9-go Pułku Strzelców konnych 2, 19-200 Grajewo	

PROFILAKTYCZNA DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I EDUKACYJNA W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się niebezpieczeństwa. Wiek inicjacji alkoholowej w Polsce jest bardzo wczesny. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie prowadzi do podejmowania zachowań ryzykownych, groźnych dla życia i zdrowia, zakłóca proces rozwojowy, może również powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia hormonalne. Rozwiązaniem problemów nigdy nie było i nie będzie uciekanie w świat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, hazardu czy gier. Młodzi bardziej zwracają uwagę na to, co czynią dorośli i na to co mówią. Dobrze wychowuje ten, kto kocha, rozmawia, stara się zrozumieć, poświęca czas i uwagę a jednocześnie stawia granice i wymagania.

Do najważniejszych działań Komisji na rzecz dzieci i młodzieży należy prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy.

1. Materiały profilaktyczno - edukacyjne „SMART, TO ZNACZY MĄDRZE” – Koszt: 3 145,00 zł

Zakup materiałów profilaktyczno – edukacyjnych dotyczących programu profilaktycznego „SMART” skierowane do uczniów klas I – VIII Szkół Podstawowych oraz roczny dostęp do TV profilaktycznej to ogromna pomoc dydaktyczna dla nauczycieli oraz pedagogów z grajewskich szkół podstawowych. Nowoczesne i urozmaicone podejście do zajęć szkolnych o tematyce profilaktycznej, a przede wszystkim podkreślenie ważności uzależnienia dzieci od Internetu oraz telefonów. Dodatkowym atutem wyżej wymienionego projektu był fakt uzyskania dostępu do bezpłatnego, certyfikowanego kursu pn.: „Przeciwdziałanie agresji u dzieci i młodzieży” dla trzech wybranych nauczycieli bądź pedagogów z grajewskich szkół.

2. Przedłużenie licencji dot. projektu „Otwórz się na pomoc”- Koszt: 615,00 zł

Długotrwała pandemia wymusiła zmianę formy kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach. Widoczne są tego negatywne skutki, takie jak: pogorszenie się kondycji psychicznej uczniów w wyniku prowadzenia lekcji zdalnych oraz odizolowanie od bezpośrednich kontaktów rówieśniczych. Skutkuje to trudnościami w nauce, a także wzrostem zachowań ryzykownych czy nadużywaniem korzystania z mediów elektronicznych. Dlatego Miasto zostało partnerem projektu „Otwórz się na pomoc”, jest to m.in. interaktywny film poświęcony problemowi uzależnienia dzieci od komputera i Internetu. Scenariusz filmu został opracowany we współpracy z doświadczoną psycholog dziecięcą i terapeutką. Projekt ten ma za zadanie pomóc zmierzyć się z zagrożeniami, jakie niesie Internet. Młode osoby nie tylko w łatwy sposób uzależniają się od komputera, ale także bardzo często doświadczają w świecie wirtualnym takich zjawisk jak hejt czy przemoc słowna. Często uzależnienie od Internetu powoduje poważne problemy psychiczne i ma wpływ na życie całych rodzin, zwłaszcza w tak trudnym okresie, jak czas lockdownu. Projekt realizowany na terenie Miasta, udostępniony mieszkańcom na stronach internetowych m.in. Miasta, MOPS oraz szkół podstawowych. W ramach projektu zostały również rozpowszechnione materiały informacyjne w formie drukowanej dot. uzależnienia w czasach pandemii z informacją gdzie można zwrócić się o pomoc.

3. Spektakl profilaktyczny pt. „WSPOMNIENIA NARKOMANKI”- Koszt: 4 000,00 zł

W dniu 25 kwietnia 2023 r. w Grajewskim Centrum Kultury został wystawiony spektakl profilaktyczny „Wspomnienia Narkomanki” inscenizowany na podstawie książki autorstwa

Barbary Rosiek pt.: „Pamiętnik Narkomanki” W wydarzeniu wzięli udział uczniowie z klas VII i VIII uczęszczający do grajewskich szkół podstawowych.

4. Warsztaty rekomendowane pn.: „DEBATA” – Koszt: 8 400,00 zł

Zgodnie z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii, a także rekomendacjami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2023 r. zostały przeprowadzone zajęcia warsztatowe pt. „DEBATA” poświęcone uczniom z klas V szkół podstawowych w Grajewie. Łącznie w zajęciach wzięło udział 198 uczniów.

5. Zakup profilaktycznych gier planszowych pn.: „Mosty do przyszłości” – Koszt: 2 520,00 zł

Zakup materiałów profilaktycznych, tj.: 12 egzemplarzy profilaktycznej gry planszowej pn.: „Mosty do przyszłości”, która jest innowacyjnym narzędziem edukacyjnym, rekomendowanym przez psychologów i terapeutów uzależnień. Gry zostały przekazane do każdej ze szkół w ilości 4 egzemplarzy, aby urozmaicić i wzbogacić działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży grajewskich szkół podstawowych.

INNE PRZEDSIĘWZIECIA:

1. Szkolenia dla Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grajewie oraz dla Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - a) Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyła w szkoleniu online o tematyce „Kontrola punktów sprzedaży alkoholu obowiązkiem organów kontrolnych”. Szkolenie zorganizowane zostało przez So! Szkolenia i Konsultacje Kamila Barańska - Sorn w dniu 03 kwietnia 2023 r.
 - b) Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyła w szkoleniu dotyczącym „Przemocy wobec starszych”. Szkolenie zorganizowane zostało przez Fundację Projekt Starsi w dniu 30 maja 2023 r. w godzinach 9.00 – 15.00 w Sali konferencyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie.
 - c) Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grajewie uczestniczyli w szkoleniu online dotyczącym „Weryfikacji wydruków fiskalnych”. Szkolenie odbyło się w formie e-learningu w dniu 22 czerwca 2023 r. w godzinach 12.00 – 15.00 w Sali konferencyjnej Urzędu Miasta Grajewo.
 - d) Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyła w seminarium pn.: „Przemoc domowa – nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2023”. Seminarium zorganizowane zostało przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku dnia 14 września 2023 r. w Sali konferencyjnej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.
 - e) Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyła w dwudniowym szkoleniu online dla Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Diagnostyczno – Pomocowych w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej w świetle obowiązującego prawa z uwzględnieniem perspektywy psychologicznej oraz oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową w świetle uwarunkowań prawno – karnych oraz z uwzględnieniem perspektywy psychologicznej. Szkolenie zorganizowane zostało przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w dniach 8 - 9 listopada 2023 r. w wymiarze 12 godzin zegarowych.
 - f) Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyła w warsztatach pn.: „Warsztaty przeciwdziałania przemocy domowej”

zorganizowanych w ramach kampanii „16 Dni Przeciw Przemocy Wobec Kobiet”. Szkolenie zorganizowane zostało przez Komendę Powiatową Policji w Grajewie przy współpracy UKS Strzelec w dniu 23 listopada 2023 r. w Sali konferencyjnej Komendy Powiatowej Policji w Grajewie.

MKRPA WSPÓLORGANIZOWAŁA I WSPIERAŁA FINANSOWO:

- 1) Współorganizowanie i dofinansowanie wyjazdu na lodowisko w Białymstoku w dniu 31 stycznia 2023 r. dla 10 dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Wyjazd był współorganizowany z Ośrodkiem Kuratorskim nr 1 działającym przy Sądzie Rejonowym w Grajewie. Koszt – 832,00 zł
- 2) W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Grajewo na 2023 rok współorganizowany był XXIV Międzynarodowy Uliczny Bieg Wilka w dniu 6 maja 2023 r. poprzez zlecenie dostarczenia i zamontowania sześciu urządzeń pneumatycznych dla dzieci tj.: dwóch zjeżdżalni, dużego placu zabaw, bramki celnościowej oraz zamku do skakania. Koszt – 3 000,00 zł
- 3) Dofinansowanie wydarzenia pn.: „PIKNIK Z FOLKLOREM – świętowanie na ludową nutę z ZPiT Grajewianie” polegające na zakupie 320 porcji lodów dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do Świetlicy Środowiskowej „Przystań” w Grajewie. Koszt – 1 200,00 zł
- 4) W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Grajewo na 2023 rok współorganizowany był I Zlot Grupy FB „Grajewo dawniej i dzisiaj” w dniu 15 lipca 2023 r. poprzez zlecenie dostarczenia i zamontowania sześciu urządzeń pneumatycznych dla dzieci tj.: dwóch zjeżdżalni, dużego placu zabaw, bramki celnościowej oraz zamku do skakania. Koszt – 3 000,00 zł

Porównując wskazany obszar tematyczny w latach 2022-2023 wystąpił nieznaczny wzrost:

- 1) liczby składanych wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- 2) liczby wydanych przez biegłych sądowych na wniosek Komisji opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Zwiększenie liczby osób nadużywających alkohol, niewątpliwie jest spowodowane adaptacją społeczeństwa do życia po pandemii. Dłuższa izolacja, stres oraz praca zdalna potęgowały problemy z uzależnieniem. Dystans społeczny, który musieliśmy zachowywać uległ obecnie rozluźnieniu, więc osoby objęte ryzykiem skłonności do nadużywania alkoholu mają większą swobodę kontaktu ze środowiskami zagrażającymi nawrotom uzależnienia oraz powstawania nowych uzależnień.

Na rozwój każdego nałogu wpływa wiele indywidualnych i losowych czynników ryzyka, które wzajemnie ze sobą oddziałują i nakładają się na siebie. Wśród nich możemy wyróżnić m.in.:

- czynniki rodzinne (zaburzone relacje i przemoc domowa),
- środowiskowe (bezrobocie lub duża dostępność do substancji psychoaktywnych),
- biologiczne (impulsywność),
- psychologiczne (niska samoocena czy brak umiejętności radzenia sobie ze stresem).

Realizacja celów i zadań zdefiniowanych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r. przebiegała zgodnie z założeniami. Realizując Miejski Program Profilaktyki starano się bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało do niego wpisane miało związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ponieważ tylko na takie zadania mogły zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Promocja Miasta i patronaty Burmistrza

Promocja jest ważnym elementem komunikacji władz samorządowych Miasta ze społecznym otoczeniem. Promocja ukierunkowana była na wykorzystanie potencjału społecznego, gospodarczego, kulturalnego i geograficznego Miasta i była skupiona na działaniach Burmistrza i Rady Miasta na rzecz Grajewian.

Działania promocyjne były skierowane do mieszkańców Miasta i na zewnątrz i miały na celu budowanie społeczeństwa obywatelskiego tworzącego lokalną wspólnotę. Polityka informacyjna była prowadzona przez pracowników Urzędu i Radnych i promowała działania społeczne i gospodarcze władz samorządowych.

W ramach promocji Miasta w 2023 r. podjęto następujące przedsięwzięcia:

1. Realizowano umowy promocyjne oraz umowy na świadczenie usług informacyjnych z portalami internetowymi www.e-grajewo.pl oraz www.grajewo24.pl.
2. Stale rozbudowywano system wystawienniczy Miasta, zakupiono kolejne elementy: banery na kostki promujące Mapę Inwestycji Miasta Grajewo oraz miejski portal informacyjny www.grajewo.pl, banery „Patronat Burmistrza Miasta Grajewo”, a także inne elementy dekoracyjne wpisujące się w promocję Grajewa, np. ażurowe ozdoby na Wielkanoc w kształcie jajek.
3. Kontynuowano współpracę w przygotowywaniu i opracowywaniu tekstów do Gazety Grajewskiej oraz koordynowano dystrybucję dwutygodnika na obszarze Miasta. W 2023 roku ukazało się 14 wydań Gazety Grajewskiej – bezpłatnego pisma Urzędu Miasta. Nakład jednego wydania 3000 egzemplarzy. Forma papierowa Gazety jest dostępna w Urzędzie Miasta, w sieci sklepów PSS Społem w Grajewie, jednostkach Miasta oraz siedzibach wielu firm i sklepów mieszczących się na terenie Grajewa, których właściciele wyrazili zgodę na ekspozycję. Forma elektroniczna w postaci pliku pdf dostępna jest na stronie www.grajewo.pl. Pozwala ona na dotarcie do większej grupy czytelników, między innymi za granicą.
4. Prowadzono oficjalną internetową stronę Urzędu Miasta www.grajewo.pl. Portal jest podstawowym źródłem przekazu informacji dotyczących życia Miasta. Informacje te przekazywano do mediów lokalnych, a relacje z nich udostępniane były mieszkańcom. Ponadto utrzymywane były na bieżąco kontakty z przedstawicielami środków masowego przekazu.
5. Organizowano obchody świąt patriotycznych, poprzez przygotowywanie miejsc pamięci na terenie Miasta, wywieszanie flag, włączanie syren alarmowych, zakup wieńców, współpracę z Miejską Orkiestrą Dętą w Grajewie, ze służbami mundurowymi.
6. Kontynuowano przyznanie nagród Burmistrza Miasta „Wilk Roku” (w ramach działań dokonano także zakupu statuetek oraz przygotowano graficznie dyplomy dla nominowanych i laureatów tej nagrody).
7. Dokonywano zakupów materiałów promujących Grajewo (np. gadżety z logotypem miasta, pluszowe zabawki, małe symbole miasta, itp.).
8. Kontynuowano tradycję wysyłania okazjonalnych listów gratulacyjnych, życzeń świątecznych, innych okolicznościowych oraz kondolencji publikowanych w Internecie oraz w Gazecie Grajewskiej.
9. Przygotowywano i przeprowadzano obchody świąt i uroczystości patriotycznych o charakterze lokalnym i państwowym. W ramach tego zadania Zakład Wodociągów i Kanalizacji porządkował miejsca pamięci oraz, w zależności od święta, dekorował miasto flagami narodowymi. Wykonywano zaproszenia dla delegacji, uprzątno

miejsca pamięci, dokonywano zakupu wiązanek okolicznościowych, zapewniano obsługę fotograficzną, informację medialną, zezwolenia na przemarsz grup osób oraz ozdobienie miasta flagami w ramach organizacji każdej z uroczystości o charakterze patriotycznym.

Zorganizowano obchody rocznic: Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, święta Konstytucji 3-go Maja, Narodowego Dnia Zwycięstwa, Rocznicy Wybuchu Powstania Warszawskiego, Rocznicy Wybuchu II Wojny Światowej oraz Narodowego Święta Niepodległości. W uroczystościach brał udział władze samorządowe Grajewa, Powiatu Grajewskiego oraz przedstawiciele jednostek organizacyjnych Miasta, służby mundurowe, organizacji kombatanckich, młodzież i mieszkańcy Miasta

10. Udzielano Patronatów Burmistrza Miasta. W 2023 r. Patronatami zostały objęte następujące wydarzenia:

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa wydarzenia objętego Patronatem Burmistrza Grajewa
1.	Stowarzyszenie „Morsy Grajewo”	Reprezentowanie stowarzyszenia na zlocie morsów w Szwecji
2.	Stowarzyszenie Razem Dla Grajewa	Turniej Piłki Nożnej Łoś 7
3.	Stowarzyszenie Uśmiech Grajewa	Dzień Dziecka
4.	Rada Rodziców przy Szkole Podstawowej nr 4	Dzień Dziecka w SP 4
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Grajewie	X Powiatowe Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych
6.	Klub Sportowy Maratonka Grajewo	III Sztafety Grajewskie
7.	Akademia Małego Piłkarza	Zerówka Cup
8.	Uniwersytet III Wieku	Miejski Dzień Seniora
9.	OMP PZW Koło 83 w Grajewie	Spinningowe Zawody Wędkarskie
10.	Stowarzyszenie Uśmiech Grajewa	Konkurs Plastyczny Najpiękniejsza Kartka Bożonarodzeniowa
11.	Klub Sportowy Maratonka Grajewo	XVII Integracyjny Bieg Świąteczno - Noworoczny

11. Podejmowano współpracę ze środowiskiem twórczym, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury oraz szkołami w zakresie Patronatu Burmistrza Miasta.
12. Promowano inwestycje Miasta za pośrednictwem strony internetowej z Mapą Inwestycji pod adresem: <https://www.inwestycje.grajewo.pl/>.
13. Planowano, koordynowano i nadzorowano kampanie promocyjne, informacyjne i społeczne, w tym.:
- 1) promocja systemu powiadamiania SMS i wykorzystywanie go w wybranych akcjach promocyjnych,
 - 2) przygotowanie dokumentów, materiałów niezbędnych do promocji miasta (umowy, zlecenia),
 - 3) administrowanie systemem wystawienniczym Miasta,

- 4) inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć promujących Miasto (współpraca przy organizacji takich wydarzeń jak Olimpiada Przedszkolaka, Dni Grajewo, GrajEwo Jazz Festiwal, Bieg Wilka),
- 5) przygotowywanie we współpracy z wydziałami i referatami oraz jednostkami organizacyjnymi Miasta ofert inwestycyjnych, kulturalnych (współpraca z Grajewskim Centrum Kultury, Miejską Biblioteką Publiczną, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w zakresie promocji ich oferty oraz osiągnięć),
- 6) redagowanie publikacji promocyjnych i informacyjnych (ulotki, plakaty, albumy i książki o tematyce związanej z Grajewem),
- 7) inicjowanie i utrzymywanie kontaktów z mediami w celu zapewnienia właściwego i rzetelnego przepływu informacji o działalności Urzędu, a także w celu kreowania pozytywnego wizerunku,
- 8) przygotowanie, redagowanie informacji i materiałów prasowych,
- 9) realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy prawo prasowe, w tym przekazywanie środkom masowego przekazu informacji o działaniach podejmowanych przez władze Miasta,
- 10) koordynowanie spraw związanych z wykorzystywaniem wizerunku i logotypów Miasta,
- 11) prowadzenie dokumentacji fotograficznej miejskich wydarzeń oraz przygotowywanie zleceń na wykonywanie zdjęć lotniczych, obrazujących przemiany związane z realizacją inwestycji miejskich.

VIII. Edukacja publiczna i działalność opiekuńcza Miasta w 2023 roku

Sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie Miasta:

1. Przedszkole Miejskie nr 1 w Grajewie
2. Przedszkole Miejskie nr 2 w Grajewie
3. Przedszkole Miejskie nr 4 w Grajewie
4. Przedszkole Miejskie nr 6 w Grajewie
5. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Grajewie (z oddziałami przedszkolnymi)
6. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Grajewie (z oddziałami przedszkolnymi)
7. Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Grajewie (z oddziałami przedszkolnymi)

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkałych (zameldowanych) w Grajewie

Lp.	Wiek dzieci	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024
1.	dzieci trzyletnich	218	163
2.	dzieci czteroletnich	179	213
3.	dzieci pięcioletnich	210	182
4.	dzieci sześcioletnich	202	210
5.	RAZEM	809	768

*dane pochodzą z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Grajewo (zameldowane na pobyt stały i czasowy)

Placówki wychowania przedszkolnego funkcjonujące w Grajewie w latach 2022/2023 i 2023/2024

Lp.	Placówki wychowania przedszkolnego	Rok szkolny 2022/2023		Rok szkolny 2023/2024	
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	przedszkola	4	429	4	429
2.	szkoły podstawowe, w których utworzono oddziały przedszkolne	3	350	3	350
RAZEM		7	779	7	779

**Rekrutacja do placówek wychowania przedszkolnego w Grajewie
- wnioski zgłoszone w procedurze rekrutacji w latach 2022/2023 i 2023/2024**

Lp.	Placówki wychowania przedszkolnego	Rok szkolny 2022/2023			Rok szkolny 2023/2024		
		Wnioski o kontynuację	Wolne miejsca	Nowe wnioski	Wnioski o kontynuację	Wolne miejsca	Nowe wnioski
1.	Przedszkola, w tym:						
a	PM nr 1	71	20	24	64	27	15
b	PM nr 2	76	12	47	57	31	51
c	PM nr 4	97	28	46	83	42	40
d	PM nr 6	87	38	60	89	36	54
2.	Szkoły podstawowe, w których funkcjonują oddziały przedszkolne						
a	SP nr 1	90	35	28	91	34	21
b	SP nr 2	90	60	41	95	55	32
c	SP nr 4	38	37	39	50	25	33
RAZEM		549	230	285	529	250	246

Zgodnie z przepisami prawa rodzice mogą składać wnioski do 3 przedszkoli, a składają nawet czasem do 4. W takich przypadkach nazwiska dzieci tych rodziców powtarzają się w kilku jednostkach. Zdarza się, że dziecko może być nieprzyjęte w dwóch placówkach, a w trzeciej jest przyjęte.

Liczba dzieci i oddziałów w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych w Grajewie wg stanu na dzień 30 września 2023 roku

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:	
				poniżej „0”	„0”
1.	PM 1	4	75	55	20
2.	PM 2	4	87	56	21
3.	PM 4	5	119	87	32
4.	PM 6	5	124	94	30
5.	SP1	5	116*	66	50
6.	SP2	6	128*	91	36
7.	SP4	3	75*	39	36
RAZEM		32	723*	498	225

*w tym znajdują się dzieci i uczniowie będące obywatelami Ukrainy.

Miasto zapewniło odpowiednią do zdiagnozowanych potrzeb sieć publicznych placówek wychowania przedszkolnego i liczbę miejsc w tych placówkach. Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w Mieście w 2023 r. wyniósł 94,14%. Należy zauważyć, że w jednostkach przedszkolnych nadal było 56 wolnych miejsc. Miały miejsce sytuacje, że dzieci nie przyjęto do przedszkola preferowanego przez rodziców. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku Przedszkola Miejskiego nr 2 i 6. Oddziały przedszkolne działają 10 godzin dziennie, z dostępem do placów zabaw. Placówki przedszkolne spełniały wymogi bezpieczeństwa sanitarnego i przeciwpożarowego.

Na realizację wychowania przedszkolnego w 2023 r. wydatkowano kwotę 12.017.463,46 zł z czego w poszczególnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych:

- Przedszkole Miejskie nr 1 w Grajewie – 1 763 747,98 zł
- Przedszkole Miejskie nr 2 w Grajewie – 2 280 907,06 zł
- Przedszkole Miejskie nr 4 w Grajewie – 2 634 935,99 zł
- Przedszkole Miejskie nr 6 w Grajewie – 2 241 921,11 zł
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Grajewie (oddziały przedszkolne) – 913 561,51 zł
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Grajewie (oddziały przedszkolne) – 1 504 684,63 zł
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Grajewie (oddziały przedszkolne) – 677 705,18 zł

Miasto na realizację wychowania przedszkolnego otrzymało dotację celową ze środków budżetu Państwa w wysokości 1 064 065,85 zł.

Na terenie Miasta funkcjonowały cztery niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego. Pierwsze to Niepubliczne Przedszkole nr 1 „Akademia Dobrego Startu” w Grajewie, do którego uczęszczało ok. 95 dzieci. Niepubliczne Przedszkole otrzymało w 2023 r. dotację z budżetu miasta w wysokości 1 440 192,01 zł. Drugą placówką niepubliczną jest Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Miłowy Krok” w Grajewie, do której uczęszczało ok. 10 dzieci posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W placówce było również realizowane wczesne wspomaganie dla ok. 28 dzieci. Punkt Terapeutyczny otrzymał dotację z budżetu Miasta w wysokości 873 673,69 zł. Trzecia placówka przedszkolna to Niepubliczne Przedszkole Językowe Modernkids w Grajewie, do którego uczęszczało ok. 75 dzieci. Przedszkole to w 2023 r. otrzymało dotację w wysokości 1 214 582,34 zł. Czwarta placówka niepubliczna to nowopowstały Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny Promyczek, który otrzymał dotację w wysokości 2 691,90.

Ponadto Miasto wydatkowało kwotę w wysokości 45 844,43 zł na zwrot kosztów wychowania przedszkolnego dzieci uczęszczających do przedszkoli w innych gminach.

Sieć publicznych szkół podstawowych na terenie Miasta:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Grajewie
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Grajewie
3. Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Grajewie

Liczba dzieci i oddziałów w szkołach podstawowych w Grajewie wg stanu na 30.09.2023 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	SP 1	19	390	57	43	60	51	54	44	44	37
2.	SP 2	22	536	70	56	65	61	73	83	73	55
3.	SP 4	29	755	117	87	91	97	100	89	90	84
Razem		70	1681	244	186	216	209	227	216	207	176

Na utrzymanie 3 szkół podstawowych wydatkowano kwotę w wysokości 25.334.492,49 zł, z czego na poszczególne szkoły wydatki przedstawiały się następująco:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1 w Grajewie 7 785 252,74 zł
- 2) Szkoła Podstawowa nr 2 w Grajewie 8 591 388,40 zł
- 3) Szkoła Podstawowa nr 4 w Grajewie 8 957 851,35 zł

Część oświatowa subwencji ogólnej dla Miasta wyniosła w 2023 roku 18.054.202,00 zł.

Projekty realizowane w szkołach Miasta ze środków zewnętrznych

Projekt Erasmus + Cultural Similarities and Differences Between European Countries” realizowany jest przez Szkołę Podstawową nr 1 w Grajewie. W 2023 roku w ramach projektu uczniowie brali udział w międzynarodowych projektach edukacyjnych. W ramach projektu wypłacono wynagrodzenia pracowników biorących udział w projekcie, poniesiono wydatki na zakup materiałów biurowych, delegacji krajowych i zagranicznych. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2020 r. i w 2023 roku zakończono jego realizację.

Projekt „ Erasmus+ Language Learning via Literature: realizowany jest przez Szkołę Podstawową nr 1 w Grajewie. W 2023 r. w ramach projektu uczniowie brali udział w międzynarodowych projektach edukacyjnych. W ramach budżetu wypłacono wynagrodzenia i pochodne pracowników biorących udział w projekcie, poniesiono wydatki na zakup materiałów biurowych, delegacji krajowych i zagranicznych. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2022 r. i w 2023 roku zakończono jego realizację.

Miasto Grajewo przystąpiło do przedsięwzięcia pn. Grajewski Uniwersytet Dziecięcy realizowany przez Politechnikę Białostocką . Celem projektu jest edukacja, rozwój ciekawości i kreatywności dziecięcej. Z terenu Miasta brało udział 42 uczniów z klas IV-VI szkół podstawowych. Zakończenie projektu nastąpiło w 2023 roku.

W Szkołach Podstawowych nr 1 i 4 w Grajewie realizowany był projekt pn. „Umiem pływać”. Program ten zakładał naukę pływania wśród najmłodszych dzieci. Projekt ten był realizowany przy współudziale Podlaskiego Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego.

W jednostkach oświatowych w 2023 roku przeprowadzono następujące inwestycje:

- 1) rozbudowa monitoringu wizyjnego w Szkole Podstawowej nr 1 w Grajewie. Zadanie zostało zrealizowane. Wydatkowano środki w wysokości 28 290,00 zł.
- 2) budowa budynku hali sportowej z łącznikiem wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną przy Szkole Podstawowej nr 4 w Grajewie. W ramach zadania wykonano roboty budowlane polegające na wykonaniu studni kanalizacji sanitarnej. Zadanie zostało zakończone w lipcu 2023 r. Wydatkowano środki w wysokości 7 000,00 zł
- 3) przebudowa układu pomiarowego na półpośredni oraz zwiększenie mocy w liczniku trójfazowym w budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Grajewie. Zadanie zostało zrealizowane. Wydatkowano środki finansowe w wysokości 19 800,00 zł
- 4) przebudowa dachu wraz z elementami termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Grajewie. Wydatkowano środki w wysokości 394 058,53 zł
- 5) budowa wiatrołapu w budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 w Grajewie. Wydatkowano środki w wysokości 25 000,00 zł
- 6) zakup kotła warzelnego na potrzeby Przedszkola Miejskiego nr 6 w Grajewie. Wydatkowano środki finansowe w wysokości 13 874,77 zł
- 7) budowa boiska lekkoatletycznego przy Szkole Podstawowej nr 4 w Grajewie.

Dotacje z budżetu Państwa otrzymane i wydatkowane w 2023 r. na zadania z zakresu:

- 1) wychowania przedszkolnego – 1 064 065,85 zł
- 2) wyposażenia szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe – 205 507,80 zł

- 3) dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym – 57 624,54 zł + 14 406,14 zł środki własne miasta
- 4) „Wyprawka szkolna” – 5953,66 zł
- 5) dofinansowanie kosztów kształcenia pracowników młodocianych 117 762,03 zł.

W ramach realizacji Uchwały Nr VII/51/11 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień za osiągnięte wyniki sportowe oraz warunków i trybu przyznawania wyróżnień i nagród pieniężnych oraz rodzajów wyróżnień i wysokości nagród za osiągnięcia w działalności sportowej przyznano w 2023 r. 5 stypendiów sportowych w kwocie 6300,00 zł i 2 nagrody sportowe w kwocie 1000,00 zł.

W ramach realizacji Uchwały Nr XXVIII/170/12 Rady Miasta Grajewo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie przyjęcia lokalnego Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu Miasta Grajewo, określenia szczegółowych warunków, form i zakresu pomocy, trybu postępowania oraz osób lub grup osób uprawnionych do otrzymania pomocy w 2023 r. przyznano 8 nagród za osiągnięcia artystyczne w wysokości 8 000,00 zł.

W zakresie dotyczącym edukacji Rada Miasta Grajewo podjęła Uchwałę Nr LIII/407/2023 Rady Miasta Grajewo z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie określenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu będącej podstawą do ustalenia zwrotu rodzicom kosztów jednorazowego przewozu dzieci, młodzieży i uczniów oraz rodziców do placówek oświatowych

Na podstawie art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe obowiązkiem gminy jest:

- 1) zapewnienie uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie art. 127, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia;
- 2) zapewnienie dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 36 ust. 17, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą:
 - a) rok życia – w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna,
 - b) 25. rok życia - w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Zgodnie z art. 39a ust. 3 ustawy Prawo oświatowe stawkę za 1 kilometr przebiegu pojazdu określa rada gminy, w drodze uchwały, przy czym stawka ta nie może być niższa niż określona w przepisach wydanych na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

W 2023 roku ogłoszono i przeprowadzono procedurę konkursową wyłaniającą dyrektora do Przedszkola Miejskiego nr 1 w Grajewie.

W roku 2023 do Urzędu Miasta wpłynęło 10 wniosków o przeprowadzenie postępowania egzaminacyjnego na stopień nauczyciela mianowanego z Przedszkola Miejskiego nr 4 w Grajewie – 2 wnioski, ze Szkoły Podstawowej nr 12 w Grajewie – 3 wnioski, ze Szkoły Podstawowej nr 2 – 2 wnioski i ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Grajewie – 3 wnioski.

Funkcjonowanie Żłobka Miejskiego w Grajewie w 2023 roku

Żłobek Miejski jest jednostką budżetową Miasta. Mieści się on w budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 w Grajewie, ul. Ignacego Krasickiego 2. Do żłobka uczęszczało 72 dzieci.

Liczba dzieci w wieku żłobkowym zamieszkałych (zameldowanych) na terenie Miasta Grajewo

Lp.	Rok urodzenia	Liczba dzieci
1.	2020	163
2.	2021	156
3.	2022	140
4.	2023	107

Do żłobka uczęszzczają dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do 3 lat. Poziom na jakim zaspokajane są potrzeby opieki żłobkowej wynosi 12,72%. Podczas procesu rekrutacji ok. 35 dzieci nie zostało przyjętych. W 2023 roku koszt utrzymania żłobka wyniósł 1 321 222,32 zł.

IX. Działalność w obszarze kultury

1. Grajewskie Centrum Kultury

Grajewskie Centrum Kultury jest samorządową instytucją kultury powstałą na mocy Uchwały Nr XIII/102/15 Rady Miasta Grajewo z dnia 29 września 2015 r. w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury - Miejskiego Domu Kultury w Grajewie i Grajewskiej Izby Historycznej oraz utworzenia Grajewskiego Centrum Kultury. W związku z powyższym GCK kontynuuje wieloletnią działalność instytucji, z których połączenia powstało, choć pod względem formalno-prawnym funkcjonuje od dnia 1 stycznia 2016 r. GCK prowadzi wielokierunkową działalność w dziedzinie rozwoju i upowszechniania kultury oraz gromadzenia, trwałej ochrony i promowania dóbr kulturalno-historycznego dziedzictwa Miasta i regionu.

Misją GCK jest rozwój kultury, przekazywanie wartości i umiejętności artystycznych oraz zachowanie dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu. Instytucja kultury aktywizuje i integruje mieszkańców Grajewa oraz pobudza w nich chęć do świadomego obcowania z kulturą. Do podstawowych zadań działalności GCK należy:

- 1) edukacja kulturalna oraz kształtowanie wartości poznawczych i estetycznych odbiorców kultury,
- 2) tworzenie mieszkańcom Grajewa warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- 3) rozpoznawanie, rozwijanie i zaspokajanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców Grajewa oraz tworzenie warunków do ich rozwoju,
- 4) tworzenie warunków do podtrzymywania postaw patriotycznych i kultywowania tradycji, w tym tradycji folklorystycznych,
- 5) gromadzenie, trwała ochrona i udostępnianie dóbr kulturalno-historycznego dziedzictwa o charakterze materialnym i niematerialnym mieszkańcom miasta i regionu ,
- 6) integrowanie społeczności miasta i wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych,
- 7) inspirowanie mieszkańców miasta do rozwijania zainteresowań przeszłością oraz umacnianie ich związku z własnym regionem;
- 8) promocja Miasta.

Od samego początku działalności GCK stara się stworzyć uczestnikom zajęć jak najlepsze warunki i możliwości samorealizacji poprzez sztukę czy inne aktywne formy

spędzania wolnego czasu. Kształtuje w odbiorcach odpowiednie postawy wobec sztuki, życia, samego siebie oraz wobec drugiego człowieka. Osoby odwiedzające GCK mogą rozwijać swoje zainteresowania poprzez udział w zajęciach, wykładach, warsztatach oraz samodzielną działalność twórczą pod czujnym okiem naszych pracowników - instruktorów teatru, tańca, muzyki i plastyki. Mogą także uczestniczyć w imprezach takich jak: koncerty, wernisaże, wystawy, konkursy, spektakle, turnieje, happeningi. Ważnym elementem jest wymiana doświadczeń. GCK stara współpracować z innymi placówkami zarówno w kraju, jak i zagranicą oraz reagować na potrzeby mieszkańców.

W roku 2023 instytucja realizowała przedsięwzięcia o charakterze artystycznym, kulturalnym, edukacyjnym, animacyjnym i społecznym. Najważniejsze wydarzenia z dziedziny kultury, sztuki, edukacji i życia społecznego w 2023 r. organizowane, współorganizowane przez Grajewskie Centrum Kultury, bądź z udziałem instytucji zawiera „Sprawozdanie z działalności merytorycznej GCK za rok 2023” skierowane do Rady Miasta Grajewa i Urzędu Miasta.

Wiele z tych wydarzeń odbyło się dzięki współpracy GCK z podmiotami zewnętrznymi. GCK współpracowało zarówno ze stowarzyszeniami działającymi na terenie Miasta, jak Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK, KS „Maratonka”, „Trele-Morele”, Stowarzyszenie „Kultura Niezależna”, Stowarzyszenie Przyjaciół ZPiT „Grajewianie”, UTW, MOSiR oraz placówkami szkolnymi i instytucjami spoza Grajewa np. IPN, PIK, muzea i placówki naukowe.

Podejmowane przez GCK działania wpisują się w realizację celów i założeń obowiązujących programów i strategii Miasta m.in.:

- 1) Programu Rozwoju Miasta na lata 2016-2023,
- 2) Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta na lata 2017-2027,
- 3) Miejskiego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta na lata 2018-2021,
- 4) Rocznych programów współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi.

Rok 2023 r. był też kolejnym rokiem realizacji priorytetów, celów operacyjnych i głównych działań na lata 2021–2025, które zostały zawarte w „Programie działania Grajewskiego Centrum Kultury”, stanowiącym Załącznik do umowy określającej warunki organizacyjno-finansowe działalności Grajewskiego Centrum Kultury oraz program jego działania zawartej w dniu 16 grudnia 2020 roku z dyrektorem Tomaszem Dudzińskim.

Jak informuje Dyrektor jednostki największą bolączką i przyczyną rotacji kadry oraz pośrednio też jej podejścia do obowiązków służbowych (jak w większości instytucji kultury) jest poziom wynagrodzenia, który jego zdaniem demotywuje do pracy. Dyrektor informuje, że 90% pracowników zarabia na poziomie minimalnej płacy, a w instytucji kultury nie ma chociażby takich przywilejów jak tzw. „trzynastka” itp.

Doświadczenia ostatnich lat pokazały, że **KULTURA** jest tą dziedziną życia społecznego, które jest ważna dla mieszkańców Grajewa. W związku z ograniczonym dostępem do wydarzeń kulturalnych mieszkańców takich miast jak Grajewa, Centrum Kultury obok wydarzeń zaspokajających najbardziej powszechne potrzeby lokalnego społeczeństwa pamięta też o potrzebach grup mniej licznych, stąd oferta GCK jest kierowana do różnorodnych grup społecznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na kulturotwórczą rolę Centrum. Dlatego też wyznacznikiem działalności GCK jest **RÓŻNORODNOŚĆ**, która przejawia się w prezentowaniu różnorodnych kategorii kultury poprzez szeroką działalność ukierunkowaną na kilka obszarów. Należy też pamiętać o istnieniu w Mieście bardzo zróżnicowanych odbiorców kultury, a powinna ona niejednokrotnie poza samym dostarczaniem rozrywki „zmuszać do myślenia” i powodować, by nie dało się obok niej „przejsć obojętnie”. Instytucja kultury jest powołana nie tylko do zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa, jest także niejako wyznaczona do wychowywania i kreowania postaw kulturotwórczych.

2. Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna w Grajewie swoją działalnością usługową obejmuje teren Grajewa, Gminy Grajewo i Powiatu Grajewskiego. Biblioteka funkcjonuje jako samorządowa instytucja kultury, dla której prowadzenie w szczególności działalności w zakresie rozwoju i zaspokajania potrzeb czytelniczych jest podstawowym celem statutowym. Aby rozwijać i zaspokajać potrzeby czytelnicze społeczeństwa MBP gromadzi, opracowuje, przechowuje, udostępnia i chroni materiały biblioteczne. Równoległe z realizacją podstawowych zadań statutowych MBP prowadzi działania upowszechniające wiedzę, popularyzujące kulturę, książkę i czytelnictwo oraz współpracuje z bibliotekami wchodzącymi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, a także instytucjami kultury, organizacjami i stowarzyszeniami oraz szkołami działającymi na terenie miasta.

Do najważniejszych form propagowania czytelnictwa i promocji szeroko rozumianej kultury przez Bibliotekę należą:

a) spotkania autorskie

W 2023 r. odbyły się cztery spotkania autorskie. Pierwsze z Moniką Sawicką, autorką bestsellerowych powieści m.in. *Kruchość porcelany*, *kolorowych snów*, *Mimo wszystko*, *Serwantka czy Dobrze, że jesteś*. Spotkanie autorskie było połączone z warsztatami ph. „Miłość niejedno ma imię”, które skłoniły uczestników do refleksji oraz dostarczyły wzruszeń i śmiechu drugie spotkanie z Danutą Noszczyńską trzykrotną laureatką Festiwalu Literatury Kobiet „Pióro i Pazur”, autorką książek z gatunku literatury obyczajowej. Podczas spotkania prozautorka zaprezentowała krótki filmik, będący dopełnieniem swojej biografii. Miłym zaskoczeniem dla czytelników był teledysk promujący powieść *Carmen* stanowiącą trzecią część „*Wnuczki wariatki*”, w którym autorka występuje i śpiewa. Trzecie spotkanie odbyło się z Panią Barbarą Supeł, autorką najpopularniejszych książek wśród najmłodszych czytelników naszej biblioteki. Uczestnicy wysłuchali fragmenty książek o przygodach *Jadzi Pętelki* i jej brata *Stasia* czytanych przez autorkę. Ostatnie spotkanie odbyło się z Panią Joanną Grzymkowską – *Podolak* i *Jarosławem Podolak*, autorami książek podróżniczych. Goście zaprezentowali filmy z ostatniej swojej wyprawy do Omanu. Słuchacze zostali oczarowani przepięknymi zabytkami i miejscami malowanymi niewidzialną ręką Boga.

b) wystawy, wystawki i gazetki tematyczne

Biblioteka przez cały rok podkreślała rocznice i święta państwowe poprzez m.in. wystawy książek i fotogazetki.

c) konkursy

W 2023r. Biblioteka zorganizowała m.in. cykliczny Miejski Konkurs Ortograficzny, konkurs plastyczny dotyczący zaprojektowania okładki ulubionej książki, III edycję konkursu „*Na tropie literatury – autor i tytuł poszukiwani*” z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, konkurs „*W świecie literatury – krzyżówka*”, którego celem było propagowanie czytelnictwa i popularyzacja literatury, cykliczny bożonarodzeniowy konkurs plastyczny dla dzieci. Ponadto biblioteka była współorganizatorem III Powiatowego Konkursu Historycznego pn. „*Wokół Polskich Symboli Narodowych*”.

d) nowości wydawnicze

Zakup książek proponowanych przez czytelników oraz cykliczna prezentacja książek godnych uwagi ph. „*Wypożyczalnia poleca*”, „*Warto przeczytać – w Czytelni dla Dorosłych*”, „*Biblioteka dla dzieci poleca*”.

e) zajęcia: edukacyjno-plastyczne

pod hasłem „*Kreatywne soboty w bibliotece*”, walentynkowe warsztaty czytelniczo-plastyczne dla uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie, warsztaty czytelniczo-plastyczne z przedszkolakami oraz spotkania biblioteczne wprowadzające w świat książek z klasami 1-3 szkół podstawowych ph. „*Biblioteczne podchody, zagadki, łamigłówki*”.

– poznajemy bibliotekę” ponadto cykliczne odwiedziny w przedszkolach miejskich ph. „Czytanie na drugie śniadanie”, którego celem było zachęcenie dzieci do czytania i zaszczepienia w nich miłości do książek.

f) akcje ogólnopolskie:

Narodowe Czytanie – 12. edycja „święta słowa” została poprowadzona przez Tomasza Stockingera, aktora teatralnego i filmowego. Zapamiętanego przez widzów szczególnie jako odtwórca roli hrabiego Leszka Czyńskiego w filmie Znachor. Fragmenty powieści „Nad Niemnem” czytali władarze miasta, przedstawiciele Rady Miasta, dyrektorzy szkół i młodzież szkolna. Biblioteka kontynuuje udział w akcji „Mała książka – wielki człowiek”, a także „Noc Bibliotek”.

W 2023 r. MBP w Grajewie zatrudnionych było 8 osób, w tym pracownicy na stanowiskach bibliotekarskich, administracyjnych, pracownik gospodarczy oraz konserwator.

Na działalność Biblioteki w roku 2023 r. wydatковано 731.500zł – dotacja od organizatora. Biblioteka otrzymała dotację celową zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Powiatem Grajewskim a Miastem Grajewo w kwocie 10 000 zł. na realizację spotkań autorskich oraz zakup książek. Ponadto uzyskała również dofinansowanie z Biblioteki Narodowej w kwocie 14 000 zł, co pozwoliło bibliotece nabyć nowości wydawnicze. W ramach umowy podpisanej z miastem Grajewo MBP otrzymała także dofinansowanie w kwocie 45 000 zł m.in. na zakup książek, materiałów bibliotecznych i wyposażenia.

Księgozbiór Biblioteki obejmuje 54 451 woluminów książek w tym zbiory biblioteczne Wypożyczalni dla Dorosłych to 24 614 vol. książek, zbiory biblioteczne Czytelni dla Dorosłych to 8 097 vol. książek, a Oddziału dla Dzieci 21 740 vol. Ponadto biblioteka w 2023 roku zakupiła 1418 woluminów książek.

Księgozbiór Wypożyczalni tworzą literatura piękna dla dorosłych i młodzieży oraz literatura popularnonaukowa. W jego skład wchodzi lektury, poradniki z różnych dziedzin wiedzy oraz książki z obszarów nauk m.in. humanistycznych, społecznych, ścisłych, przyrodniczych i medycznych. W 2023 r. przybyło 616 vol. w Wypożyczalni dla Dorosłych.

W Czytelni udostępniana jest literatura popularnonaukowa oraz księgozbiór podręczny, do którego zalicza się słowniki, a także książki o charakterze encyklopedycznym. Czytelnia w swoich zbiorach posiada 9 pozycji wydawniczych, reprezentujących zjawisko literatury. W ubiegłym roku księgozbiór Czytelni powiększył się o 178 książek. Natomiast Oddział dla Dzieci gromadzi księgozbiór przeznaczony dla dzieci i młodzieży do lat 16. Oprócz lektur i klasyki dziecięcej młody czytelnik znajdzie literaturę młodzieżową i popularnonaukową, a także może skorzystać z encyklopedii, albumów, atlasów, słowników i leksykonów. W zbiorach Oddziału znajdują się także książki adresowane już do dwulatków, które z jednej strony rozwijają wyobraźnię, a z drugiej uczą najmłodszych otaczającego świata. W 2023 r. do księgozbioru Oddziału włączono 624 vol. nowości wydawniczych.

Ponadto z myślą o czytelnikach starszych i niepełnosprawnych oraz dzieciach Biblioteka prowadzi działy audiowizualne, łącznie posiadamy audiobooki 653 i 346 filmów, w tym jeden „Czytak”.

W 2023 r. w MBP zarejestrowano ogółem 1 676 osób, które wypożyczyły 45 639 książek. Czytelnicy odwiedzili Bibliotekę 11 972 razy.

MBP w Grajewie w 2023 roku poszerzyła swoją ofertę o bezpłatny dostęp do platformy Legimidzięki temu czytelnicy mogą korzystać z nieograniczonej liczby nowości wydawniczych audiobooków i ebooków. Biblioteka posiada ponadto dostęp do ACADEMICI, pozwala czytelnikom, na określonych warunkach, korzystać z elektronicznej wersji czasopism naukowych i książek, chronionych prawem autorskim. Academica to system udostępniania publikacji cyfrowych dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem terminala znajdującego się w Czytelni dla Dorosłych MBP, z tego programu korzystają najczęściej studenci lub osoby doksztalające się.

X. Sport i rekreacja

1. Obiekty i tereny sportowo- rekreacyjne

Jednostką organizacyjną Miasta realizującą zadania z zakresu sportu i rekreacji jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Grajewie powołany przez Radę Miejską w Grajewie Uchwałą Nr 160/XXVI/97 z dnia 14 sierpnia 1997 r., która była kilkakrotnie nowelizowana.

Głównym celem działalności MOSiR była realizacja zadań Miasta z zakresu kultury fizycznej i rekreacji, propagowania sportu, czynnego wypoczynku wśród mieszkańców Grajewa, a także administrowanie oraz zarządzanie obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi w oparciu o przekazane przez Miasto mienie komunalne.

Do podstawowych zadań MOSiR jakie nakłada statut należy w szczególności:

- a) organizowanie i współorganizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych,
- b) zapewnienie kadry instruktorów do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych,
- c) prowadzenie sekcji sportowych,
- d) tworzenie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej,
- e) prowadzenie i propagowanie zajęć rekreacyjnych,
- f) organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich,
- g) prowadzenie działalności służącej upowszechnianiu kultury fizycznej oraz prawidłowemu funkcjonowaniu i rozwojowi MOSiR,
- h) właściwa eksploatacja, konserwacja bazy sportowo-rekreacyjnej na obszarze Miasta.

Plan pracy MOSiR w roku 2023

Lp.	Zadania podstawowe	Zadania szczegółowe
1.	W zakresie działalności organizacyjnej.	1.Opracowanie planu pracy MOSiR na 2024 rok 2.Opracowanie kalendarza imprez sportowo – rekreacyjnych.
2.	W zakresie działalności gospodarczej.	1.Zakup sprzętu sanitarno – higienicznego niezbędnego do utrzymania obiektu zgodnie z wymogami Państwowej Terenowej Inspekcji Sanitarnej. 2.Zakup niezbędnego sprzętu sportowego do prowadzenia sekcji sportowych, organizacji imprez sportowo – rekreacyjnych. 3.Zakup farb na odnawianie we własnym zakresie pomieszczeń MOSiR. 4. Konserwacja i bieżące naprawy sprzętu i urządzeń będących własnością Miasta.
3.	Współpraca z Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym w Grajewie.	1.Udostępnienie obiektów MOSiR na zawody sportowe Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego. 2.Pomoc organizacyjna przy przeprowadzaniu imprez.
4.	Współpraca MOSiR z grajewskimi szkołami.	1.Udostępnianie obiektów na treningi, zajęcia lekcyjne i zawody sportowe.
5.	Prowadzenia działalności w zakresie sportu i rekreacji	1. Współpraca w zakresie organizacji imprez z Klubem Sportowym „Warmia”, Szkolnymi i Uczniowskimi Klubami Sportowymi, Klubem Biegacza „Maratonka”, Radą Powiatową LZS, oraz z zakładami pracy.
6.	Organizacja zawodów, imprez sportowych	1. Pomoc fachowa i organizacyjna przy przeprowadzeniu imprez sportowych przez kluby, związki i stowarzyszenia

	i rekreacyjnych.	<p>2. Organizacja zawodów dla społeczności grajewskiej.</p> <p>3. Organizacja zawodów dla społeczności grajewskiej w dni wolne od zajęć codziennych w ramach spartakiad zakładowych.</p> <p>4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji.</p> <p>5. Przeprowadzenie zawodów rangi mistrzostw województwa, miasta i powiatu dzieci i młodzieży.</p> <p>6. Zapewnienie użytkownikom korzystającym z hali sportowej, siłowni, sauny i salki gimnastycznej bezpiecznych warunków uprawiania sportu i rekreacji.</p>								
7.	Działalność na stadionie miejskim.	<p>1. Organizacja zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Korzystanie ze stadionu przez sekcje Klubu Sportowego „Warmia”.</p> <p>3. Współpraca z Grajewskim Centrum Kultury w zakresie organizacji imprez sportowo – kulturalnych.</p> <p>4. Właściwe przygotowanie oraz utrzymanie obiektu do organizacji imprez sportowych.</p>								
8.	Szkolenie i doskonalenie kadr trenersko – instruktorskich i sędziowskich.	<p>1. Nawiązywanie kontaktu z Okręgowymi Związkami Sportowymi celem zorganizowania kursów sędziowskich i instruktorskich:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>* piłka nożna</td> <td>* zapasy</td> </tr> <tr> <td>* piłka siatkowa</td> <td>* lekkoatletyka</td> </tr> <tr> <td>* piłka ręczna</td> <td>* tenis stołowy</td> </tr> <tr> <td>* koszykówka</td> <td>* MMA</td> </tr> </table>	* piłka nożna	* zapasy	* piłka siatkowa	* lekkoatletyka	* piłka ręczna	* tenis stołowy	* koszykówka	* MMA
* piłka nożna	* zapasy									
* piłka siatkowa	* lekkoatletyka									
* piłka ręczna	* tenis stołowy									
* koszykówka	* MMA									
9.	Prowadzenie działalności wychowawczej i popularyzatorskiej w zakresie sportu i kultury fizycznej.	<p>1. Dążenie do właściwego zachowania się na imprezach sportowych przez kibicującą młodzież.</p> <p>2. Popularyzacja dyscyplin mało znanych przez zamieszczenia plakatów na tablicach ogłoszeniowych.</p> <p>3. Organizacja zawodów dla dziewcząt i chłopców.</p> <p>4. Popularyzacja imprez organizowanych przez MOSiR w lokalnej prasie, radio i telewizji.</p>								
10.	W zakresie działalności finansowej.	<p>1. Wynajmowanie hali sportowej, siłowni, salki gimnastycznej, sauny zakładom pracy i osobom fizycznym.</p> <p>2. Wysyłanie informacji o możliwości umieszczenia reklam na hali sportowej.</p> <p>3. Udostępnienie hali na imprezy sportowe.</p> <p>4. Organizacja obozów sportowych podczas ferii i wakacji.</p>								

MOSiR zarządzał i gospodarował obiektami sportowymi oraz terenami sportowo – rekreacyjnymi, w tym:

1. Hala sportowa przy ul. Strażackiej

Zajęcia szkoleniowe i rekreacyjne w Hali sportowo – widowiskowej odbywały się codziennie, w dni powszednie od godziny 6:00 do 22.00, według przyjętego tygodniowego harmonogramu. Do godziny 15:30 z usług wynajmu sal sportowych w roku szkolnym korzystają głównie uczniowie z Szkoły Podstawowej nr 2. W tym czasie odbywają się również wszelkiego rodzaju zawody międzyszkolne organizowane w ramach kalendarza Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego jak i rywalizacji miejskiej.

Od godziny 15:30 hala udostępniana była przede wszystkim organizacjom sportowym z przeznaczeniem na prowadzenie zajęć treningowych dla własnych sekcji sportowych:

- 1) piłki nożnej:
 - a) junior starszy,
 - b) trampkarz,
 - c) młodzik,
- 2) tenisa stołowego,
- 3) lekkoatletycznej,
- 4) zapasów,
- 5) zapasów MMA,

oraz dla klientów indywidualnych.

2. Stadion Miejski przy ul. Piłsudskiego 30A

Na stadionie mogą odbywać się różne imprezy: głównie mecze piłkarskie oraz imprezy plenerowe. Na tym obiekcie znajduje się również pełnowymiarowe boisko piłkarskie, na którym odbywają się treningi Klubu Sportowego Warmia Grajewo. Ze stadionu korzystali także młodzi piłkarze trenujący pod szyldem „Akademia Warmii Grajewo”. Zarówno grupa seniorów jak i młodzi pasjonaci piłki nożnej korzystają z tego obiektu bezpłatnie. Dodatkowo bieżnia na stadionie jest dostępna dla osób zainteresowanych poprawą swojej kondycji. Boisko posiada automatyczny system nawadniania, co pozwala na utrzymanie murawy boiska w odpowiednich normach wilgotnościowych sprzyjających równomiernemu rozrostowi trawy.

3. Boisko piłkarskie oraz do piłki siatkowej przy Grajewskiej Izbie Historycznej ul. Legionistów 9.

Obiekt wykorzystywany jest przez grupy młodzieżowe piłki nożnej, gdzie odbywają swoje treningi, a także są rozgrywane mecze ligowe. Jest to miejsce organizacji różnego rodzaju imprez plenerowych. Boisko jest wyposażone w automatyczny system nawadniania, a także od niedawna posiada sztuczne oświetlenie umożliwiające wykorzystywanie boiska nie tylko przy świetle dziennym. Inwestycja w sztuczne nawadnianie oraz oświetlenie podniosła jakość boiska, a także komfort korzystania z jego walorów. Zasadniczą funkcją obiektu - boiska, jest popularyzacja sportu na co dzień wśród mieszkańców, uczniów szkół oraz sekcji sportowych działających przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Grajewie na poziomie rekreacyjno - treningowym. Boisko jest zlokalizowane w mocno zurbanizowanym obszarze miejskim, dlatego dobranie oświetlenia boiska bez powodowania nadmiernej uciążliwości dla otoczenia, w szczególności dla obszarów mieszkalnych poprzez zastosowanie reflektorów z wysokiej klasy optyką znacząco ograniczyło niekontrolowany rozsył światła.

W roku 2023 kontynuowano dużą plenerową imprezę pn. Olimpiada przedszkolaka.

W imprezie od 10 lat co roku uczestniczy około 800 przedszkolaków wraz z opiekunami. Uczestnicząc w mini olimpiadzie uczą się rywalizacji sportowej, zdobywają pierwsze doświadczenia sportowe oraz edukacyjne. Bawiąc się zdobywają wiedzę i doświadczenie na temat funkcjonowania w różnych grupach rówieśników. Olimpiada ma charakter otwarty, dlatego też niejednokrotnie do rywalizacji sportowej obok swoich pociech stają ich rodzice oraz dziadkowie. Można stwierdzić, że olimpiada kierowana do najmłodszych, a przyciąga całe pokolenia. Głównymi celami programu są: - upowszechnianie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. - wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do usystematyzowanej aktywności fizycznej. - promocja zdrowego i aktywnego stylu życia. - dokonanie zmiany modelu zachowań społecznych wobec aktywności fizycznej.

Kolejnym dużym wydarzeniem obserwowanym z płyty boiska była IV Fiesta Balonowa.

Po raz 4 nad miastem i okolicą latały balony na ogrzane powietrze. Fiesta balonowa to show o widowiskowym charakterze, który wzbudza silne, pozytywne emocje i na długo zostaje w pamięci. Zdjęciami z takich imprez ludzie chętnie się dzielą w mediach społecznościowych, a i media tradycyjne zawsze są obecne. W ramach balonowej fiesty pojawiło się 8 balonowych ekip.

4. Miasteczko Ruchu Drogowego mieszczące się przy ul. Łaziennej.

Wydzielony plac o niewielkiej powierzchni, posiadający jezdnie i skrzyżowania okrężne dla ruchu rowerowego, wyposażony w znaki drogowe, przeznaczony do bezpiecznego szkolenia małoletnich kandydatów na posiadaczy karty rowerowej. Wykorzystywany jest przez najmłodszych oraz Policję do prowadzenia egzaminów na kartę rowerową. Asfaltowe kręte uliczki są opatrzone prawdziwymi znakami drogowymi. W tym miejscu można uczyć dziecko przechodzenia przez jezdnię, bezpiecznej jazdy na rowerze z uwzględnieniem zasad ruchu drogowego. Tuż przy Miasteczku Ruchu Rowerowego znajduje się parking, dzięki temu łatwo dotrzeć tutaj z potrzebnym do zabawy sprzętem. Równie ważny wydaje się fakt, że to miejsce jest pięknie zlokalizowane. Na terenie Miasteczka dostępne są również ławki.

5. Kompleks boisk „Orlik 2012” znajdujący się przy ul. 11-go Listopada.

Na boisku piłkarskim ze sztuczną nawierzchnią (sztuczna trawa) można grać w piłkę nożną. Na boisku wielofunkcyjnym ze sztuczną nawierzchnią (tartan) można grać w piłkę ręczną, koszykówkę oraz siatkówkę. Zaplecze stanowi budynek sanitarno-szatniowy o powierzchni ok. 60 m². Cały obiekt jest oświetlony i ogrodzony siatką o wysokości czterech metrów. W ramach zajęć wychowania fizycznego z „Orlika 2012” korzystają głównie uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2 w Grajewie jak również młodzież z innych placówek. W godzinach popołudniowych z obiektu korzystają najmłodsze sekcje piłki nożnej MOSiR oraz indywidualne grupy rezerwujące obiekt. Orlik to również miejsce rozgrywania zawodów Amatorskiej Ligi Piłki Nożnej; jest to cykliczna impreza sportowa, która na stałe wpisała się w kalendarz sportowy naszego miasta, zawodów lekkoatletycznych o randze powiatowej jak również „eventu” w ramach programu „Lekkoatletyka dla każdego”, w której brali udział uczniowie szkół podstawowych klasy 1-3, czy innych zawodów sportowych.

Okres zimowy zmienia kompleks w lodowisko Biały Orlik. Rok 2023 to wznowienie działań promujących łyżwiarstwo jako zimową dyscyplinę sportową. Z lodowiska korzystają mieszkańcy miasta oraz uczniowie okolicznych szkół w ramach lekcji WF lub zajęć dodatkowych. Jazda na łyżwach jest doskonałą formą spędzenia wolnego czasu w okresie zimowym. Biały Orlik w sezonie 2023/2024 odwiedziło łącznie ponad 4000 osób, z czego łyżwy wypożyczyło około 2000 osób.

6. Siłownia plenerowa w Parku Solidarności.

Siłownia plenerowa to urządzenia do ćwiczeń zlokalizowane na świeżym powietrzu. Jest miejscem ćwiczeń, wypoczynku i spotkań lokalnej społeczności. Siłownie plenerowe to światowy trend o rosnącej popularności, który pozwala osobom w każdym wieku wrócić do zdrowego i aktywnego stylu życia. Ćwiczenia na tych urządzeniach są łatwe, przyjemne i dostępne dla każdego, a efektem ćwiczeń jest lepsza kondycja i szczuplejsza sylwetka. Ponadto siłownie plenerowe łączą aktywność fizyczną z możliwością przebywania na świeżym powietrzu. Siłownia plenerowa coraz częściej stanowi uzupełnienie placów zabaw dla dzieci oraz infrastruktury obiektów sportowych, a w przypadku MOSiR jest uzupełnieniem Miasteczka Ruchu Drogowego oraz zmodernizowanego Parku Solidarności.

7. Pływalnia Miejska mieszcząca się przy ul. Targowej 11.

Pływalnia jest niewątpliwie obiektem, który przyciąga najwięcej mieszkańców Miasta. W trakcie roku szkolnego na pływalni realizowane są zajęcia wychowania fizycznego szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Grajewo. Szkoły miejskie korzystają z pływalni naprzemiennie, tj. każda ze szkół korzysta przez jeden tydzień według ustalonego harmonogramu. Pływalnia cieszy się również dużym zainteresowaniem osób indywidualnych oraz zorganizowanych grup zewnętrznych, chcących w sposób przyjemny spędzić wolny czas, a także doskonalić swoje umiejętności pływackie. Bardzo popularne są niewątpliwie zajęcia nauki pływania organizowane na pływalni, a także zajęcia aqua fitnessu, z których korzysta m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku. Pływalnia miejska kontynuuje także współpracę poprzez Podlaski Szkolny Związek Sportowy w Białymstoku ze szkołami z Powiatu Grajewskiego, biorącymi udział w projekcie powszechnej nauki pływania „Umiem pływać”, który jest adresowany do uczniów klas I - III szkół podstawowych w całej Polsce. W 2023 roku z udziału w projekcie skorzystało 4053 uczniów.

Zestawienie miesięczne obciążenia Pływalni Miejskiej w Grajewie w roku 2023 – stan na 31.12.2023 r.

MIESIĄC	Ogólna liczba osób odwiedzających pływalnię (w tym osoby indywidualne i szkoły miejskie – zarejestrowani w systemie ESOK	Liczba osób indywidualnych korzystających z obiektu	Liczba uczniów szkół miejskich korzystających z obiektu	Liczba opiekunów uczniów szkół miejskich korzystających z obiektu	Liczba osób grup zewnętrznych korzystających z obiektu	Liczba osób korzystających z grotu solnej
I	4584	3962	399	35	83	105
II	4786	4012	494	40	176	64
III	5017	3590	699	66	585	77
IV	4149	2610	527	45	917	50
V	3842	2545	405	44	820	28
VI	2943	2681	134	13	87	28
VII	3674	3614	0	0	40	20
VIII	1901	1877	0	0	24	0
IX	3137	2829	0	0	288	20
X	4506	3087	758	-	616	45
XI	4336	3227	667	-	395	47
XII	3585	3038	505	-	22	20
Razem	46460	37072	4588	243	4053	504

2. Wydarzenia sportowe i osiągnięte sukcesy

Kalendarz imprez sportowo – rekreacyjnych w roku 2023 obejmował kilkadziesiąt wydarzeń sportowych służących mieszkańcom Miasta jako ich obserwatorom lub uczestnikom. MOSiR zorganizował bądź był współorganizatorem licznych wydarzeń sportowych rangi lokalnej i regionalnej: styczeń – 8, luty – 4, marzec – 8, kwiecień – 11, maj – 15, czerwiec – 7,

lipiec – 4, sierpień – 8, wrzesień – 14, październik – 5, listopad – 8, grudzień – 6.

W 2023 roku MOSiR przystąpił do czwartego naboru do projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA)” organizowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Główny cel projektu to wsparcie podmiotów publicznych w zapewnieniu dostępności architektonicznej obiektów i ich bezpośredniego otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Udzielane jest ono między innymi poprzez:

- 1) profesjonalny audyt dostępności budynku,
- 2) informacje na temat rozwiązań służących zapewnieniu dostępności,
- 3) doradztwo merytoryczne w zakresie dostępności architektonicznej.

Projekt realizowany w ramach tak zwanych ścieżek wsparcia. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny. Źródło finansowania Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.19. Wartość finansowania 6 688 788,74 zł, w tym: środki EFS - 5 637 311,15 zł dotacja celowa z budżetu państwa – 1 051 477,59 zł. Wsparcie to realizowane jest poprzez profesjonalny audyt, informacje na temat rozwiązań służących zapewnieniu dostępności lub doradztwo merytoryczne w tym zakresie.

Efektem współdziałania Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Grajewie w tym przedsięwzięciu jest nieodpłatny raport z audytu dostępności architektonicznej Hali Sportowej znajdującej się przy ulicy Strażackiej 2 w Grajewie.

W roku 2023 Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Grajewie dysponował planowanym budżetem w wysokości 4. 463.994,00 zł, zrealizowane wydatki kształtowały się na poziomie 4. 393.143,81 zł co stanowi 98,41 % wykonania planu.

XI. Pomoc społeczna i działania prorodzinne

1. Zakres i formy działania pomocy społecznej

Zadania Miasta z zakresu pomocy społecznej i innych zadań społecznych realizował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Grajewie powołany Uchwałą Nr 62/XII/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Grajewo z dnia 6 kwietnia 1990 r. na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zwany dalej MOPS.

Przedmiotem działalności MOPS jest realizacja zadań określonych w ustawach: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy, o ochronie zdrowia psychicznego, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o systemie ubezpieczeń społecznych, o świadczeniach rodzinnych, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o Karcie Dużej Rodziny, o systemie oświaty, o dodatkach mieszkaniowych, o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o dodatku osłonowym oraz w obwieszczeniu Ministra Klimatu w sprawie wysokości dodatku energetycznego.

Zadania Miasta z zakresu pomocy społecznej dzieli się na:

- 1) zadania własne o charakterze obowiązkowym,
- 2) zadania własne,
- 3) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych Miasta w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym zalicza się m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 4) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 5) dożywianie dzieci,
- 6) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 10) praca socjalna,
- 11) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- 12) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- 14) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 15) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej gminy w zakresie pomocy społecznej,
- 16) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 17) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 18) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- 19) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Do zadań własnych Miasta w zakresie pomocy społecznej zalicza się m.in.:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym i kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 3) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- 4) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Miasto zalicza się m.in.:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 15 oraz art. 53a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłóską żywiolową lub ekologiczną.

Działania Ośrodka niezmiennie nakierowane były na wspieranie mieszkańców Miasta, co wiązało się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się (ale na bieżąco aktualizowanych) potrzeb mieszkańców Miasta.

W minionym roku Ośrodek również skutecznie wykorzystywał środki zewnętrzne w efekcie rozbudowując ofertę wsparcia, wdrażając nowatorskie, zindywidualizowane wsparcie dla mieszkańców w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” – edycja 2023.

Atak Rosji na Ukrainę w lutym 2022 roku to bezprecedensowe wydarzenie w historii Europy od zakończenia II wojny światowej. W ramach ustawy powstał również specjalny Fundusz Pomocy, którego celem było wsparcie działań pomocowych. Ze środków Funduszu Pomocy finansowane były zadania na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym skutkami konfliktu zbrojnego, w tym m.in.:

- 1) wypłata świadczeń rodzinnych dla uchodźców z Ukrainy,
- 2) wypłata świadczeń z pomocy społecznej dla uchodźców z Ukrainy,
- 3) opieka medyczna, w tym również zakup i wydawanie produktów leczniczych
- 4) wypłata świadczeń pieniężnych, w tym jednorazowe świadczenie pieniężne 300,00 zł,

W roku 2023 Ośrodek w porozumieniu z Burmistrzem Miasta oraz Proboszczem Parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Grajewie, organizował pomoc rzeczową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Program współfinansowany był z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Akcja była wspierana przez Caritas, organizacje pozarządowe oraz wolontariuszy.

Warto podkreślić, iż miarą skuteczności służb pomocy społecznej jest odpowiednio przygotowana do realizacji zadań kadra. Również w tym zakresie Ośrodek podejmował szereg działań, wdrażał rozwiązania pozwalające na rozwój zawodowy pracowników Ośrodka a zarazem zapewniał możliwie najwyższej jakości usługi dla mieszkańców. Ośrodek kontynuował w 2023 roku świadczenie wysokospecjalistycznych usług (w tym asystenta rodziny), powiększał zróżnicowaną ofertę poradnictwa specjalistycznego (wsparcia psychologicznego). Pracownicy Ośrodka angażowali się w realizację przedsięwzięć i programów, dzielili się swoimi doświadczeniami z pracownikami z innych miast. Pracownicy Ośrodka korzystali z rozbudowanej oferty kursów i szkoleń (w tym m.in. szkoleń związanych

związanych ze świadczeniami rodzinnymi, pomocą społeczną, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, a także współpracą asystentów rodziny i pracowników socjalnych z rodziną).

Ośrodek skutecznie wykorzystywał narzędzia informatyczne, w celu dalszego usprawniania obsługi mieszkańców (w tym takie rozwiązania jak E-PUAP, EMPATIA), efektywnie wykorzystywał aplikacje dziedzinowe.

Poniżej działania oraz inne istotne inicjatywy podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Grajewie w roku 2023, w ramach "Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024", "Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027" i "Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Grajewo na lata 2017-2024".

Program wspierania rodzin w Grajewie jest kompleksowym przedsięwzięciem, które koncentruje się na analizie sytuacji rodzinnej, wzmocnieniu roli rodziny, rozwoju jej umiejętności, podniesieniu świadomości, integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i reintegracji poprzez wsparcie rodzin oraz pomoc w opiece nad dziećmi. Jego celem głównym jest przywracanie rodzinom zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez realizację celów szczegółowych, takich jak diagnozowanie, analiza i monitoring środowisk rodzinnych oraz zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych rodzin i wspomaganie ich w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania podejmowane w ramach programu mają na celu nie tylko reagowanie na istniejące problemy, ale także zapobieganie ich eskalacji poprzez budowanie wsparcia i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z trudnościami życiowymi:

1. Diagnozowanie, analiza i monitoring środowisk rodzinnych: W 2023 roku MOPS intensywnie pracował nad analizą sytuacji rodzin i środowiska rodzinnych, identyfikując przyczyny kryzysów w rodzinach. Pracownicy socjalni przeprowadzili 6 wywiadów środowiskowych, co pozwoliło na identyfikację głównych problemów, takich jak brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, trudności szkolne dzieci, brak stałego zatrudnienia u rodziców oraz problemy finansowe i uzależnienia. Program wspierał także aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych poprzez kierowanie ich do Centrum Integracji Społecznej.

2. Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych rodziny: MOPS oraz inne instytucje, takie jak Urząd Miasta, placówki służby zdrowia i oświatowe, zapewniały wsparcie materialne i pozamaterialne rodzinom. W ramach tego celu, realizowano programy rządowe, świadczenia pieniężne oraz zapewniano pomoc żywnościową. W 2023 roku 45 dzieci skorzystało z bezpłatnych posiłków w ramach programu "Posiłek w domu i w szkole", a 21 rodzin otrzymało świadczenia pieniężne, w tym zasiłek rodzinny, świadczenia opiekuńcze i rodzicielskie.

3. Wspomaganie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych: Asystenci rodziny działali na rzecz wspierania rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych i opiekuńczych. W 2023 roku zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny, którzy podejmowali działania mające na celu przywrócenie rodzinom zdolności do pełnienia ról rodzicielskich. Świetlica Środowiskowa "Przystań" organizowała także różnorodne aktywności integracyjne dla rodzin, takie jak festyny czy spotkania opłatkowe.

4. Wyzwania i dalsze kroki: Mimo podejmowanych działań, Miasto nadal stoi przed wyzwaniami związanymi z problemami finansowymi, brakiem zatrudnienia oraz uzależnieniami. Dalsze działania powinny skupić się na skuteczniejszym wsparciu rodzin w tych obszarach oraz na promocji edukacji i aktywizacji zawodowej.

MOPS odgrywa istotną rolę we wspieraniu rodzin przeżywających trudności. Działania podejmowane w ramach programu przyczyniły się do poprawy jakości życia rodzin i budowy społeczności opartej na solidarności i wsparciu wzajemnym. Jednakże istnieje potrzeba

ciągłego monitorowania i dostosowywania programu do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Grajewo na lata 2017-2024 została przyjęta Uchwałą Nr XXXI/241/17 Rady Miasta Grajewo z dnia 25 stycznia 2017 r. Celem głównym strategii jest dążenie do poprawy jakości życia grup społecznie zagrożonych, zapewnienie godnych warunków życia oraz rozwój mieszkańców poprzez uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej, a także wytyczenie kierunków zmian do budowania gminy wspierającej, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

W ramach strategii zostały wyznaczone cztery główne cele strategiczne, których realizacja miała przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków. Cele te obejmowały:

1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym. Programy operacyjne podążające za tym celem obejmowały aktywizację społeczną oraz ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez usprawnianie osób starszych i zapewnienie im odpowiedniej opieki.

2. Wsparcie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym poprzez programy operacyjne, których działania miały na celu wspieranie funkcji rodziny oraz rozwój systemu zapewniającego odpowiednie warunki bytowe i rozwojowe dzieciom.

3. Profilaktyka uzależnień i ograniczenie ich negatywnych skutków społecznych. W ramach tego celu, działania obejmowały zapobieganie nowym problemom uzależnień oraz wzmocnienie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów.

4. Skuteczna i kompleksowa pomoc w istniejących problemach społecznych oraz dostosowanie systemu pomocy społecznej do zmieniających się warunków realizowane było m.in. poprzez: programy operacyjne, które miały na celu dostosowanie warunków pracy i struktury organizacyjnej jednostek pomocy społecznej do potrzeb społecznych, oraz ocenę i weryfikację posiadanych instrumentów oddziaływania w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia.

W 2023 r. zrealizowano postawione cele strategiczne poprzez szereg działań operacyjnych, które miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie problemom społecznym w Grajewie.

Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027

W 2023 roku MOPS skupiał się na realizacji celów dotyczących rozwoju działań profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości lokalnej dotyczącej przemocy domowej. Główne działania w tym zakresie prowadziły Miejski Zespół Interdyscyplinarny oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. **Miejski Zespół Interdyscyplinarny** kontynuował swoją działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez monitorowanie sytuacji oraz podejmowanie działań prewencyjnych i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
2. **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** skupiła się na działaniach profilaktycznych i edukacyjnych, szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży. W ramach tych działań:
 - 1) opracowano materiały profilaktyczno-edukacyjne pod hasłem "SMART, TO ZNACZY MĄDRZE",
 - 2) przedłużono licencję dotyczącą projektu "Otwórz się na pomoc",
 - 3) zorganizowano spektakl profilaktyczny "WSPOMNIENIA NARKOMANKI",
 - 4) przeprowadzono warsztaty rekomendowane pod nazwą "DEBATA",
 - 5) zakupiono profilaktyczne gry planszowe "Mosty do przyszłości".

Działania podejmowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miały na celu nie tylko informowanie i edukację, ale także budowanie świadomości społecznej oraz umiejętności radzenia sobie z przemocą domową i problemami alkoholowymi. MOPS kontynuował swoje wysiłki w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej oraz zapobiegania temu zjawisku w społeczności lokalnej.

Monitorowanie sytuacji w rodzinach zagrożonych przemocą na terenie Miasta umożliwia ciągle obserwowanie i bieżące reagowanie na niebezpieczne zachowania niezgodne z prawem. Systematycznie pozyskiwane, analizowane i wykorzystywane informacje są kluczowe dla skutecznego funkcjonowania rodzin objętych procedurą "Niebieska Karta" na terenie Miasta. Dzięki temu programowi możliwe jest zapewnienie szybkiej interwencji w sytuacjach przemocy domowej oraz skuteczne wsparcie dla osób dotkniętych tym problemem.

W 2023 r. Rada Miasta Grajewo podjęła uchwały niezbędne do prawidłowej realizacji zadań przez MOPS

1. Rada Miasta Grajewo uchwałą nr LXVI/474/23 z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych mieszkańców Miasta Grajewo dostosowała przepisy prawa miejscowego do znowelizowanych postanowień ustawy o pomocy społecznej. Z dniem 1 listopada 2023 r. na mocy art. 1 pkt 13 ww. ustawy zmienił się art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym mieszkania chronione zostały zastąpione przez mieszkania treningowe i wspomagane.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r. realizował Program „Posiłek w szkole i w domu” wprowadzony uchwałą nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. Głównym założeniem Programu było zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy:
 - a) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
 - b) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
 - c) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej
 - w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W celu prawidłowej realizacji Programu Rada Miasta podjęła szereg uchwał m.in.:

1. Uchwałą nr LXVI/475/23 z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, zawierającą regulację dotyczącą odstąpienia od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin wymienionych w uchwale Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód rodziny nie przekracza 200 % kryterium dochodowego określonego a art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

2. Uchwałę nr LXVI/476/23 z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, która podwyższyła do 200% kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej dla celów przyznawania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności.
3. Uchwałę nr LXVI/477/23 z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienie wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Grajewa w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2024 – 2028, której przyjęcie pozwoliło na uzyskanie dotacji na finansowanie posiłków przyznanych przez Dyrektora MOPS dzieciom i uczniom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydawania w tej sprawie decyzji administracyjnej, w sytuacji gdy dziecko albo uczeń wyrazi chęć zjedzenia posiłku a odpowiednio dyrektor przedszkola lub szkoły poinformuje MOPS o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

W 2023 r. koszt realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu” stanowił kwotę 488 939,00 zł z czego środki własne stanowiły kwotę 105 986,00 zł, zaś dotacja 382 953,00 zł. Pomocą w formie bezpłatnego gorącego posiłku w szkole zostało objętych 335 uczniów z grajewskich rodzin. Sfinansowanych zostało 36 916 posiłków na łączną kwotę 227 363,00 zł (w tym środki własne w kwocie 49 292,00 zł oraz dotacja w kwocie 178 071,00 zł). Łącznie wydano 235 decyzji administracyjnych. Średni koszt jednego posiłku w szkole w 2023 r. wyniósł 6,61 zł. Ponadto wsparciem w formie posiłku objęto 47 osób starszych i niepełnosprawnych, którym udzielono 5 545 świadczeń na kwotę 53 176,00 zł (w tym środki własne stanowiły 10 635,00 i dotacja w kwocie 42 541,00 zł). W ramach Programu udzielono także pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla 380 rodzin w kwocie 191 300,00 zł (w tym środki własne w kwocie 46 458,00 zł i dotacja w kwocie 144 842,00 zł) oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla 30 rodzin na kwotę 17 100,00 zł (w tym środki własne w kwocie 3 420,00 zł i dotacja w kwocie 13 680,00 zł).

W ramach zadania organizacja i realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, MOPS udzielał pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej, osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn potrzebują pomocy innych osób, a nie mają jej zapewnionej, przysługuje pomoc w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Dodatkowo, usługi te mogą być przyznane również osobom, które wymagają wsparcia, a ich rodzina lub inne osoby bliskie nie są w stanie je zapewnić.

W roku 2023 z usług opiekuńczych korzystało 54 osoby, głównie starsze, samotne lub niepełnosprawne, które nie mogą samodzielnie wykonywać codziennych czynności. Opiekę nad nimi zapewniały doświadczone opiekunki przez 5 dni w tygodniu. MOPS ustala zakres, czas trwania, miejsce oraz opłaty za te usługi. Szczegółowe warunki i opłaty są określone przez Radę Miasta w drodze uchwały, z uwzględnieniem możliwości zwolnienia z odpłatności w uzasadnionych przypadkach.

Koszt jednej godziny usług opiekuńczych, zgodnie z uchwałą nr XLVIII/373/22 Rady Miasta Grajewa z dnia 28 września 2022 roku wynosił 31,00 zł. Całkowity koszt realizacji tego zadania w 2023 roku wyniósł 361 047,00 zł.

Oprócz usług opiekuńczych, MOPS świadczy również usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2023 udzielono pomocy 22 osobom z różnymi schorzeniami neurologicznymi, upośledzeniem umysłowym lub uszkodzeniami narządu ruchu.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze były świadczone w miejscu zamieszkania przez wykwalifikowane opiekunki posiadające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie.

Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2023 roku wyniósł 37,50 zł. Całkowity koszt realizacji tego zadania wyniósł 319 369,00 zł. Na dzień 31.12.2023 roku, MOPS zatrudniał 11 opiekunek środowiskowych oraz 6 specjalistycznych opiekunek środowiskowych.

Dział Świadczeń Rodziny MOPS zajmuje się obsługą świadczeń rodzinnych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka "Za życiem", świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych, a także dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W dziale tym pracuje łącznie 5 osób, w tym Kierownik Działu Świadczeń oraz 4 inspektorów.

Kierownik Działu wydaje zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, potrzebne do złożenia wniosku o dofinansowanie z programu "Czyste Powietrze". W 2023 roku wydano 248 takich zaświadczeń.

W 2023 roku wypłacono dodatek mieszkaniowy na łączną kwotę 1 271 223,00 zł, z tej formy pomocy skorzystało 434 rodziny, co łącznie stanowiło 3 478 świadczeń. Wydano 706 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy oraz 4 decyzje odmowne.

Ze wsparcia w formie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych skorzystało łącznie 1261 rodzin. Wypłacono zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na łączną kwotę 1 972 887,86 zł, co stanowiło 17 450 świadczeń. Zasiłek pielęgnacyjny wyniósł 1 104 669,00 zł, co stanowiło 5118 świadczeń, a świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną wyniosło 6 104 256,00 zł, co stanowiło 2 507 świadczeń. Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka (becikowe) wypłacono łącznie 89 000,00 zł, co stanowiło 89 świadczeń. Świadczenie rodzicielskie wyniosło 483 850,00 zł, co stanowiło 546 świadczeń, a jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka "Za życiem" wypłacono dla jednej rodziny na kwotę 4 000,00 zł.

Ze świadczeń w formie funduszu alimentacyjnego skorzystało 114 rodzin. W 2023 roku wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na kwotę 1 083 306,68 zł, co stanowiło 2454 świadczeń. Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec 2023 roku wynosił łącznie 12 952 458 zł. Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych wyniosły 290 655,03 zł. Wygaszone należności wypłacone w zastępstwie alimentów w związku ze śmiercią dłużnika stanowiły kwotę 551 238,00 zł. W 2023 roku ośrodek podjął działania wobec 80 dłużników, wysłano 120 wniosków o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, przeprowadzono 55 takich wywiadów oraz odebrano oświadczenia majątkowe.

Jednostki organizacyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wszystkie jednostki organizacyjne Ośrodka mieszczą się w jednym budynku przy ul. Konstytucji 3-go Maja 2B, co zmniejsza koszty utrzymania tej jednostki. Są to:

- 1) Klub „Senior+”,
- 2) Klub Zdrowie i Trzeźwość,
- 3) Świetlica środowiskowa „Przystań”.

Klub „Senior+” to miejsce przeznaczone dla nieaktywnych zawodowo mieszkańców Miasta. Głównym zadaniem funkcjonowania Klubu „Senior+” jest zapewnienie seniorom możliwości aktywnego spędzania czasu, zachęcanie do uczestnictwa w życiu kulturalnym, społecznym, aktywizowanie uczestników do udziału w zakresie wolontariatu. Osoby te często mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem np. z przygotowaniem sobie posiłków. Zgodnie z postawionymi sobie celami, Klub „Senior+” ma być „drugim domem” dla seniorów.

Bardzo często organizowane są różne przedsięwzięcia, w których udział biorą osoby starsze z terenu całego Miasta oraz ze wszystkich środowisk. Zabawy taneczne organizowane w Klubie i w zaprzyjaźnionych Ośrodkach odmładzają seniorów i przywracają im chęć od życia. Częste spotkania z młodzieżą szkolną i dziećmi również poprawiają im nastroje i sprawiają seniorom dużą radość. Działalność Klubu nastawiona jest na:

- 1) zapewnienie seniorom bezpieczeństwa socjalnego poprzez wydawanie obiadów, udzielanie pomocy w sprawach życiowych, wsparcie psychiczne w trudnych chwilach, organizację szkoleń i pogadanek z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki zdrowotnej,
- 2) integrowanie różnych środowisk seniorów poprzez rozliczne kontakty i spotkania integracyjne z seniorami z pobliskich miast i różnych grup społecznych,
- 3) integrację międzypokoleniową poprzez spotkania seniorów z przedszkolakami i uczniami szkół podstawowych (w wieku ich wnuków i prawnuków),
- 4) zapewnienie urozmaiconego spędzania czasu poprzez organizację wyjazdów do teatru, zabaw tanecznych, wycieczek, spotkań z interesującymi ludźmi.

Placówką obejmującą inną grupę mieszkańców Miasta jest Klub „Zdrowie i Trzeźwość”. Podczas nauki życia w trzeźwości w Grajewskim Klubie jedną z zasad jest zmiana tradycji i obyczajów przez eliminację alkoholu, przy pozostawieniu, a wręcz pielęgnacji - pozostałych elementów. Takim przykładem mogą być tradycyjne spotkania świąteczne (Boże Narodzenie i Wielkanoc), czy też obchody rocznicowe, w których biorą udział całe rodziny wraz z dziećmi, często z udziałem osoby duchownej. Spotkania te są dużym przeżyciem szczególnie dla dzieci, które widzą trzeźwego rodzica i uczą się jak powinno się żyć w trzeźwości. Spotkania te powodują, że to właśnie dzieci stają się w domu strażnikami trzeźwości, a autorytet rodziców wyraźnie rośnie. Cechą charakterystyczną działań Klubowych jest zapewnienie jego członkom - wsparcia.

Działająca przy Klubie świetlica środowiskowa „Przystań” skupia dzieci pochodzące z rodzin borykających się z różnymi problemami, przede wszystkim z uzależnieniem od alkoholu. Klub Zdrowie i Trzeźwość jest placówką pobytu dziennego finansowaną przez Miasto ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Takie wykorzystanie ww. środków wydaje się za najbardziej racjonalne. Uruchomienie Świetlicy Środowiskowej „Przystań” możliwe było dzięki pozyskaniu środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020. W ramach projektu, w świetlicy, grupa 20 dzieci w wieku 6 – 15 lat może odrobić lekcje, zjeść ciepły posiłek i skorzystać z pomocy terapeutycznej. W budynku świetlicy wyremontowano pomieszczenia należące do Miasta, zmodernizowano zaplecze hydrauliczne i elektryczne. Łazienka przystosowana została do potrzeb osób niepełnosprawnych. Świetlica wyposażona jest w nowoczesny sprzęt: komputery i tablety oraz pomoce dydaktyczne i meble. Uczestnicy mogą liczyć na wsparcie opiekuńcze – wychowawcze, a także zajęcia wyrównawcze, kulinarne, sportowe czy działania kulturalno – integracyjne np. wyjście do kina.

Środki finansowe wydatkowane w 2023 roku

Na realizację zadań oraz utrzymanie Ośrodka w 2023 roku wydatkował on środki w wysokości **21 051 358,76 zł**, w tym:

- 1) z budżetu Miasta na zadania własne gminy – 6 094 549,96 zł,
- 2) z budżetu Państwa na dofinansowanie zadań własnych – 1 813 781,02 zł,
- 3) z budżetu Państwa na zadania zlecone – 13 018 960,77 zł,
- 4) środki z Funduszu Pracy – 19 570,45 zł,
- 5) środki w ramach porozumień z jst – 15 955,67 zł,
- 6) środki WFOŚiGW – 8 324,86 zł,
- 7) środki z Funduszu Pomocy Ukrainie – 80 216,03 zł.

Wydatki na realizację wszystkich zadań Ośrodka prezentuje poniższa tabela:

Rozdział	Treść	Źródło finansowania (rodzaj zadania)	Zrealizowane wydatki w 2023 r. (w zł)
754 95	Wyżywienie dzieci i młodzieży	Fundusz Pomocy Ukrainie	14 841,00
851 53	Przeciwdziałanie Narkomanii	zadanie własne	23 099,32
851 54	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	zadanie własne	377 725,66
851 95	Pozostała działalność	porozumienia z jst	15 955,67
85 202	Domy pomocy społecznej	zadanie własne	744 710,94
85 203	Ośrodki wsparcia – Klub „Senior+”	zadanie własne	23 592,17
85 205	Przeciwdziałanie przemocy	zadanie własne	312 169,86
852 13	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	dofinansowanie zadania własnego	50 042,14
852 14	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	dofinansowanie zadania własnego	355 806,69
852 14	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	zadanie własne	213 961,57
852 15	Dodatki mieszkaniowe	zadanie własne	1 347 983,59
852 16	Zasiłki stałe	dofinansowanie zadania własnego	444 265,90
852 19	Ośrodki pomocy społecznej –opiekun prawny	zadania zlecone	6 680,88
852 19	Ośrodki pomocy społecznej	dofinansowanie zadania własnego	404 458,00
852 19	Ośrodki pomocy społecznej	zadanie własne	1 689 842,86
852 28	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	zadanie własne	744 054,71
852 28	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	zadanie zlecone	400 865,10
852 30	Pomoc w zakresie dożywiania	dofinansowanie zadania własnego	383 011,27
852 30	Pomoc w zakresie dożywiania	zadanie własne	106 000,00
852 95	Pozostała działalność „Korpus Wsparcia Seniorów” – edycja 2023	wkład własny	29 643,12
852 95	Pozostała działalność – „Korpus Wsparcia Seniorów” – edycja 2023	dofinansowanie zadania własnego	118 572,48
852 95	Zasiłki okresowe	Fundusz Pomocy Ukrainie	7 416,62
853 95	Jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł	Fundusz Pomocy Ukrainie	2 448,00
854 15	Stypendia socjalne	dofinansowanie zadania własnego	57 624,54
854 15	Stypendia socjalne	zadanie własne	14 406,14
854 95	Stypendia dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy Ukrainie	1 488,00
855 02	Świadczenie wychowawcze	zadanie zlecone	23 894,10
855 02	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia	zadanie zlecone	12 383 034,68

	emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego		
855 02	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	zadanie własne	41 586,11
855 03	Karta Dużej Rodziny	zadanie zlecone	4 769,00
855 04	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	zadanie własne	117 860,67
855 04	Wspieranie rodziny	środki Funduszu Pracy	19 570,45
855 08	Rodziny zastępcze	zadanie własne	307 913,24
855 13	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia rodzinne	zadanie zlecone	199 717,01
855 95	Świadczenia rodzinne	Fundusz Pomocy Ukrainie	54 022,41
900 05	Czyste powietrze	środki WFOŚiGW	8 324,86
Razem			21 051 358,76

Przykłady niektórych rodzajów wydatków poniesionych w 2023 r. przez MOPS:

- 1) obiady dla emerytów i rencistów (78 osób, 74 rodziny) – 80 222,71 zł;
- 2) zasiłki celowe oraz specjalne zasiłki celowe na częściowe pokrycie kosztów leków i leczenia (59 rodzin, 108 świadczeń) – 17 269,70 zł;
- 3) specjalne zasiłki celowe na zakup żywności (35 rodzin, 38 świadczeń) – 9 880,00 zł;
- 4) zasiłki celowe i specjalne na zakup opału (62 rodziny, 66 świadczeń) – 20 200,00 zł;
- 5) zasiłek celowy na zakup odzieży (8 rodzin, 11 świadczeń) – 1 650,00 zł;
- 6) opłata za pobyt w noclegowniach i Domu Samotnej Matki w Ełku (5 osób, 28 świadczeń) – 67 554,16 zł;
- 7) zasiłki celowe na zaspokojenie innych potrzeb (8 rodzin, 8 świadczeń) – 4 015,00 zł;
- 8) usługa pogrzebowa – 13 170,00 zł.

Formy wsparcia rodzin wielodzietnych i seniorów

Oczywistym wyzwaniem dla współczesnych społeczeństw jest zapewnienie wsparcia rodzinom wielodzietnym oraz seniorom, którzy często borykają się z różnorodnymi trudnościami życiowymi. W tym kontekście, programy takie jak „Karta Dużej Rodziny” i „Grajewska Karta Seniora” wzbogacają krajobraz społeczny, oferując konkretne korzyści i ulgi dla ich beneficjentów.

Od 2015 roku w Grajewie funkcjonuje Program Działań Wspierających Rodziny Wielodzietne zamieszkałe na terenie Miasta.

Grajewska Karta Dużej Rodziny jest skierowana do rodzin wielodzietnych, tj. rodzin składających się z rodziców (lub jednego rodzica) oraz co najmniej trojga dzieci w wieku do 18 roku życia, bądź do ukończenia 25 roku życia w przypadku dzieci uczących się lub studiujących, a także do rodziców, którzy mieli kiedykolwiek na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Zarówno Lokalna, jak i Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, są przyznawane rodzicom bezterminowo, dzieciom małoletnim do 18 roku życia, natomiast dzieciom powyżej 18 roku życia na okres trwania nauki w szkole średniej lub wyższej, aż do osiągnięcia przez nie 25 roku życia. Istotne jest, że w przypadku utraty uprawnień przez jednego członka rodziny, pozostali członkowie rodziny zachowują swoje karty. Każda rodzina wielodzietna może ubiegać się o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Wniosek należy składać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Grajewska Karta Dużej Rodziny uprawnia między innymi do 50% zniżek

w Grajewskim Centrum Kultury na bilety wstępu na seanse filmowe i inne imprezy organizowane przez GCK, oraz do 50% zniżki w MOSiR na usługi świadczone przez niego, w tym na korzystanie z basenu. Lokalni przedsiębiorcy współpracujący z programem sami deklarują wysokość zniżek, jakie mogą zaoferować rodzinom, usługi objęte zniżką oraz okres współpracy z programem. Jest to promocja zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla ich produktów oraz usług. Aby przystąpić do programu, przedsiębiorcy składają deklarację (stanowiącą załącznik do uchwały bądź ustawy) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Listę firm oferujących zniżki na podstawie Grajewskiej Karty Dużej Rodziny można znaleźć na stronie internetowej www.mops.grajewo.pl.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze karty mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej, telekomunikacyjnej czy rekreacyjnej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. przyjął i rozpatrzył pozytywnie 273 wnioski na Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, wydał 400 kart. Liczba wniosków złożonych przez nowe rodziny wyniosła 218. Natomiast pozostałe wnioski dotyczyły wniosków o duplikat karty, przedłużenie ważności karty, dodania członka rodziny i zmiany danych zawartych na karcie. Wnioski rozpatrywane były zarówno w formie tradycyjnej – papierowej, jak i elektronicznej. Na Lokalną Kartę Dużej Rodziny zostało przyjętych 47 wniosków, wydano 125 kart.

Rada Miasta Grajewo dnia 28 września 2016 roku podjęła uchwałę nr XXVI/203/16 w sprawie przyjęcia Programu „Grajewska Karta Seniora”. Jest to ukłon w kierunku osób, które ukończyły 60 lat oraz zamieszkują na terenie Miasta. Głównymi założeniami Programu, ujętymi w wymienionej uchwale, jest:

- a) propagowanie prozdrowotnego stylu życia,
- b) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów,
- c) aktywizacja społeczna seniorów,
- d) kształtowanie pozytywnego wizerunku seniorów,
- e) zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach edukacyjnych, kulturalnych i sportowych,
- f) poprawa warunków materialnych życia seniorów,
- g) prowadzenie działań w zakresie promocji programów zdrowotnych ukierunkowanych na osoby starsze.

Warunkiem otrzymania „Grajewskiej Karty Seniora” jest złożenie wniosku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Wnioski do wypełnienia można otrzymać zarówno w Ośrodku, jak i pobrać ze strony internetowej www.mops.grajewo.pl. Karta wydawana jest bezpłatnie, na czas nieokreślony, w terminie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku. Program realizowany jest przez MOPS od października 2016 r. Karta uprawnia między innymi do 50% zniżki od obowiązujących cen karnetów.

Rozwój społeczności lokalnej wymaga ciągłego wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących, w tym seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. W tym kontekście, Miasto i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmują inicjatywy mające na celu poprawę jakości życia tych grup społecznych.

W 2023 roku MOPS aktywnie realizował Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023”, którego finansowanie pochodziło ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program ten stanowił istotne wsparcie dla 23 osób z niepełnosprawnościami w okresie od stycznia do grudnia 2023 roku. Grupa osób objętych wsparciem to:

- 1) 1 osoba z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną;
- 2) 16 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- 3) 4 osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- 4) 2 dzieci w wieku do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Asystenci udzielili w ciągu roku imponującej liczby 12 600 godzin wsparcia. Ich działania obejmowały opiekę, pomoc w codziennych czynnościach życiowych oraz w przemieszczaniu się, włączając dojazd do placówek medycznych, rehabilitacyjnych oraz urzędów. Program zachęcał beneficjentów do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, umożliwiając im korzystanie z wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Całkowita wartość programu wyniosła 504 000,00 złotych, co stanowiło istotne wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich integrację społeczną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - zaangażował się we wdrażanie programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Głównym celem programu było świadczenie wsparcia dla seniorów w wieku 65 lat i więcej poprzez dostosowanie usług do ich konkretnych potrzeb oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i samodzielności poprzez tzw. „opaski na odległość”. Skierowany był on do seniorów mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe lub zamieszkujących z osobami bliskimi, które nie mogą zapewnić im odpowiedniego wsparcia. W Mieście z programu skorzystało łącznie 253 seniorów. W roku 2023 zakupiono 40 dodatkowych „opasek bezpieczeństwa”, jako uzupełnienie do już posiadanego przez MOPS pakietu 200 opasek, nabytych w ramach poprzedniej edycji programu w 2022 roku.

Realizacja programu w roku 2023 odbywała się dzięki wsparciu finansowemu ze środków budżetu Państwa w wysokości 80% kosztów realizacji zadania, co stanowiło kwotę 118 572,48 złotych, oraz wkładu własnego gminy w ramach programu osłonowego, wynoszącego 20% kosztów, równego kwocie 29 643,12 złotych.

Program znacząco przyczynił się do zapewnienia wsparcia seniorom z obszaru Miasta. Dzięki ciągłemu monitorowaniu i szybkiej reakcji służb medycznych, beneficjenci programu czuli się bezpieczniej, mając pewność możliwości otrzymania pomocy w każdej chwili, zarówno w zakresie wsparcia emocjonalnego, jak i wezwania służb ratunkowych. Dodatkowo, dzięki funkcjom monitorującym podstawowe parametry życiowe zawartym w opaskach, seniorzy mogli regularnie kontrolować swoje zdrowie, co znacząco podniosło ich samodzielność. Stały kontakt z pracownikami MOPS dodatkowo umacniał poczucie bezpieczeństwa i zadowolenia osób starszych.

Podsumowując, program nie tylko wspierał seniorów w utrzymaniu samodzielności, ale także wzmacniał pozycję Miasta w zakresie świadczenia wsparcia społecznego dla grupy szczególnie wymagającej, co w kontekście innych obciążeń budżetowych, takich jak wsparcie lokalnych przedsiębiorców czy utrata dochodów własnych, byłoby trudne do osiągnięcia jedynie ze środków miejskich.

MOPS na koniec 2023 roku, zatrudniał łącznie 56 pracowników na 54,50 etatu. Większość personelu to osoby posiadające wyższe wykształcenie, co stanowi mocną stronę jednostki. Dodatkowo kadra ta systematycznie podnosi swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, co sprzyja doskonaleniu umiejętności i skuteczności działania.

Pracownicy skrupulatnie realizują powierzone im zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami, co świadczy o dobrze zorganizowanej w Ośrodku pracy. Jednakże, istnieje istotna słaba strona związana z warunkami lokalowymi. Pomimo dużej liczby zadań, Ośrodek nie zawsze dysponuje wystarczającą ilością personelu, co wymusza na Dyrektora konieczność dodatkowej pracy pracowników, co niekorzystnie wpływa na efektywność działań.

Warunki lokalowe są niewystarczające, co utrudnia realizację zadań, zwłaszcza w obszarze pracy socjalnej. Dotychczas nie udało się znaleźć satysfakcjonującego rozwiązania, często ze względu na brak środków finansowych w budżecie jednostki.

Kolejną słabą stroną Ośrodka jest wynagrodzenie pracowników, które utrzymuje się na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dyrektor systematycznie dąży do zwiększenia zarobków pracowników, jednak brak wystarczających środków finansowych w budżecie jednostki uniemożliwia podjęcie skutecznych działań w tym zakresie.

Aby poprawić funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie, konieczne jest skoncentrowanie się na rozwiązaniu problemów związanych z brakiem kadry, poprawą warunków lokalowych oraz zwiększeniem wynagrodzenia pracowników.

2. Reintegracja społeczna i zawodowa

Zadania Miasta z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym realizowało Centrum Integracji Społecznej utworzone 1 kwietnia 2014 roku na podstawie Uchwały Nr XLIV/313/13 Rady Miasta Grajewo z dnia 30 grudnia 2013 r.

Działania polegały na:

- 1) reintegracji zawodowej uczestników w ramach, której organizowano szkolenia prowadzone przez instruktora zawodu, dotyczące danego warsztatu (np. tworzenie kompozycji kwiatowych nagrobnych, metod i technik wykonywania prac porządkowych na nagrobkach), szkolenia zewnętrzne (np. z obsługi programów komputerowych, profili zaufanych, portali na stronie gov.pl),
- 2) reintegracji społecznej uczestników, polegającej m.in. na udziale uczestników w uroczystościach miejskich, w działalności WOSP, we współorganizacji Truck Show Podlasie, w akcji charytatywnej dla Wiktorka chorego na SMA.

Uczestnicy CIS objęci są wsparciem psychologa i doradcy zawodowego. Uczestniczą w warsztatach z zakresu etyki zawodowej, poszukiwaniu i analizie ofert pracy, grup wsparcia, rozmów indywidualnych.

Centrum Integracji Społecznej w Grajewie osiągało przychody z następujących źródeł:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie – świadczenia integracyjne wraz ze składkami społecznymi 414 939,75 złotych),
- 2) Dotacja przedmiotowa z Miasta Grajewo w kwocie 132 600,00 złotych (wykorzystana w kwocie 131 820,00 złotych)
- 3) Przychód z wykonanych usług (394 378,86 złotych),
- 4) Odsetki bankowe (1 223,07 złotych).

Wymienione przychody wydatkowano na potrzeby CIS, w tym:

- a) szkolenia pracowników i uczestników,
- b) czynsz – siedziba Centrum,
- c) wynagrodzenie pracowników,
- d) premie motywacyjne uczestników,
- e) materiały niezbędne do wykonywania zleceń i funkcjonowania,
- f) posiłki regeneracyjne dla uczestników,
- g) delegacje uczestników i pracowników,
- h) wynagrodzenia umowy zlecenia (doradca zawodowy, psycholog),
- i) usługi BHP,
- j) ubezpieczenie mienia i uczestników,
- k) ubrania robocze dla uczestników,
- l) opłaty: Internet, usługi telekomunikacyjne, energia elektryczna.

CIS świadczył następujące usługi:

- a) sprzątania klatek schodowych w budynkach wielorodzinnych (757 umów),
- b) kompleksowego sprzątania nagrobków (133 umów),
- c) utrzymania terenów zielonych oraz sprzątanie mieszkań i biur (113 umów),
- d) opieki nad osobami starszymi i chorymi (10 umów),
- e) wytwarzanie rękodzieła na zlecenie (6 umów).

CIS w 2023 roku był liderem na terenie Miasta w zakresie świadczenia usług sprzątania klatek schodowych oraz kompleksowego sprzątania nagrobków. W 2023 r. wykonano usługi na kwotę: 394.378,26 zł netto.

Przychody netto CIS ze względu na źródło ich pochodzenia:

Umowy z osobami prywatnymi: 161 066,84 zł
Umowy z przedsiębiorstwami: 10 077,87 zł
Umowy ze Starostwem Powiatowym: 3 272,21 zł
Umowy z ZS Nr 2 w Grajewie: 2 641,37 zł
Umowy Zarząd Dróg Powiatowych: 24 626,86 zł
Umowy Urząd Miasta: 30 950,00 zł
Umowy MOPS: 7 800,00 zł
Zlecenia ZADM: 130,00 zł
Umowy PUK: 85 955,20 zł
Umowy wspólnoty mieszkaniowe: 14 380,29 zł
Umowy TBS: 39 388,16 zł
Zlecenia MOSiR: 98,00 zł
Zlecenia SML-W: 10 586,18 zł
Zlecenia SM Zgoda: 48,78 zł
Zlecenia PEC: 125,20 zł
Zlecenia Biblioteka Miejska: 105,69 zł
Zlecenia Państwowa Straż Pożarna: 144,31 zł
Zlecenia Komenda Powiatowa Policji: 186,99 zł
Zlecenia Mlekpól: 1 894,31 zł
Umowa ZWiK: 900,00 zł

W 2023 roku w CIS było zatrudnionych:

Kierownik – 1 etat
Główny Księgowy- ½ etatu
Instruktor reintegracji zawodowej – 2 etaty
Psycholog – umowa zlecenie
Doradca zawodowy – umowa zlecenie
Pracownik gospodarczy – ½ etatu

Uczestnicy zatrudnieni w CIS w 2023 r. na podstawie Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego:

- a) warsztat porządkowo – ogrodniczy (14 uczestnictw),
- b) warsztat rękodzieła (10 uczestnictw),
- c) warsztat opieki nad osobami starszymi i chorymi (9 uczestnictw).

CIS poprzez swoją działalność społeczną i gospodarczą jest widoczny na terenie Miasta i spełnia ważną funkcję reintegracyjną.

Problemem CIS była zbyt mała liczba uczestników w stosunku do ilości realizowanych zleceń, duża rotacja uczestników (nagłe przerwanie uczestnictwa), niewystarczająca liczba pracowników administracyjnych, wysokie koszty utrzymania spowodowane wysoką inflacją.

Lokal, w którym funkcjonuje Centrum jest niewystarczający pod kątem realizowanych usług i prowadzonych warsztatów. Odczuwalny jest brak pomieszczenia gospodarczego, w którym byłoby miejsce na przechowywanie narzędzi, artykułów papierniczych, dekoracyjnych oraz artykułów służących do sprzątania klatek schodowych.

3. Formy wsparcia potrzebujących

Zadania związane z potrzebami osób mających zdiagnozowane problemy psychiczne realizował Środowiskowy Dom Samopomocy w Grajewie „Pomocna dłoń” funkcjonujący w oparciu o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy, w formie zajęć podtrzymujących i rozwijających u osób przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych umiejętności niezbędne do samodzielnego życia i funkcjonowania w społeczności lokalnej.

ŚDS jest jednostką budżetową, finansowaną w całości z budżetu Państwa, a dotacja na jednego uczestnika w 2023 r. wynosiła 2.250,40 zł miesięcznie. Środki finansowe z Budżetu Wojewody wynosiły w roku budżetowym 2023 – 1.026.182,40 zł.

W 2023 roku ŚDS prowadził działalność statutową jako ośrodek wsparcia dla osób:

- 1) przewlekle psychicznie chorych typ A,
- 2) z niepełnosprawnością intelektualną typ B,
- 3) wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych typ C.

Ośrodek przeznaczony jest dla osób pełnoletnich. W 2023 roku uczęszczało do niego 38 domowników.

Formą wsparcia ŚDS były treningi, w tym:

1. Trening funkcjonowania w życiu codziennym na który składały się:
 - 1) *Trening kulinarny* – Trening prowadzony był przez instruktora zajęć terapeutycznych - kucharza z zachowaniem obowiązujących obostrzeń reżimu sanitarnego. Zajęcia odbywały się w małych, stałych grupach uczestników.
 - 2) *Trening budżetowy* - podczas zajęć uczestnicy uczyli się planowania wydatków w oparciu o posiadane dochody, opracowywali listę zakupów na podstawie sporządzanego jadłospisu. Podczas treningów prowadzono rozmowy na temat podpisywania umów kredytowych i niebezpieczeństw jakie niesie ze sobą zaciąganie kredytów oraz zagrożeń wynikających z niespłacania zaciągniętych zobowiązań. Uczestnicy uczyli się lub przypominali sobie jak załatwiać sprawy urzędowe, gdzie można regulować rachunki przelewem a gdzie przekazem. Motywowano uczestników do oszczędzania.
 - 3) *Trening higieniczny* – prowadzony był w formie pogadank, indywidualnych rozmów na temat wyglądu i higieny osobistej. Uczestnicy objęci treningiem uczyli się dbania o estetyczny wygląd zewnętrzny i higienę osobistą.
 - 4) *Trening umiejętności praktycznych* – prowadzony był grupowo lub indywidualnie. Uczestnicy doskonalili umiejętności prania ręcznego, uczyli się lub nabywali umiejętności korzystania z pralki automatycznej, żelazka, maszyny do szycia.
2. Trening umiejętności społecznych i rozwiązywania problemów – prowadzony w formie spotkań grupowych. Uczestnicy na zajęciach uczyli się społecznej odpowiedzialności i tolerancji wobec innych osób. Nauczyli się nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, wzajemnej komunikacji, umiejętności wyrażania własnych potrzeb.

3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego na który składały się:
 - 1) *Poranne spotkania społeczności* – codziennie rano odbywały się spotkania społeczności, przy herbacie i śniadaniu omawiano sprawy bieżące, czytano codzienną prasę lub oglądano poranne wiadomości w telewizji, dyskutowano o wydarzeniach w kraju i na świecie.
 - 2) *Gry integracyjne poprawiające pamięć i koncentrację* – zajęcia prowadzono codziennie po południu w formie gier zespołowych tj. „Rumimkub”, „Scrabble”, „Blokus”, „Tribond”, „5 sekund”, „Memory”, gra karciana UNO, gry ruchowe na Xboksie, gry w bilard, piłkarzyki. W trakcie pandemii zajęcia odbywały się w małych grupach w różnych salach.
 - 3) *Zajęcia kulturalno – rozrywkowe* - zajęcia prowadzone w formie imprez lub wydarzeń okolicznościowych, towarzyszyły im zabawy taneczne, organizowano słodki poczęstunek, przygotowywany przez domowników pod opieką instruktora. W 2023 roku ŚDS organizował takie zajęcia kulturalno - oświatowe jak: zabawa karnawałowa, Dzień babci i dziadka, walentynki, "tłusty czwartek", Dzień Kobiet, Dzień Mężczyzn, Światowy Dzień Zespołu Downa - Dzień kolorowej skarpetki, Światowy Dzień Ochrony Środowiska - krzyżówka, test z wiedzy o Konstytucji 3 Maja.
 - 4) *Gazetka ŚDS* – zadanie polegało na przygotowywaniu i zorganizowaniu przynajmniej raz w miesiącu gazetki tematycznej z okazji określonego święta.
 - 5) *Muzykoterapia* – zajęcia prowadzone w grupach w formie wspólnego śpiewania przy wykorzystaniu różnych instrumentów muzycznych np. organów elektrycznych, gitary.
 - 6) *Zajęcia komputerowe* – uczestnicy mając do dyspozycji 2 komputery stacjonarne zaznajamiali się z obsługą komputera, myszki, obsługą różnych programów komputerowych.
 - 7) *Terapia ruchowa* – uczestnicy pod czujną opieką technika fizjoterapii korzystali ze sprzętów rehabilitacyjnych w ośrodku. Organizowane były zajęcia ruchowe w grupach oraz indywidualne ćwiczenia gimnastyczne.
 - 8) *Wycieczki krajoznawcze* – zespół wspierająco - aktywizujący w roku 2023 zorganizował trzy wycieczki krajoznawcze dla uczestników ŚDS. Wyjazdy odbyły się w czerwcu do Centrum Nauki Kopernika w Warszawie, we wrześniu zorganizowano rejs statkiem z Augustowa do Studzienicznej – Sanktuarium Matki Bożej, natomiast w grudniu do Białegostoku, gdzie zwiedzaliśmy Muzeum Historii Medycznej i Farmacji Uniwersytetu Medycznego, Muzeum Motoryzacji i Techniki Moto Retro oraz Papugarnię.
 - 9) *Zebrania społeczności* – zebrania społeczności organizowane były przeważnie raz w tygodniu. Głównym celem spotkań było omawianie i poruszanie ważnych tematów dotyczących działania i życia społeczności.
 - 10) *Zajęcia manualne i socjalizacyjne* – zajęcia były prowadzone przez instruktora. Uczestnicy brali udział w grach zespołowych, wykonywaniu prac plastycznych z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, rozwiązywaniu krzyżówek, układaniu puzzli. Instruktor prowadził z podopiecznymi rozmowy na różne tematy w celach socjalizacyjnych.
4. Trening umiejętności komunikacyjnych – trening prowadzony był cyklicznie w stałych niedużych grupach. W ramach zajęć uczestnicy nabywali i doskonalili umiejętności nawiązywania kontaktów, podtrzymywania rozmowy, aktywnego słuchania, uczyli się zasad partnerstwa oraz empatii, zrozumienia i akceptacji. Do zajęć wykorzystywano wiele materiałów specjalistycznych, na bazie, których powstawały scenariusze poszczególnych spotkań.

Kadra ŚDS licząca 12 osób stale i efektywnie współpracowała z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoła Podstawową Nr 2, Policją i jednostkami Szpitala Ogólnego w Grajewie. Przykłady aktywności społecznej uczestników ŚDS w 2023 r.:

- 1) występ teatru z Krakowa - spektakl pt. "Magiczne kapelusze". Wystawienie spektaklu dla uczestników w Środowiskowym Domu Samopomocy w Grajewie,
- 2) spotkanie opłatkowe z zaproszonymi gośćmi w Środowiskowym Domu Samopomocy w Grajewie. Po raz trzeci nasi podopieczni zostali obdarowani prezentami od Św. Mikołaja (z inicjatywy Pani Dyrektor Barbary Ciszewskiej wraz z uczniami i rodzicami Szkoły Podstawowej nr 2 w Grajewie). Spotkanie odbyło się z zaproszonymi gośćmi: Burmistrzem Miasta Grajewo, Zastępcą Burmistrza, Przewodniczącymi Rady Miasta Grajewo, Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendantem Hufca Pracy, Kierownikiem Warsztatów Terapii Zajęciowej w Grajewie, Dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 2 w Grajewie, Kierownikiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz pracownikiem PCPR w Grajewie, Kierownikiem Klubu Seniora, Kierownikiem Oddziału Dziennego Psychiatrycznego w Grajewie oraz Proboszczem Parafii Ojca Pio w Grajewie,
- 3) Bal Karnawałowy w Szczuczynie w ramach integracji z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Grajewie – bal odbył się w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Szczuczynie,
- 4) spotkanie z maluchami z przedszkola Modernkids Przedszkole Językowe w Grajewie w ramach pikniku pod hasłem "Czytanie pod chmurką" – nasi uczestnicy czytali bajki dla najmłodszych.

Sponsorzy wspierający ŚDS w 2023 roku:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Grajewie „Pomocna dłoń” otrzymuje cykliczne wsparcie w artykuły spożywcze ze sklepu Intermarche w Grajewie. W czasie organizowania imprez wewnętrznych i zewnętrznych tj.: śniadanie wielkanocne, spotkanie opłatkowe, integracyjny grill z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej, bale karnawałowe byliśmy obdarowywani produktami spożywczymi, z których uczestnicy przygotowywali różne potrawy, dania itp.,
- 2) ŚDS otrzymuje również cykliczne wsparcie od firmy Mlekoop w Grajewie w formie gadżetów z ich logo. Gadżety służą nam jako prezenty, upominki dla naszych podopiecznych za udział w konkursach, zabawach, grach rywalizujących wewnętrznych. Dzięki temu są oni bardziej zmotywowani i chętni do działania,
- 3) zdjęcia na konkursy fotograficzne są wywoływane i opłacane przez syna naszego podopiecznego,
- 4) wsparcie w postaci prezentów od Świętego Mikołaja organizuje Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 w Grajewie,
- 5) wsparcie od radnego Powiatu Grajewskiego Pana Bolesława Ruszczyka w związku z obchodami np. „tłustego czwartku”, Walentynek itp.

Wszystkie powyżej opisane działania prowadzone przez ŚDS miały na celu pomóc i wesprzeć uczestników w jak najlepszym funkcjonowaniu i radzeniu sobie w życiu codziennym. Poprzez terapię, zajęcia, różnego rodzaju udział w spotkaniach integracyjnych domownicy nabrali pewności siebie, dowartościli się, wzrosła ich samoocena i pozytywnie nastawili się do świata zewnętrznego.

XII. Podsumowanie

Raport o stanie Miasta Grajewo w 2023 roku stanowi podsumowanie działań Burmistrza Miasta w 2023 roku i kontynuowanych z lat wcześniejszych. Przedstawiony Państwu radnym dokument zawiera podstawowe informacje o realizacji polityk, programów i strategii oraz uchwał Rady Miasta. Zostały w nim opisane działania podejmowane i realizowane przez Burmistrza oraz pracowników samorządowych w obszarach, które zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym winny być przedstawione w Raporcie.

Treść Raportu uwzględnia ustalenia zawarte w Uchwale Nr VI/54/19 Rady Miasta Grajewo z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów raportu o stanie miasta Grajewo, którą Rada podjęła na podstawie art. 28 aa ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym.

Dopełnieniem treści Raportu jest przyjęta w Mieście Grajewo praktyka przedstawiania na każdej sesji Rady Miasta sprawozdania Burmistrza z jego działalności międzysesyjnej oraz liczne sprawozdania merytoryczne i finansowe z realizacji zadań publicznych składane Radzie Miasta przez Burmistrza i kierowników jednostek organizacyjnych Miasta.

Przedstawiony przez Burmistrza w Raporcie skrócony opis działań podejmowanych i realizowanych przez organ wykonawczy Miasta przy wsparciu Rady Miasta świadczy o prawidłowej realizacji zadań publicznych, o postępie dokonującym się w społecznym, gospodarczym i kulturalnym życiu mieszkańców Miasta w 2023 roku.

Burmistrz Miasta

(-) Maciej Paweł Bednarko

